

Plagiarism Checking Report

Created on 2025-01-30 13:17:04 at 13:17 PM

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
4105019	Jan 30, 2025 at 12:57 PM	kanchanapong.suw@mcu.ac.th	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	วิจัยขอบบทธ๑-๕และทั้งเล่ม.docx	Completed	12.71 %

Match Overview

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
1	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น	พินลา, วิภาพรรณ	วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ	1.64 %
2	Conservation Process Religious Sanctuary in Cultural World Heritage of Thailand	Homchan, Piyawan	มจร การพัฒนาลังคม	1.14 %
3	Studies of Students' Health in Thailand 4.0 Age According to Principle of Buavana 4 at Mahachulalongkron University	วจินดนาลักษณ, ริญญารัตน์	วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา	1.10 %
4	A POTENTIAL DEVELOPMENT GUIDE OF HISTORICAL TOURISM KLONGTHOM MUSEUM, KLONGTHOM DISTRICT, KRABI PROVINCE.	คงศิริ, สุนัยรัตน์	วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ	0.65 %
5	การบริหารจัดการวัดที่มีโบราณสถานเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	VIJITSAK, PHRAKHRUSANGKHAKITVIRIYA	การประยุกต์การบริหารงานวิชาการตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเมืองพิจิตรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเมืองพิจิตร	0.61 %
6	ROLES OF BUDDHIST MONKS IN PRESERVING THE ARCHAEOLOGICAL SITE OF WIANG KUM KAM, THA WANG TAN SUB-DISTRICT, SARAPHI DISTRICT, CHAING MAI PROVINCE	ยังสามารถ, พระบุญช่วย	มมร วิชาการล้านนา	0.54 %
7	ปรางค์กู่ จังหวัดชัยภูมิ	วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี	Wikipedia	0.51 %

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
8	ROLE DEVELOPMENT OF SANGHA ADMINISTRATORS TOWARDS BUDDHIST PLACE CONSERVATION IN KAMPAENGPHET PROVINC	(Prasit Sammapanyo), Phrakhru Sitthiwachirasophit	วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์	0.49 %
9	Approach of Development on Cultural Tourism Potentiality in area of Phranokornsri - ayathaya District, Phranakornsri - ayuthaya Province	Choomsook, Pholwat	มจร การพัฒนาสังคม	0.31 %
10	การจัดการอนุรักษ์โบราณสถานของวัดเจติยาราม อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี	อุตตมวิไล, พระปลัดปัญญา	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม ในเขตพื้นที่ตำบลยี่ล้น อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง	0.31 %

Match Details

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ทัศน์“ประเทศไทยมีความมั่นคงมั่งคั่งยั่งยืนเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”โดยการพัฒนาประเทศในช่วงระยะกรอบเวลาของยุทธศาสตร์ชาติจะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยประกอบด้วยยุทธศาสตร์ได้แก่๑ด้านความมั่นคง๒ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน๓ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์๔ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม๕ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็น	ในการแข่งขันของประเทศไทยเพื่อยกระดับฐานรายได้ของประชาชนในภาพรวมและกระจายผลประโยชน์ไปสู่ภาคส่วนต่างๆได้อย่างเหมาะสมคนไทยได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดีเก่งมีวินัยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมและมีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์สามารถปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีใหม่ได้อย่างต่อเนื่องสามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานระบบสวัสดิการและกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลังการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติจะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคงเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบประชาธิปไตยประกอบด้วยยุทธศาสตร์ได้แก่๑ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง๒ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน๓ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์๔ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม๕ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและ๖ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐโดยแต่ละยุทธศาสตร์มีเป้าหมายและประเด็นการพัฒนา ดังนี้๙มิถุนายน๒๕๖๑๔ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญคือประเทศชาติมั่นคงประชาชนมีความสุขเน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคงปลอดภัยเอกราชอธิปไตยและมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติสังคมชุมชนมุ่งเน้นการพัฒนาคนเครื่องมือเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบและทุกระดับความรุนแรงควบคู่ไปกับการป้องกัน
มิตรต่อสิ่งแวดล้อม๖ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์สาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนและผู้ที่สนใจใฝ่ศึกษาหาความรู้ให้มีความรู้และเพิ่มทักษะความสามารถทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตแหล่งความรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในชุมชนเป็นสิ่งที่มีความค่าทางการศึกษาที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนได้เช่นพิพิธภัณฑ์โรงมหรสพห้องสมุดสวนสาธารณะ เป็นต้น footnoteRef 1 มนุษย์ยังต้องเรียนรู้การ	ความให้ครอบคลุมทุนวัฒนธรรม(เรณูเหมือนจันทร์เชย, 2556 : 179)บทความนี้ต้องการที่จะนำเสนอให้เห็นว่าการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนบนฐานของทุนทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นเป็นไปได้อย่างไรงานศึกษาผ่านมายืนยันการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของวัดที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ได้เพราะสามารถศึกษางานศิลปะประเภทต่างๆทั้งในด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม และจิตรกรรมผ่านงานพุทธศิลป์ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการเผยแผ่และการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาและสามารถศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจากการประกอบพิธีกรรมทำบุญตามประเพณีหรือปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักปฏิบัติได้แก่ รัชศาสตร์สวดมนต์และนั่งสมาธิได้เป็นต้น(พระครูจริยาภิราม, 2564 : 121 - 140) ดังนั้นเราจึงพิจารณาการใช้ทุนทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ในบทความนี้แหล่งเรียนรู้: ความหมายและความสำคัญมีนักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมายของคำว่า"แหล่งเรียนรู้"ไว้อย่างหลากหลายดังนี้ กูด(Good 1973 : 114)ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ว่าหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในชุมชนเป็นสิ่งที่มีความค่าทางการศึกษาที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนได้เช่นพิพิธภัณฑ์โรงมหรสพห้องสมุดสวนสาธารณะ เป็นต้นนอกจากนี้ยังรวมถึงบุคคลหรือกลุ่มคนที่อยู่ในชุมชนด้วยนิโคลมาร์ค(Mark 1971 : 341 -- 347 อ้างถึงในสิริยุพาศุนตะเสถียร, 2545 : 23)ได้ให้ความเห็นว่าแหล่งเรียนรู้ในชุมชนสำหรับโรงเรียนประกอบด้วยประชาชนสถานที่ต่างๆและกิจกรรมทั้งหลายที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีและทรัพยากรท้องถิ่นอาจจะเรียกว่าแหล่งวิทยาการในท้องถิ่นแหล่งวิทยาการในชุมชนซึ่งตรงกับศัพท์ภาษา

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ไว้ว่าหมายถึง“สถานที่ก่อสร้างซึ่งเป็นของโบราณ”ต่อมามีการชำระพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานเสียใหม่ในปีพศ๒๕๒๕คำว่าโบราณสถาน footnoteRef 7 จึงได้เปลี่ยนความหมายไปเป็น“สิ่งเคลื่อนไหวที่ไม่ได้เช่นโบราณวัตถุหรือสิ่งที่มีอายุเก่าแก่กว่า๑๐๐ปีขึ้นไป”และเพิ่มความหมายทางกฎหมายไว้ด้วยว่าหมายถึง“อสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลปะประวัติศาสตร์หรือโบราณคดีทั้งนี้ให้รวมถึงสถาน	ทางธรรมชาติที่สวยงามสงบสนับโดยตามหลักพระพุทธศาสนาอีกด้วย พระครูภัทรจิตตภรณ์และคณะ 2563 โบราณสถานเป็นสิ่งที่ก่อสร้างเพื่อระลึกถึงอดีตโบราณสถานเป็นคำที่มีมานานแล้วตั้งแต่เมื่อครั้งที่มีการจัดทำพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานเล่มแรกพศ 2493 ก็ปรากฏคำว่าโบราณสถานซึ่งให้ความหมายไว้ว่าสถานที่ก่อสร้างซึ่งเป็นของโบราณต่อมามีการชำระพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานเสียใหม่ในปีพศ 2525 คำว่าโบราณสถานจึงได้เปลี่ยนความหมายไปเป็นสิ่งที่เคลื่อนไหวที่ไม่ได้เช่นโบราณวัตถุหรือสิ่งที่มีอายุเก่าแก่กว่า 100 ปีขึ้นไปและเพิ่มความหมายทางกฎหมายไว้ด้วยว่าหมายถึงอสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลปะประวัติศาสตร์หรือโบราณคดีทั้งนี้ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดีแหล่งประวัติศาสตร์และอุทยานประวัติศาสตร์ด้วยกรมศิลปากร 2553 ศาสนาทุคศาสนานันมุ่งให้มนุษย์มีชีวิตที่ดีมีศีลธรรมประจำใจพุทธศิลป์ตามความเข้าใจแบบทั่วไปคืองานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาได้แก่สถาปัตยกรรมบริหารประติมากรรมเช่นพระพุทธรูปจิตรกรรมเช่นภาพเขียนฝาผนังซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ 112 Vol8 No6 June 2021 ปีที่ 8 ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน 2564 พุทธประวัติหรือปรีตนาธรรมฯฯเป็นต้น ลักษณะการแสดงออกของงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาในปัจจุบันมีความหลากหลายทั้งรูปแบบและเนื้อหามากขึ้นกับนิตยเดวศ 2564 ดังนั้นการรับรู้ถึงคุณค่าของงานงามต่องานศิลปะจำเป็นต้องอาศัยการวิพากษ์วิจารณ์งานศิลปะขึ้นมาเพื่อให้ผู้ชมในสังคมรับทราบถึงความคิดของศิลปินที่สร้างสรรค์งานออกมาในสังคม
โดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลปะประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี”และเมื่อปีพศ๒๕๓๕มีการแก้ไขนิยามคำว่าโบราณสถานอีกครั้งโดยพระราชบัญญัติโบราณสถานโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติฉบับที่๒พศ๒๕๓๕ซึ่งมีความหมายที่ใช้มาจนทุกวันนี้ได้แก่“โบราณสถาน”หมายความว่าอสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลปะประวัติศาสตร์หรือโบราณคดีทั้งนี้ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดีแหล่งประวัติศาสตร์และอุทยาน	และอุทยานประวัติศาสตร์แต่ย่านชุมชนนั้นจะประกอบไปด้วยอาคารบ้านเรือนทั้งที่เป็นสถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่ารวมถึงอาคารเก่าอันเป็นบ้านเรือนธรรมดาที่ไม่มีค่าเพียงแต่มีลักษณะการตั้งถิ่นฐานที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอย่างยาวนานบอกเล่าถึงวิถีชีวิตของชุมชนนั้นและส่วนใหญ่จะมีเจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นเอกชนการตีความให้ต้องมีการควบคุมเหมือนโบราณสถานจึงไม่อาจจะกระทำได้เพราะจะเป็นการขัดกับค่านิยมของกฎหมายโบราณสถานมาตรา 4 วรรคแรกที่ได้ให้ความหมายของโบราณสถานไว้ว่า“โบราณสถาน”หมายความว่าอสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลปะประวัติศาสตร์หรือโบราณคดีทั้งนี้ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดีแหล่งประวัติศาสตร์และอุทยานประวัติศาสตร์ด้วยนอกจากนี้ระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถานพ.ศ. 2528 ซึ่งออกตามความหมายในมาตรา 10 และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถานวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพ.ศ. 2504 ได้ให้ความหมายของโบราณสถานไว้ว่า“โบราณสถาน”หมายถึงอสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลปะประวัติศาสตร์หรือโบราณคดีและให้หมายรวมถึงศิลปวัตถุที่ติดตั้งประจำกับอสังหาริมทรัพย์นั้นด้วยจากความหมายดังกล่าวสิ่งก่อสร้างใดที่จะเป็นโบราณสถานจะต้องเป็นอสังหาริมทรัพย์และสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดีแหล่งประวัติศาสตร์และอุทยานประวัติศาสตร์และโดยส่วนใหญ่แล้วอสังหาริมทรัพย์ตามกฎหมายโบราณสถานนั้นมักจะเป็นอาคารหรือสิ่งก่อสร้างเดี่ยวหรือกลุ่มอาคารที่อยู่ในบริเวณเดียวกันเช่นอุทยานประวัติศาสตร์ในจังหวัดอยุธยาหรือจังหวัดสุโขทัย เป็นต้นประกอบกับการที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายโบราณสถานฯ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
วัตถุไว้ว่า “โบราณสถาน” หมายถึงอสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ทางศิลปะประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี ทั้งนี้ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดีด้วยส่วนคำว่า “โบราณวัตถุ” หมายถึงอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นของโบราณไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือที่เป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของโบราณสถาน ซากมนุษย์หรือซากสัตว์ซึ่งโดยอายุหรือลักษณะแห่งการประดิษฐ์หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของ	วันที่ 2 สิงหาคม พศ 2504 เป็นปีที่ 16 ในรัชกาลปัจจุบันพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยโบราณศิลปวัตถุ โบราณวัตถุและการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภาดังต่อไปนี้ มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พศ 2504 มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มาตรา 3 ให้ยกเลิก 1 พระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถานศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พุทธศักราช 2477 และ 2 พระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถานศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2486 บรรดากฎหมายกฎและข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ โบราณสถาน หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลปะประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี ทั้งนี้ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์ และอุทยานประวัติศาสตร์ด้วย โบราณวัตถุ หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์ที่เป็นของโบราณไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือที่เป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของโบราณสถาน ซากมนุษย์หรือ 88 ซากสัตว์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการประดิษฐ์หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ในทางศิลปะ
อนุรักษ์เป็นการรักษาสภาพเดิมของศิลปวัตถุสถาปัตยกรรมโบราณสถานหรือส่วนหนึ่งของเมืองรวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าเพื่อให้มีประโยชน์ใช้สอยร่วมกับเราในชีวิตประจำวัน footnoteRef 16 อีกทั้งการอนุรักษ์ยังเป็นการรักษาความสำคัญและหลักฐานในการเป็นเครื่องชี้ให้เห็นวิวัฒนาการความรุ่งโรจน์ของศิลปวัฒนธรรมไว้โดยปรับสภาพให้เข้ากับสภาพสังคมและเศรษฐกิจเพื่อให้ประชาชนในสังคมสามารถสร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่าในด้านศิลปกรรมในปัจจุบันและอนาคตได้ footnoteRef 17 15 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร	ขนทางด้านศิลปะประวัติศาสตร์หรือโบราณคดีและยังรวมถึงสถานที่หรือเนินดินที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หรือมีร่องรอยกิจกรรมของมนุษย์ปรากฏอยู่ซึ่งในที่นี้หมายถึงแหล่งโบราณสถานเรียงกุ่มกามที่ตั้งอยู่ในเขตตำบลท่าวัง ต.ลพบุรี จังหวัดเชียงใหม่ 3 การอนุรักษ์หมายถึงการรักษาความสำคัญและหลักฐานในการเป็นเครื่องชี้ให้เห็นวิวัฒนาการความรุ่งโรจน์ของศิลปวัฒนธรรมไว้โดยปรับสภาพให้เข้ากับสภาพสังคมและเศรษฐกิจเพื่อให้ประชาชนในสังคมสามารถสร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่าในด้านศิลปกรรมในปัจจุบันและอนาคตต่อไปได้ซึ่งในที่นี้หมายถึงแหล่งโบราณสถานเรียงกุ่มกามที่ตั้งอยู่ในเขตตำบลท่าวัง ต.ลพบุรี จังหวัดเชียงใหม่ 3 ทราบถึงปัญหาอุปสรรคของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถานเรียงกุ่มกามตามลพบุรี จังหวัดเชียงใหม่ 3 ทราบถึงแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถานเรียงกุ่มกามตามลพบุรี จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลของการวิจัยการศึกษาเรื่องบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถานเรียงกุ่มกามตามลพบุรี จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อต้องการศึกษามหาบทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณวัตถุสถาน 64 วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคมมิถุนายน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลท่าวัง ในการอนุรักษ์โบราณสถานเรียงกุ่มกาม โดยเลือกพื้นที่การศึกษาแบบเจาะจงและใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและบุคคลในภาคสนามโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากแนวคำถามและแบบสอบถามเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานเรียงกุ่มกามและการสังเกตผู้วิจัยสามารถสรุป

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
มาใช้ในลักษณะการอย่างใหม่ที่ดีขึ้นกว่าเดิมและเกิดความสอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบันแต่กิจการดังกล่าวจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสามารถรักษาหลักการของการอนุรักษ์ไว้ได้คือผลของการดัดแปลงจะต้องยังคงไว้ซึ่งลักษณะส่วนใหญ่และรายละเอียดสำคัญของสถาปัตยกรรมหรือโบราณสถานนั้นเช่นเดียวกับคงไว้ซึ่งคุณค่าทางสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมและคงไว้ซึ่งคุณค่าทางประวัติศาสตร์โบราณคดีและวิชาที่เกี่ยวข้อง๔๘จากแนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าในการ	transfer knowledge for development in the preservation of archaeological site antiques and artifacts of Wiang Kum Kam in an effective and sustainable manner Keywords Buddhist monks preserving The Archaeological Wiang Kum Kam ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาปัจจุบันการพัฒนาประเทศให้เจริญรุดหน้าเท่าเทียมกับอารยประเทศสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ควรคำนึงถึงคือหลักการในการพัฒนาโดยไม่ต้องทำลายและต้องพยายามที่จะรักษาตลยภาพระหว่าง การอนุรักษ์กับการพัฒนาให้เหมาะสมกับการยอมรับในข้อที่ว่ามรดกด้านอารยธรรมที่เป็นสถาปัตยกรรมอันล้ำค่าของโลกซึ่งมนุษย์ทุกชาติทุกภาษาต่างเป็นเจ้าของและปกป้องรักษาฉะนั้นเราทุกคนต้องมีหน้าที่คุ้มครองป้องกันสิ่งต่างๆเหล่านี้ให้รอดพ้นจากอันตรายร้ายแรงนานัปการซึ่งได้แก่การพังทลายอันเกิดขึ้นจากการละลายไม่เอาใจใส่หรือมลพิษในอากาศหรือสาเหตุอื่นๆอีกมากมายโดยเฉพาะการพิจารณาอย่างรอบคอบในเรื่องการรื้อทลายเพราะสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อมีการพัฒนาแผนใหม่ทางหนึ่งในการอนุรักษ์ให้ได้ผลนั้นคือการดัดแปลงนาเอาสถาปัตยกรรมต่างๆและโบราณสถานมาใช้ในลักษณะการดำเนินการอย่างใหม่ที่ดีขึ้นกว่าเดิมและเกิดความสอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบันแต่กิจการดังกล่าวจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสามารถรักษาหลักการของการอนุรักษ์ไว้ได้คือผลของการดัดแปลงจะต้องยังคงไว้ซึ่งลักษณะส่วนใหญ่และรายละเอียดส่วนสำคัญของสถาปัตยกรรมหรือโบราณสถานนั้นเช่นเดียวกับคงไว้ซึ่งคุณค่าทางสถาปัตยกรรมศิลปกรรมคงไว้ซึ่งคุณค่าทางประวัติศาสตร์โบราณคดีและวิชาที่เกี่ยวข้อง๔๙จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าในปัจจุบันแนวความคิดในด้านการอนุรักษ์มิใช่
อนุรักษ์นั้นอาจจะทำการดัดแปลงนำเอาสถาปัตยกรรมมาใช้งานในรูปแบบใหม่ที่ดีขึ้นกว่าเดิมแต่จะต้องยังคงซึ่งลักษณะส่วนใหญ่เอาไว้มีความแตกต่างกับความหมายที่ว่ายอมรับในข้อที่ว่ามรดกด้านอารยธรรมที่เป็นสถาปัตยกรรมอันล้ำค่าของโลกซึ่งมนุษย์ทุกชาติทุกภาษาต่างเป็นเจ้าของและปกป้องรักษาฉะนั้นเราทุกคนต้องมีหน้าที่คุ้มครองป้องกันสิ่งต่างๆเหล่านี้ให้รอดพ้นจากอันตรายร้ายแรงนานัปการซึ่งได้แก่การพังทลายอันเกิดขึ้นจาก	to all Buddhist monks in Tha Wang Tan subdistrict which was the storage location of archaeological site of Wiang Kum Kam to transfer knowledge for development in the preservation of archaeological site antiques and artifacts of Wiang Kum Kam in an effective and sustainable manner Keywords Buddhist monks preserving The Archaeological Wiang Kum Kam ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาปัจจุบันการพัฒนาประเทศให้เจริญรุดหน้าเท่าเทียมกับอารยประเทศสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ควรคำนึงถึงคือหลักการในการพัฒนาโดยไม่ต้องทำลายและต้องพยายามที่จะรักษาตลยภาพระหว่าง การอนุรักษ์กับการพัฒนาให้เหมาะสมกับการยอมรับในข้อที่ว่ามรดกด้านอารยธรรมที่เป็นสถาปัตยกรรมอันล้ำค่าของโลกซึ่งมนุษย์ทุกชาติทุกภาษาต่างเป็นเจ้าของและปกป้องรักษาฉะนั้นเราทุกคนต้องมีหน้าที่คุ้มครองป้องกันสิ่งต่างๆเหล่านี้ให้รอดพ้นจากอันตรายร้ายแรงนานัปการซึ่งได้แก่การพังทลายอันเกิดขึ้นจากการละลายไม่เอาใจใส่หรือมลพิษในอากาศหรือสาเหตุอื่นๆอีกมากมายโดยเฉพาะการพิจารณาอย่างรอบคอบในเรื่องการรื้อทลายเพราะสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อมีการพัฒนาแผนใหม่ทางหนึ่งในการอนุรักษ์ให้ได้ผลนั้นคือการดัดแปลงนาเอาสถาปัตยกรรมต่างๆและโบราณสถานมาใช้ในลักษณะการดำเนินการอย่างใหม่ที่ดีขึ้นกว่าเดิมและเกิดความสอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบันแต่กิจการดังกล่าวจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสามารถรักษาหลักการของการอนุรักษ์ไว้ได้คือผลของการดัดแปลงจะต้องยังคงไว้ซึ่งลักษณะส่วนใหญ่และรายละเอียดส่วนสำคัญของสถาปัตยกรรมหรือโบราณสถาน

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
จากนักวิชาการทั้งของไทยและต่างประเทศพบว่ามีทฤษฎีแตกต่างกันตั้งรายละเอียดต่อไปนี้การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาดให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุดและใช้ได้เป็นเวลายาวนานที่สุดทั้งนี้ต้องให้สูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุดและจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยทั่วถึงกันด้วยจะนั้นการอนุรักษ์จึงไม่ได้หมายถึงการเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉยๆแต่ต้องนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ footnoteRef 24 24 นิวัติเรือง	ไปด้วยความหลากหลายของธรรมชาติทำให้ป่าไม่เหมาะสำหรับใช้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจแนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ความหมายราชบัณฑิตสถาน 2538 ได้ให้ความหมายไว้ว่าอนุรักษ์ conservation มีความหมายตามพจนานุกรมราชบัณฑิตสถานพศ 2525 ว่าการรักษาให้คงเดิมการอมประหยัดสงวนรักษาพิทักษ์ป้องกันนิวัติ 2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่าการอนุรักษ์ conservation หมายถึงการรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาดให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุดและใช้ได้เป็นเวลายาวนานที่สุดทั้งนี้ต้องให้สูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุดและต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยทั่วถึงกันด้วยจะนั้นการอนุรักษ์จึงไม่ได้หมายถึงการเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉยๆแต่ต้องนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ time and space อีกด้วย 11 หลักการอนุรักษ์เกษม 2544 ได้อธิบายถึงหลักการอนุรักษ์ไว้ดังนี้ 1 การใช้แบบยั่งยืนทรัพยากรทุกประเภททุกกลุ่มต้องมีแผนการใช้แบบยั่งยืน sustainable utilization ซึ่งต้องมีการวางแผนการใช้ตามสมบัติเฉพาะตัวของทรัพยากรพร้อมทั้งมีการเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมที่จะใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมกับชนิดทรัพยากรปริมาณการเก็บเกี่ยวเพื่อการใช้ช่วงเวลาที่จะนำมาใช้และจำกัดของเสียและมลพิษให้หมดไปหรือเหลือน้อยจนไม่มีพิษมีภัย 2 การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูมนุษย์สร้างขึ้นเมื่อมีการใช้แล้วย่อมเกิดความเสื่อมโทรมเพราะใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสมเก็บเกี่ยวมากเกินไปความสามารถในการปรับตัวของระบบมีสารพิษเกิดขึ้นเก็บเกี่ยวบ่อยเกินไปและไม่ถูกต้องตามกาลเวลาล่าช้าเป็นต้องทำการฟื้นฟูให้ดีเสียก่อนจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นๆ
นี้มีมุมมองต่อการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุในฐานะที่เป็นการไม่ยอมรับในการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมโดยมองว่าการดัดแปลงหรือถอนเป็นการทำลายแหล่งโบราณสถานให้เสื่อมคุณค่าซึ่งมีความแตกต่างกับแนวคิดที่ว่าความมุ่งหมายที่จะต้องให้มีการอนุรักษ์โบราณสถานและงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมมีดังต่อไปนี้การอนุรักษ์เป็นการสงวนรักษาไว้ซึ่งงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าอย่างมากเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติเพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้เห็นและ	อยู่ในรูปแบบเดิมมากที่สุดความมุ่งหมายที่จะต้องให้มีการอนุรักษ์โบราณสถานและงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมมีดังต่อไปนี้(ไชแสงศุขะวัฒนะ, 2528 : 31) 1)การอนุรักษ์เป็นการสงวนรักษาไว้ซึ่งงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าอย่างมากเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่จะต้องรักษาไว้ตราบนานเท่านานทั้งนี้เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้เห็นและศึกษาหาความรู้จากสิ่งเหล่านี้ 2)โบราณสถานก็ต้งงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมก็ต้งแม้จะเลียนแบบสร้างขึ้นใหม่อย่างเหมือนของเก่าทุกประการแต่ก็ไว้ซึ่ง"วิญญาณ"ที่เคยมีอยู่ในของเก่านั้นยกตัวอย่างโบราณสถานเป็นสิ่งที่เก่าแก่ที่มีคุณค่าเราไม่ควรที่จะสร้างสิ่งใหม่ขึ้นมาแข่งขันเพื่อทดแทนเพราะถ้าสร้างขึ้นใหม่สิ่งนั้นก็ไม่ใช่โบราณสถานดังนั้นจึงต้องมีการอนุรักษ์งานของเก่าที่มีคุณค่าเอาไว้ 3)งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นเป็นสิ่งที่ยุทธพรุษาได้ก่อสร้างเอาไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งคุณงามความดีของบรรพบุรุษเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ 4)งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชนิดได้กลายเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจก่อให้เกิดความรักและความสามัคคีระหว่างกลุ่มชนในชาติเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ 5)งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นเป็นหลักฐานที่ดีในการศึกษาด้านศิลปะประวัติศาสตร์และโบราณคดีเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ 6)โบราณสถานและงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าดังได้กล่าวมาแล้วเหล่านี้ส่วนใหญ่สามารถใช้เป็นแหล่งของการพักผ่อนหย่อนใจการท่องเที่ยวและทัศนศึกษาได้ย่อมก่อให้เกิดผลดีทางด้านจิตใจแก่ผู้มาเยือนและผลดีทางด้านเศรษฐกิจแก่ท้องถิ่นตลอดจนประเทศชาติอันเป็นส่วนรวมซึ่งเราจำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ Wishing

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ศึกษาหาความรู้จากสิ่งเหล่านี้๒ โบราณสถานก็ตั้งงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่ดีแม้จะเลียนแบบสร้างขึ้นใหม่อย่างเหมือนของเก่าทุกประการแต่ก็ไร้ซึ่ง“วิญญาณ”ที่เคยมีอยู่ในของเก่านั้นงานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษได้ก่อสร้างเอาไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งคุณงามความดีของบรรพบุรุษเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชนิดได้กลายเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจก่อให้เกิดความรักและความสามัคคีระหว่างกลุ่มชน	ที่จะทำให้เราเข้าใจได้ว่าการสร้างโบราณสถานสร้างศิลปวัฒนธรรมมีความเป็นมาอย่างไรและการอนุรักษ์จึงเป็นการอนุรักษ์เพื่อให้อยู่ในรูปแบบเดิมมากที่สุดความมุ่งหมายที่จะต้องให้มีการอนุรักษ์โบราณสถานและงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมมีดังต่อไปนี้(ไขแสงศุขะวัฒนะ, 2528 : 31) 1)การอนุรักษ์เป็นการสงวนรักษาไว้ซึ่งงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าอย่างมากเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่จะต้องรักษาไว้ตราบนานเท่านานทั้งนี้เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้เห็นและศึกษาหาความรู้จากสิ่งเหล่านี้ 2)โบราณสถานก็ตั้งงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่ดีแม้จะเลียนแบบสร้างขึ้นใหม่อย่างเหมือนของเก่าทุกประการแต่ก็ไร้ซึ่ง“วิญญาณ”ที่เคยมีอยู่ในของเก่านั้นยกตัวอย่างโบราณสถานเป็นสิ่งเก่าแก่ที่มีคุณค่าเราไม่ควรที่จะสร้างสิ่งใหม่ขึ้นมาแข่งขันเพื่อทดแทนเพราะถ้าสร้างขึ้นมามีสิ่งนั้นก็ไม่ใช่โบราณสถานดังนั้นจึงต้องมีการอนุรักษ์งานของเก่าที่มีคุณค่าเอาไว้ 3)งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษได้ก่อสร้างเอาไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งคุณงามความดีของบรรพบุรุษเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ 4)งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชนิดได้กลายเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจก่อให้เกิดความรักและความสามัคคีระหว่างกลุ่มชนในชาติเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ 5)งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นเป็นหลักฐานที่ดีในการศึกษาด้านศิลปะประวัติศาสตร์และโบราณคดีเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ 6)โบราณสถานและงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าดังได้กล่าวมาแล้วเหล่านี้ส่วนใหญ่สามารถใช้เป็นแหล่งของการพักผ่อนหย่อนใจการท่องเที่ยวและทัศนศึกษาได้อย่างปลอดภัย
ในชาติเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นเป็นหลักฐานที่ดีในการศึกษาด้านศิลปะประวัติศาสตร์และโบราณคดีเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้งานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าดังได้กล่าวมาแล้วเหล่านี้ส่วนใหญ่ซึ่งสามารถใช้เป็นแหล่งของการพักผ่อนหย่อนใจการท่องเที่ยวและทัศนศึกษาได้อย่างปลอดภัยก่อให้เกิดผลดีทางด้านจิตใจแก่ผู้มาเยือนและผลดีทางด้านเศรษฐกิจแก่ท้องถิ่นตลอดจนประเทศชาติอันเป็นส่วนรวมก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้เช่นกัน footnoteRef 28	อย่างมากเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่จะต้องรักษาไว้ตราบนานเท่านานทั้งนี้เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้เห็นและศึกษาหาความรู้จากสิ่งเหล่านี้ 2)โบราณสถานก็ตั้งงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่ดีแม้จะเลียนแบบสร้างขึ้นใหม่อย่างเหมือนของเก่าทุกประการแต่ก็ไร้ซึ่ง“วิญญาณ”ที่เคยมีอยู่ในของเก่านั้นยกตัวอย่างโบราณสถานเป็นสิ่งเก่าแก่ที่มีคุณค่าเราไม่ควรที่จะสร้างสิ่งใหม่ขึ้นมาแข่งขันเพื่อทดแทนเพราะถ้าสร้างขึ้นมามีสิ่งนั้นก็ไม่ใช่โบราณสถานดังนั้นจึงต้องมีการอนุรักษ์งานของเก่าที่มีคุณค่าเอาไว้ 3)งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษได้ก่อสร้างเอาไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งคุณงามความดีของบรรพบุรุษเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ 4)งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชนิดได้กลายเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจก่อให้เกิดความรักและความสามัคคีระหว่างกลุ่มชนในชาติเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ 5)งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นเป็นหลักฐานที่ดีในการศึกษาด้านศิลปะประวัติศาสตร์และโบราณคดีเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ 6)โบราณสถานและงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าดังได้กล่าวมาแล้วเหล่านี้ส่วนใหญ่สามารถใช้เป็นแหล่งของการพักผ่อนหย่อนใจการท่องเที่ยวและทัศนศึกษาได้อย่างปลอดภัยก่อให้เกิดผลดีทางด้านจิตใจแก่ผู้มาเยือนและผลดีทางด้านเศรษฐกิจแก่ท้องถิ่นตลอดจนประเทศชาติอันเป็นส่วนรวมซึ่งเราจำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ Wishing Journal Review .วารสารภาวนาสารปริทัศน์ Volume 4 No 1 (January - April 2024)ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2567)~ AA 24 ~ 4 .หน้าที่การบริหารของเจ้าอาวาสกล่าวถึงการบริหารจัดการเพื่ออนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุต้องมาศึกษาว่าหน้าที่ในการดูแล

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ของชาติเพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้เห็นและศึกษาหาความรู้จากสิ่งเหล่านี้ ๒) โบราณสถานก็ตั้งงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่ดีแม้จะเปลี่ยนแปลงสร้างขึ้นใหม่อย่างเหมือนของเก่าทุกประการแต่ก็ไร้ซึ่ง"วิญญาณ"ที่เคยมีอยู่ในของเก่านั้นงานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นเป็นสิ่งที่ยุคโบราณได้ก่อสร้างเอาไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งคุณงามความดีของบรรพบุรุษเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นได้กลายเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจก่อให้เกิดความรักและความสามัคคีระหว่างกลุ่มชนในชาติเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ ๕) งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นเป็นหลักฐานที่ดีในการศึกษาด้านศิลปะประวัติศาสตร์และโบราณคดีเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ ๖) โบราณสถานและงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าดังได้กล่าวมาแล้วเหล่านี้ส่วนใหญ่สามารถใช้เป็นแหล่งของการพักผ่อนหย่อนใจ	เป็นมาอย่างยาวนานจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เราเข้าใจได้ว่าการสร้างโบราณสถานสร้างศิลปวัฒนธรรมมีความหมายอย่างไรและการอนุรักษ์จึงเป็นการอนุรักษ์เพื่อให้อยู่ในรูปแบบเดิมมากที่สุดความมุ่งหมายที่จะต้องให้มีการอนุรักษ์โบราณสถานและงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมมีดังต่อไปนี้(ไชแสงสุขวัฒนะ, 2528 : 31) 1) การอนุรักษ์เป็นการสงวนรักษาไว้ซึ่งงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าอย่างมากเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่จะต้องรักษาไว้ตราบนานเท่านานทั้งนี้เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้เห็นและศึกษาหาความรู้จากสิ่งเหล่านี้ 2) โบราณสถานก็ตั้งงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่ดีแม้จะเปลี่ยนแปลงสร้างขึ้นใหม่อย่างเหมือนของเก่าทุกประการแต่ก็ไร้ซึ่ง"วิญญาณ"ที่เคยมีอยู่ในของเก่านั้นยกตัวอย่างโบราณสถานเป็นสิ่งเก่าแก่ที่มีคุณค่าเราไม่ควรที่จะสร้างสิ่งใหม่ขึ้นมาแข่งขันเพื่อทดแทนเพราะถ้าสร้างขึ้นมาใหม่สิ่งนั้นก็ไม่ใช่โบราณสถานดังนั้นจึงต้องมีการอนุรักษ์งานของเก่าที่มีคุณค่าเอาไว้ 3) งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นเป็นสิ่งที่ยุคโบราณได้ก่อสร้างเอาไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งคุณงามความดีของบรรพบุรุษเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ 4) งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นได้กลายเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้เกิดความรักและความสามัคคีระหว่างกลุ่มชนในชาติเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ 5) งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นเป็นหลักฐานที่ดีในการศึกษาด้านศิลปะประวัติศาสตร์และโบราณคดีเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ 6) โบราณสถานและงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าดังได้กล่าวมาแล้วเหล่านี้ส่วนใหญ่สามารถใช้เป็นแหล่งของการพักผ่อนหย่อนใจ
เกิดความรักและความสามัคคีระหว่างกลุ่มชนในชาติเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นเป็นหลักฐานที่ดีในการศึกษาด้านศิลปะประวัติศาสตร์และโบราณคดีเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ งานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าดังได้กล่าวมาแล้วเหล่านี้ส่วนใหญ่ซึ่งสามารถใช้เป็นแหล่งของการพักผ่อนหย่อนใจการท่องเที่ยวและทัศนศึกษาได้ย่อมก่อให้เกิดผลดีทางด้านจิตใจแก่ผู้มาเยือนและผลดีทางด้านเศรษฐกิจแก่ท้องถิ่นตลอดจนประเทศชาติอันเป็นส่วนรวม	: 31) 1) การอนุรักษ์เป็นการสงวนรักษาไว้ซึ่งงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าอย่างมากเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่จะต้องรักษาไว้ตราบนานเท่านานทั้งนี้เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้เห็นและศึกษาหาความรู้จากสิ่งเหล่านี้ 2) โบราณสถานก็ตั้งงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่ดีแม้จะเปลี่ยนแปลงสร้างขึ้นใหม่อย่างเหมือนของเก่าทุกประการแต่ก็ไร้ซึ่ง"วิญญาณ"ที่เคยมีอยู่ในของเก่านั้นยกตัวอย่างโบราณสถานเป็นสิ่งเก่าแก่ที่มีคุณค่าเราไม่ควรที่จะสร้างสิ่งใหม่ขึ้นมาแข่งขันเพื่อทดแทนเพราะถ้าสร้างขึ้นมาใหม่สิ่งนั้นก็ไม่ใช่โบราณสถานดังนั้นจึงต้องมีการอนุรักษ์งานของเก่าที่มีคุณค่าเอาไว้ 3) งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นเป็นสิ่งที่ยุคโบราณได้ก่อสร้างเอาไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งคุณงามความดีของบรรพบุรุษเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ 4) งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นได้กลายเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้เกิดความรักและความสามัคคีระหว่างกลุ่มชนในชาติเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ 5) งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่บางชิ้นเป็นหลักฐานที่ดีในการศึกษาด้านศิลปะประวัติศาสตร์และโบราณคดีเราก็จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ 6) โบราณสถานและงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าดังได้กล่าวมาแล้วเหล่านี้ส่วนใหญ่สามารถใช้เป็นแหล่งของการพักผ่อนหย่อนใจการท่องเที่ยวและทัศนศึกษาได้ย่อมก่อให้เกิดผลดีทางด้านจิตใจแก่ผู้มาเยือนและผลดีทางด้านเศรษฐกิจแก่ท้องถิ่นตลอดจนประเทศชาติอันเป็นส่วนรวมซึ่งเราจำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ Wishing Journal Review .วารสารภาวนาสารปริทัศน์ Volume 4 No 1 (January - April 2024)ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2567)~ AA 24 ~ 4 .หน้าที่การบริหารของเจ้าอาวาส

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
หรือคุ้มครองสภาพทางกายภาพของสถานที่ให้พ้นจากการเสื่อมสภาพผุพัง การสูญหายหรือการถูกทำอันตรายเช่นจากภาวะอากาศหรือภัยธรรมชาติ สัตว์หรือมนุษย์มาตรฐานการเสริมสร้างความมั่นคงหรือการอนุรักษ์ทาง วิทยาศาสตร์คือการใช้มาตรการต่างๆที่เหมาะสมเพื่อให้สถานที่สำคัญทาง ประวัติศาสตร์มีความสามารถทนต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ได้สืบต่อไปหรือเป็นการทำให้โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมที่ไม่แข็งแรง ปลอดภัยหรือที่มีการเสื่อมสภาพให้มีความมั่นคงขึ้นโดยไม่เปลี่ยนแปลงรูป ทรง	ต่อสภาพทางกายภาพของโบราณสถานในจังหวัดอุดรดิตถ์การป้องกัน Protection คือการใช้มาตรการต่างๆที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดผลในการ ปกป้องหรือคุ้มครองสภาพทางกายภาพของสถานที่ให้พ้นจากการเสื่อม สภาพผุพังการสูญหายหรือการถูกทำอันตรายเช่นจากภาวะอากาศหรือภัย ธรรมชาติสัตว์หรือมนุษย์การเสริมสร้างความมั่นคงหรือการอนุรักษ์ทาง วิทยาศาสตร์ Sta bilization คือการใช้มาตรการต่างๆที่เหมาะสมเพื่อให้ สถานที่ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์มีความสามารถทนต่อการเปลี่ยนแปลงทาง สภาพภูมิอากาศได้สืบต่อไปหรือเป็นการทำให้โครงสร้างทางสถาปัตยกร รมที่ไม่แข็งแรงปลอดภัยหรือที่มีการเสื่อมสภาพให้มีความมั่นคงขึ้นโดยไม่ เปลี่ยนแปลงรูปทรงหรือเพิ่มเติมการสงวนรักษา Preservation คือการใช้ มาตรการต่างๆที่เหมาะสมเพื่อที่จะดำรงไว้ซึ่งรูปทรงของอาคารบูรณภาพ Integrity และวัสดุก่อสร้างรวมถึงลักษณะและชนิดของพันธุ์ไม้ตกแต่งเดิม บนที่ตั้งให้คงอยู่ตามที่ปรากฏในปัจจุบันสืบไปการบูรณะ Restoration คือ การทำให้รูปทรงหรือรายละเอียดต่างๆของสถานที่นั้นปรากฏให้เห็นเช่นที่ เคยเป็นในอดีตอาจเป็นการเอาส่วนต่อเติมที่สร้างขึ้นภายหลังออกหรือ เป็นการเสริมทดแทนส่วนดั้งเดิมที่ขาดหายไปนอกจากนี้ยังมีมาตรการด้าน การอนุรักษ์ปรากฏอยู่ในส่วนของหมวดที่ 5 ของร่างกฎบัตรอิโคโมสไทยว่า ด้วยการอนุรักษ์และบริหารจัดการโบราณสถานและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 9 9 ร่างกฎบัตรอิโคโมสไทยว่าด้วยการอนุรักษ์และบริหารจัดการ โบราณสถานและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง 15 09 2550 เอกสารออนไลน์จาก wwwicomosthaiorg 132 ดำรงวิชาการการกระทำใดๆที่ส่งผลต่อการ เปลี่ยนแปลงทางกายภาพต่อโบราณสถานและมรดกวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ต้องทำหลักฐานแสดงไว้ให้ปรากฏเช่นบันทึกเป็นเอกสารรูป
หรือเพิ่มเติมมาตรฐานการสงวนรักษา คือการใช้มาตรการต่างๆที่เหมาะสม เพื่อที่จะดำรงไว้ซึ่งรูปทรงของอาคารบูรณภาพและวัสดุก่อสร้างรวมถึง ลักษณะและชนิดของพันธุ์ไม้ตกแต่งเดิมบนที่ตั้งให้คงอยู่ตามที่ปรากฏใน ปัจจุบันสืบไปมาตรฐานการฟื้นฟูสภาพคือการนำสถานที่สำคัญทาง ประวัติศาสตร์กลับมาใช้ให้เป็นประโยชน์ร่วมสมัยเท่าที่จะเป็นไปได้หรือวิธี การซ่อมแซมหรือเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมทั้งนี้ส่วนสำคัญทาง ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมและวัฒนธรรมของสถานที่นั้นต้องถูกอนุรักษ์ไว้	และการพิพิธภัณฑ 2535 110131 131 สภาวะที่เป็นภัยคุกคามต่อสภาพ ทางกายภาพของโบราณสถานในจังหวัดอุดรดิตถ์การป้องกัน Protection คือการใช้มาตรการต่างๆที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดผลในการปกป้องหรือ คุ้มครองสภาพทางกายภาพของสถานที่ให้พ้นจากการเสื่อมสภาพผุพังการ สูญหายหรือการถูกทำอันตรายเช่นจากภาวะอากาศหรือภัยธรรมชาติสัตว์ หรือมนุษย์การเสริมสร้างความมั่นคงหรือการอนุรักษ์ทางวิทยาศาสตร์ Sta bilization คือการใช้มาตรการต่างๆที่เหมาะสมเพื่อให้สถานที่ที่สำคัญทาง ประวัติศาสตร์มีความสามารถทนต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ได้สืบต่อไปหรือเป็นการทำให้โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมที่ไม่แข็งแรง ปลอดภัยหรือที่มีการเสื่อมสภาพให้มีความมั่นคงขึ้นโดยไม่เปลี่ยนแปลงรูป ทรงหรือเพิ่มเติมการสงวนรักษา Preservation คือการใช้มาตรการต่างๆที่ เหมาะสมเพื่อที่จะดำรงไว้ซึ่งรูปทรงของอาคารบูรณภาพ Integrity และ วัสดุก่อสร้างรวมถึงลักษณะและชนิดของพันธุ์ไม้ตกแต่งเดิมบนที่ตั้งให้คง อยู่ตามที่ปรากฏในปัจจุบันสืบไปการบูรณะ Restoration คือการทำให้รูป ทรงหรือรายละเอียดต่างๆของสถานที่นั้นปรากฏให้เห็นเช่นที่เคยเป็นใน อดีตอาจเป็นการเอาส่วนต่อเติมที่สร้างขึ้นภายหลังออกหรือเป็นการเสริม ทดแทนส่วนดั้งเดิมที่ขาดหายไปนอกจากนี้ยังมีมาตรการด้านการอนุรักษ์ ปรากฏอยู่ในส่วนของหมวดที่ 5 ของร่างกฎบัตรอิโคโมสไทยว่าด้วยการ อนุรักษ์และบริหารจัดการโบราณสถานและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้ 9 9 ร่างกฎบัตรอิโคโมสไทยว่าด้วยการอนุรักษ์และบริหารจัดการโบราณสถาน และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง 15 09 2550 เอกสารออนไลน์จาก wwwicomosthaiorg 132 ดำรงวิชาการการกระทำใดๆที่ส่งผลต่อการ เปลี่ยนแปลงทางกายภาพต่อโบราณสถานและมรดกวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ต้องทำ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ให้จึงได้เช่นอาคารสำคัญถนนสะพานเป็นต้นมาตรฐานจกการบูรณะคือการทำให้รูปทรงหรือรายละเอียดต่างๆของสถานที่นั้นปรากฏให้เห็นเช่นที่เคยเป็นในอดีตอาจจะเป็นการเอาส่วนต่อเติมที่สร้างขึ้นภายหลังออกหรือเป็นการเสริมทดแทนส่วนดั้งเดิมที่ขาดหายไปมาตรฐานของการสร้างขึ้นใหม่คือการสร้างเลียนแบบขึ้นมาใหม่โดยให้มีรูปทรงและรายละเอียดต่างๆเหมือนกับสิ่งก่อสร้างหรือวัตถุที่เคยอยู่ในอดีตการสร้างใหม่นี้กระทำได้ในกรณีนี้	ประสงค์ของการใช้ประโยชน์ได้แก่ 8 7 เรื่องเดียวกัน 3336 8 กรมศิลปากรร่างมาตรฐานและแนวปฏิบัติของกรมศิลปากรในการดำเนินการโบราณสถานโบราณคดีและการพิพิธภัณฑ 2535 110131 131 สภาวะที่เป็นภัยคุกคามต่อสภาพทางกายภาพของโบราณสถานในจังหวัดอุดรดิตถ์การป้องกัน Protection คือการใช้มาตรการต่างๆที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดผลในการปกป้องหรือคุ้มครองสภาพทางกายภาพของสถานที่ให้พ้นจากการเสื่อมสภาพจากการสูญหายหรือการถูกทำอันตรายเช่นจากภาวะอากาศหรือภัยธรรมชาติสัตว์หรือมนุษย์การเสริมสร้างความมั่นคงหรือการอนุรักษ์ทางวิทยาศาสตร์ Sta bilization คือการใช้มาตรการต่างๆที่เหมาะสมเพื่อให้สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์มีความสามารถทนต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศได้สืบต่อไปหรือเป็นการทำให้โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมที่ไม่แข็งแรงปลอดภัยหรือที่มีการเสื่อมสภาพให้มีความมั่นคงขึ้นโดยไม่เปลี่ยนแปลงรูปทรงหรือเพิ่มเติมการสงวนรักษา Preservation คือการใช้มาตรการต่างๆที่เหมาะสมเพื่อที่จะดำรงไว้ซึ่งรูปทรงของอาคารบูรณภาพ Integrity และวัสดุก่อสร้างรวมถึงลักษณะและชนิดของพันธุ์ไม้ตกแต่งเดิมบนที่ตั้งให้คงอยู่ตามที่ปรากฏในปัจจุบันสืบไปการบูรณะ Restoration คือการทำให้รูปทรงหรือรายละเอียดต่างๆของสถานที่นั้นปรากฏให้เห็นเช่นที่เคยเป็นในอดีตอาจจะเป็นการเอาส่วนต่อเติมที่สร้างขึ้นภายหลังออกหรือเป็นการเสริมทดแทนส่วนดั้งเดิมที่ขาดหายไปนอกจากนี้ยังมีมาตรการด้านการอนุรักษ์ปรากฏอยู่ในส่วนของหมวดที่ 5 ของร่างกฎบัตรอิโคโมสไทยว่าด้วยการอนุรักษ์และบริหารจัดการโบราณสถานและวัฒนธรรม
เสี่ยงความสนใจตามความโน้มเอียงและความถนัดของผู้รักษาคำสอนทรงสอนพุทธธรรมโดยปริยายต่างๆเป็นอันมากมีคำสอนหลายระดับทั้งสำหรับผู้ครองเรือนผู้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและผู้สละเรือนแล้วทั้งคำสอนเพื่อประโยชน์ทางวัตถุและเพื่อประโยชน์ลึกซึ้งทางจิตใจเพื่อให้ทุกคนได้รับประโยชน์จากพุทธธรรมทั่วถึงกัน footnoteRef 35 35 พระธรรมปิฎกปอปปยุตโตพุทธธรรมฉบับเดิมพิมพ์ครั้งที่๑๑กรุงเทพมหานครโรงพิมพ์สหธรรมิกจำกัด๒๕๔๕หน้า๑๑-๑๓สมชาติ มณีโชติ	ความเชื่อถือองมหายในเรื่องพิธีกรรมอันเหลวไหลต่างๆโดยเฉพาะการบูชาด้วยการสอยยาถึงผลเสียหายนและความไร้ผลของพิธีกรรมเหล่านั้นที่ทาให้คนเห็นแก่ตัวแล้วกลับทรงสอนย่ำหลักการให้ทานเสียสละสงเคราะห์ในสังคมยกเลิกระบบความเชื่อถือระบบวรรณะดั้งเดิมสงฆ์รับคนทุกระดับให้เข้าสู่ความเสมอภาคกันซึ่งเป็นเรื่องน่าศึกษาว่าพระพุทธองค์ทรงทาสงาทรงให้สิทธิแก่สตรีที่จะได้รับประโยชน์จากพุทธธรรมทรงสั่งสอนพุทธธรรมด้วยภาษาสามัญที่ประชาชนใช้ทรงปฏิเสธโดยสิ้นเชิงที่จะทาเวลาให้สูญเสียไปกับการถกเถียงปัญหาที่เกี่ยวกับการเก็งความจริงทางปรัชญาสิ่งที่รู้ด้วยคาพูดทรงแนะนำด้วยคาพูดสิ่งที่รู้ด้วยการเห็นทรงให้เขาดูทรงสอนพุทธธรรมโดยปริยายต่างๆเป็นอันมากมีคำสอนหลายระดับทั้งสำหรับผู้ครองเรือนผู้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมผู้สละเรือนแล้วทั้งคำสอนเพื่อประโยชน์ทางวัตถุและเพื่อประโยชน์ลึกซึ้งทางจิตใจซึ่งหากมิใช่ฆราวาสแล้วการกระทำอย่างนี้จะเกิดขึ้นมิได้เลย 5 4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพศ๒๕๒๕และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่๒พศ๒๕๔๕กรุงเทพมหานครสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ๒๕๔๕ 5 พระธรรมปิฎกปอปปยุตโตพุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความพิมพ์ครั้งที่๑๑กรุงเทพมหานครโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๓๘หน้า๗หน้า๑๑๑๔วารสารการสอนสังคมศึกษาปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคมมิถุนายน 2562 การสอนนั้นการเริ่มต้นเป็นจุดสำคัญมากอย่างหนึ่งการเริ่มต้นที่ดีมีส่วนช่วยให้การสอนสำเร็จผลดีเป็นอย่างมากอย่างน้อยก็เป็นเครื่องดึงดูดความสนใจและนาเข้าสู่เนื้อหา

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ได้นำเสนอหนังสือเรื่อง “จิตรกรรมไทย” โดยกล่าวว่า จิตรกรรมฝาผนังเป็นศิลปะประจำชาติอีกแบบที่สามารถใช้เป็นประจักษ์พยานแสดงอายุ กาลเวลา และวัฒนธรรมของชาติ ทำให้ทราบถึงวิวัฒนาการความเจริญของชาติไทยในยุคสมัยต่างๆ ที่ถูกบรรจุถ่ายทอดเป็นเรื่องราวในจิตรกรรมฝาผนังที่เต็มไปด้วยความประสานกลมกลืนได้ดียิ่งทำให้เกิดความยอดเยี่ยมในด้านสุนทรียรส footnoteRef 36 36 สมชาติ มณีโชติ จิตรกรรมไทยกรุงเทพมหานครสำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์	ให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขการมีศิลปะจึงส่งผลให้เกิดความสุขได้เช่น ศิลปะครองชีวิตดำเนินชีวิตในมงคลสูตรข้อที่ 8 พระพุทธเจ้าได้ตรัสว่าความเป็นผู้มีศิลปะนี้เป็นมงคลอันสูงสุดจิตรกรรมฝาผนังเป็นศิลปะประจำชาติที่สามารถใช้เป็นประจักษ์พยานแสดงอายุกาลเวลาและวัฒนธรรมของชาติ ทำให้ทราบถึงวิวัฒนาการความเจริญของชาติไทยในยุคสมัยต่างๆที่ถูกบรรจุถ่ายทอดเป็นเรื่องราวในจิตรกรรมฝาผนังที่เต็มไปด้วยความประสานกลมกลืนได้ดียิ่งทำให้เกิดความงามในด้านสุนทรียรสสมชาติมณีโชติ 2529 ศิลปะที่เกิดขึ้นในพระพุทธศาสนามีส่วนสำคัญในการช่วยสืบสานพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองด้วยอิทธิพลพุทธจิตรกรรมความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอีสานทำให้ผลงานด้านสถาปัตยกรรมในทุกยุคทุกสมัยจำเป็นต้องมีการศึกษาค้นคว้าตีความหมายเพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งในผลงานซึ่งจะช่วยเพิ่มความสนใจค้นหารัชมะที่อยู่ภายในนอกจากนี้แล้วการค้นคว้าวิจัยยังช่วยทำนุบำรุงรักษาผลงานจิตรกรรมให้คงอยู่ตลอดไปซึ่งจะทำให้ได้ตระหนักถึงคุณค่าของศิลปะอันเป็นมรดกดั้งเดิมของดณยั้งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งพระภิกษุสงฆ์ผู้เป็นเจ้าของสถานที่เป็นผู้รับผิดชอบในการบำรุงรักษาศิลปะดังกล่าวนี้ยิ่งกว่าใครแล้วท่านจะต้องได้รับการอบรมเพื่อให้มีความรู้เพราะท่านเป็นผู้มีส่วนช่วยเหลืออย่างเต็มที่ในการบำรุงรักษาโบราณวัตถุโบราณสถานและศิลปวัตถุของชาติให้ดำรงอยู่ถาวรสืบไป ศิลปพระศรี 2532 องค์ความรู้ในพุทธจิตรกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องมีการจัดการเพื่อช่วยให้นักวิชาการในประเทศในองค์การต่างๆได้มีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย เป็นการแสวง
ในการศึกษาค้นคว้าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี footnoteRef 37 37 ศิลปพระศรีคุณค่าของจิตรกรรมฝาผนังกรุงเทพมหานคร ศิลปากร๒๕๓๒หน้า๔จิตรกรรมฝาผนังเป็นงานศิลปะที่ปรากฏอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสานเป็นภูมิภาคหนึ่งที่ปรากฏงานจิตรกรรมฝาผนังหลายแห่งนอกจากจะมีการค้นพบตามผนังถ้ำและหน้าผาต่างๆแล้วยังปรากฏตามโบสถ์แบบพื้นบ้านที่ชาวบ้านเรียกว่า“ลิม”ซึ่งนักโบราณคดีและนักวิชาการศิลปะในเขตลุ่มแม่น้ำโขง	Some of them were North Eastern Painters who studied Art from Central Region Some of them came from North Region and some of them came from Central Region They preferred to paint following the painting of S Dharamapakdee as well as Traditional Thai Painting found in mural painting in later period of 1957 บทนำภาพจิตรกรรมฝาผนังเป็นงานศิลปะที่ปรากฏอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยภาคอีสานก็เป็นภูมิภาคหนึ่งที่ปรากฏงานจิตรกรรมฝาผนังกระจายอยู่หลายแห่งเกือบทุกจังหวัดเพราะนอกจากจะมีการค้นพบภาพจิตรกรรมที่ปรากฏอยู่ตามผนังถ้ำและหน้าผาต่างๆเช่นผาแต้มอำเภอโขงเจียมจังหวัดอุบลราชธานี 89 วารสารศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นปีที่๗ฉบับที่๑มกราคมมีถุายน๒๕๕๔แล้วยังปรากฏให้เห็นภาพจิตรกรรมฝาผนังตามโบสถ์แบบพื้นบ้านที่ชาวบ้านเรียกว่าลิมไพรอนัสโมสร 2534 จิตรกรรมฝาผนังเหล่านั้นได้รับการยอมรับและยกย่องว่ามีคุณค่าทางศิลปะอีกทั้งยังมีกลวิธีการสื่อสารที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น การที่จะสื่อความหมายถึงความเชื่อของสังคมและวัฒนธรรมไทยในอีกแง่มุมหนึ่งทำให้นักวิชาการให้ความสนใจศึกษาอย่างจริงจังและเป็นระบบ โดยเฉพาะจิตรกรรมฝาผนังในอีสานตอนกลางเริ่มต้นจากนักวิชาการในมหาวิทยาลัยขอนแก่นภายใต้โครงการสำรวจและถ่ายภาพจิตรกรรมฝาผนังซึ่งดำเนินการโดยศูนย์วัฒนธรรมอีสานมหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยการศึกษาค้นนั้นเป็นการสำรวจและศึกษาจิตรกรรมฝาผนังจากลิมวัดต่างๆทั่วภาคอีสานเพื่อบันทึกเรื่องราวเนื้อหาวรรณกรรมที่ปรากฏในภาพจิตรกรรมเหล่านั้นและจัดระบบการนำเสนอองค์ความรู้ที่ศึกษาได้โดยการแสดงนิทรรศการภาพถ่าย

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ได้ศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบบริเวณที่พบจิตรกรรมฝาผนังดังกล่าวมีหลายจังหวัดแสดงให้เห็นถึงร่องรอยความเจริญรุ่งเรืองของอารยธรรมอีสาน จิตรกรรมฝาผนังเหล่านั้นได้รับการยอมรับและยกย่องว่ามีคุณค่าทางศิลปะ อีกทั้งยังมีกลวิธีการสื่อสารที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นในการที่จะสื่อความหมายถึงความเชื่อของสังคมและวัฒนธรรมไทยในอีกแง่มุมหนึ่ง footnoteRef 38 38 ประยูรอุลลาภา “ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะไทย” ใน ศิลปะกับสังคมไทยกรุงเทพมหานครมหาวิทยาลัย	painted in Isan traditional style painted in flat and smooth pictures with lines on edges of each picture So the figures and ground Artisans did not like transference of lights Shadows pictures were in two dimensions Which are valuable products of art They reveal a distinctive Thai Isan characteristic is a creative work of Isan traditional The technique and details of the mural painting got styles from between the late of Isan local Were drawn by a local painter These mural paintings indicated sincerity in creation of arts to serve society or Myth Keywords Mural Isan ปีที่ฉบับที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๘ 87 วารสารศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นหน้าภาคอีสานเป็นภูมิภาคหนึ่งที่ปรากฏงานจิตรกรรมฝาผนังหลายแห่งนอกจากจะมีการค้นพบตามผนังถ้ำและหน้าผาต่างๆแล้วยังปรากฏตามผนังสิมซึ่งนักโบราณคดีและนักวิชาการศิลปะในเขตลุ่มแม่น้ำโขงได้ศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบบริเวณที่พบจิตรกรรมฝาผนังดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงร่องรอยความเจริญรุ่งเรืองของอารยธรรมอีสาน จิตรกรรมฝาผนังเป็นศิลปะที่มีมาตั้งแต่โบราณซึ่งนิยมเขียนกันตามผนังพระอุโบสถพระวิหารพระมณฑปปราสาทราชวังตลอดจนผนังถ้ำและเพิงผาซึ่งเรียกว่าจิตรกรรมฝาผนัง Mural Paintings อุดมบัวศรี 2547 3 จิตรกรรมฝาผนังหรือสุปแต้มของคนอีสานได้รับการยอมรับและยกย่องว่ามีคุณค่าทางศิลปะ อีกทั้งยังมีกลวิธีการสื่อสารที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นในการที่จะสื่อความหมายถึงความเชื่อของสังคมและวัฒนธรรมของคนอีสานอีกแง่มุมหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าศิลปกรรมเป็นสื่อที่แสดงออกให้รับรู้
สุโขทัยธรรมาธิราช ๒๕๓๓ หน้า ๙๖ การอนุรักษ์ตามคำจำกัดความของระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถานพศ ๒๕๒๘ footnoteRef 39 การอนุรักษ์หมายความว่า การดูแลรักษาเพื่อให้ทรงคุณค่าไว้และให้หมายรวมถึงการป้องกันการรักษาการสงวนการปฏิสังขรณ์ และการบูรณะด้วยสำหรับการอนุรักษ์ในวิธีการต่างๆได้ระบุความหมายไว้ ดังนี้ 39 http://www.fineartsgoth.com/fad1/plugins ๒๐๑๒๑๒๗๑๔๐๐๕ระเบียบ item ระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถานการสงวนรักษาหมายถึงการดูแลรักษาไว้ตามสภาพของเดิมเท่าที่เป็นอยู่	ก็สามารถทำลายส่วนประกอบของโบราณสถานและโบราณวัตถุที่เป็นไม้และอินทรีย์วัตถุให้สูญสลายไปได้อย่างรวดเร็วมากรวมทั้งสามารถทำลายบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุที่หาด้วยกระดาษกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย 2555 สำหรับแนวทางในการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์โบราณสถานกรมศิลปากรได้ออกระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถานพศ 2528 เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์โบราณสถานให้เป็นไปด้วยความถูกต้องทั้งทางด้านศิลปะประวัติศาสตร์และโบราณคดีรวมทั้งให้มีความสัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจสังคมประเพณีและวัฒนธรรมซึ่งใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบันคำว่า การอนุรักษ์ จึงได้ยึดถือตามคำจำกัดความของระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถานพศ 2528 ดังนี้ การอนุรักษ์หมายความว่า การดูแลรักษาเพื่อให้ทรงคุณค่าไว้และให้หมายรวมถึงการป้องกันการรักษาการสงวนการปฏิสังขรณ์ และการบูรณะด้วยสำหรับการอนุรักษ์ในวิธีการต่างๆได้ระบุความหมายไว้ดังนี้ กรมศิลปากร 2546 การสงวนรักษาหมายถึงการดูแลรักษาไว้ตามสภาพของเดิมเท่าที่เป็นอยู่และป้องกันมิให้เสียหายต่อไป การปฏิสังขรณ์หมายถึงการทำให้กลับคืนสู่สภาพอย่างที่เคยเป็นมา การบูรณะหมายถึงการซ่อมแซมและปรับปรุงให้มีรูปทรงลักษณะกลมกลืนเหมือนของเดิมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ต้องแสดงแตกต่างของสิ่งที่มีอยู่เดิม และสิ่งที่ทำขึ้นใหม่จากความเป็นมาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการอนุรักษ์ศาสนสถานในมรดกโลกทางวัฒนธรรมของไทยเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการอนุรักษ์วัดและโบราณสถานต่างๆในเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวารและอุทยานประวัติศาสตร์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งที่ชาวไทยและชาวต่างประเทศมาเยี่ยมชม 37 ปีที่ 5 ฉบับ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
และป้องกันมิให้เสียหายต่อไปของการปฏิสังขรณ์หมายถึงการทำให้กลับคืนสู่สภาพอย่างที่เคยเป็นมาของการบูรณะหมายถึงการซ่อมแซมและปรับปรุงให้มีรูปทรงลักษณะกลมกลืนเหมือนของเดิมมากที่สุดเท่าที่จะมากได้แต่ต้องแสดงความแตกต่างของสิ่งที่มีอยู่เดิมและสิ่งที่ทำขึ้นใหม่สุพัตราสภาพ footnoteRef 40 วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมที่ครอบคลุมทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตมนุษย์โดยแต่ละสังคมมีวัฒนธรรมโดยเฉพาะของตนเองเพราะเป็นวิถีชีวิตที่แตก	การปฏิสังขรณ์และการบูรณะโดยนิยามทั้ง 3 มีความหมายดังนี้ (1) การสงวนรักษา(Preservation)หมายถึงการดูแลรักษาไว้ตามสภาพเดิมเท่าที่เป็นอยู่และป้องกันมิให้เสียหายต่อไป(2)การปฏิสังขรณ์ Renovation)หมายถึงการทำให้คืนสู่สภาพเดิมที่เคยเป็นมาและ(3)การบูรณะ(Restoration)หมายถึงการซ่อมแซมปรับปรุงให้มีรูปทรงลักษณะกลมกลืนเหมือนของเดิมมากที่สุดเท่าที่จะมากได้แต่ต้องแสดงความแตกต่างของสิ่งที่มีเดิมกับสิ่งที่ทำขึ้นใหม่ส่วนคำว่าวัฒนธรรมมีรากศัพท์มาจากภาษาบาลีและสันสกฤตเพราะคำว่าวัฒนธรรมมาจากคามาว่าวทณซึ่งแปลว่าเจริญงอกงามส่วนคำว่าธรรมมาจากภาษาสันสกฤตว่าธรรมหมายถึงความดีและคำว่าวัฒนธรรมนี้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Culture ที่มีรากศัพท์มาจาก Cultura ในภาษาละตินมีความหมายว่าการเพาะปลูกหรือการปลูกฝังซึ่งอธิบายได้ว่ามนุษย์เป็นผู้ปลูกฝังอบรมบ่มนิสัยให้เกิดความเจริญงอกงาม(คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551 : 3)วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมที่ครอบคลุมทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตมนุษย์โดยแต่ละสังคมมีวัฒนธรรมโดยเฉพาะของตนเองเพราะเป็นวิถีชีวิตที่แตกต่างกันของแต่ละกลุ่มสังคมวัฒนธรรมเป็นผลรวมของการสั่งสมสิ่งสร้างสรรค์และภูมิธรรมปัญญาที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาของสังคมนั้นๆวัฒนธรรมเป็นการสั่งสมประสบการณ์ความรู้ความสามารถภูมิธรรมภูมิปัญญาทั้งหมดที่ได้ช่วยใ้มนุษย์ในสังคมนั้นอยู่รอดและเจริญสืบต่อไปได้และเป็นอยู่อย่างที่เป็นในบัดนี้วัฒนธรรมเป็นทั้งสิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามสืบมาและเป็นเนื้อตัวของความเจริญงอกงามที่มีอยู่ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของความเจริญงอกงาม
ต่างกันของแต่ละกลุ่มสังคม 40 สุพัตราสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยค่านิยมครอบครัวยุคสามาพรเพณีกทมพมทนครสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช๒๕๔๑หน้า๓๔๖ระบารักษ์ footnoteRef 41 วัฒนธรรมเป็นส่วนประกอบที่ซับซ้อนทั้งหมดของลักษณะอันชัดเจนของจิตวิญญาณสติปัญญาและอารมณ์ซึ่งประกอบกันขึ้นเป็นสังคมหรือหมู่คณะวัฒนธรรมมิได้หมายถึงเพียงศิลปะและวรรณกรรมเท่านั้นแต่หมายถึงฐานนิยมต่างๆของชีวิตลัทธิพื้นฐานต่างๆของมนุษย์ระบบค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ 41 วีระบำรุงรักษาระบบการบริหารจัดการวัฒนธรรมสำหรับสำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกรมศิลปากรกรุงเทพมหานคร	หรือมนุษย์เป็นไม่ได้เหมือนนกความไม่ชำนาญเฉพาะด้านนี้เองเมื่อมนุษย์ต้องการอะไรก็จะต้องสร้างสรรค์ขึ้นมาเองวัฒนธรรมก็เป็นลักษณะหนึ่งที่มีการพัฒนาว่าพัฒนามาจากคำว่าวัฒนธรรมเป็นภาษาบาลีสันสกฤตหมายถึงความเจริญงอกงามส่วนคำว่าธรรมแปลว่าความดีหากแปลว่าสภาพทรงไว้แห่งความดีงามหรือลักษณะแสดงถึงความงอกงามวัฒนธรรมเป็นวิถีแห่งการดำรงชีพที่มนุษย์สร้างขึ้นรวมทั้งระบบความคิดความเชื่อจนมีการยอมรับปฏิบัติกันมา มีการอบรมถ่ายทอดไปสู่สมาชิกรุ่นต่อมาลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมของมนุษย์วัฒนธรรมเป็นผลรวมของการสั่งสมสิ่งสร้างสรรค์และภูมิธรรมปัญญาที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาของสังคมนั้นๆวัฒนธรรมเป็นการสั่งสมประสบการณ์ความรู้ความสามารถภูมิธรรมภูมิปัญญาทั้งหมดที่ได้ช่วยใ้มนุษย์ในสังคมนั้นอยู่รอดและเจริญสืบต่อไปได้และเป็นอยู่อย่างที่เป็นในบัดนี้วัฒนธรรมเป็นทั้งสิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามสืบมาและเป็นเนื้อตัวของความเจริญงอกงามที่มีอยู่ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของความเจริญงอกงามต่อไปสามารถจันทรสุรย์และประทีปอินแสง 2541 วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมที่ครอบคลุมทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตมนุษย์โดยแต่ละสังคมมีวัฒนธรรมโดยเฉพาะของตนเองเพราะเป็นวิถีชีวิตที่แตกต่างกันของแต่ละกลุ่มสังคมสุพัตราสภาพ 2541 เป็นส่วนประกอบที่ซับซ้อนทั้งหมดของลักษณะอันชัดเจนของจิตวิญญาณสติปัญญาและอารมณ์ซึ่งประกอบกันขึ้นเป็นสังคมหรือหมู่คณะวัฒนธรรมมิได้หมายถึงเพียงศิลปะและวรรณกรรมเท่านั้นแต่หมายถึงฐานนิยมต่างๆของชีวิตลัทธิพื้นฐานต่างๆของมนุษย์ค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อวีระบำรุงรักษ 2540 ปัจจุบันวัฒนธรรมมีบทบาทมากขึ้นในระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวด้วยการแข่งขันในตลาดโลกที่ซับซ้อนมากขึ้นส่งผลให้ทุกประเทศต่างพยายามหาสิ่งที่แตกต่างและโดดเด่นวัฒนธรรมจึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทุกฝ่ายนำมาใช้เพื่อสร้าง

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ภาพพิมพ์๕๕๐หน้า๑๒การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้แนวคิดไว้ว่าแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ Historical Attraction หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์โบราณคดีและศาสนารวมถึงสถานที่หรืออาคารสิ่งก่อสร้างที่มีอายุเก่าแก่หรือเคยมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์เช่นโบราณสถานอุทยานประวัติศาสตร์ชุมชนโบราณกำแพงเมืองคูเมืองพิพิธภัณฑสถานและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรมนิคมจารุณณ๒๕๕๔ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวไว้ว่าหมายถึงการเดินทางจาก	ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศนั้นมีการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน 12 แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการหมายถึงแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่สามารถตอบสนองความสนใจพิเศษของนักท่องเที่ยวซึ่งมีรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ชัดเจนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่เกิดขึ้นแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้สามารถเพิ่มเติมได้อีกมากมายตามความนิยมของคนในแต่ละยุคสมัยเมื่อมีการระบุดว่ากิจกรรมนั้นๆสามารถให้ความรู้และดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ปัจจุบันมีปรากฏอยู่หลายแห่งตัวอย่างเช่นพิพิธภัณฑเจเพาะทางแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาทางวิทยาศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยีและ MICE Meeting Incentives Conventions Exhibitions เป็นต้น 13 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์โบราณคดีและศาสนารวมถึงสถานที่หรืออาคารสิ่งก่อสร้างที่มีอายุเก่าแก่หรือเคยมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์เช่นโบราณสถานอุทยานประวัติศาสตร์ชุมชนโบราณกำแพงเมืองคูเมืองพิพิธภัณฑสถานและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม 14 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหมายถึงสถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยวโดยมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือนซึ่งทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้อาจจะเป็นความงดงามตามสภาพธรรมชาติความแปลกตาของสภาพธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่วราสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่ 6 ฉบับที่ 7 กันยายน 2562 3649 สำคัญทางธรณีวิทยาและภูมิศาสตร์อันเป็นเอกลักษณ์หรือเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นๆสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ Special Environmental Features
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆประกอบการเรียนรู้การสัมผัสกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตซึ่งเป็นเอกลักษณ์ โดยเฉพาะคุณค่าทางประวัติศาสตร์ความเป็นอยู่ของกลุ่มชนอื่นแตกต่างทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคมไม่ว่าจะเป็นในด้านของศิลปะสถาปัตยกรรมโบราณสถานโบราณวัตถุเรื่องราวและคุณค่าทางประวัติศาสตร์รูปแบบวิถีชีวิตภาษาการแต่งกายการบริโภคความเชื่อศาสนาจารีตประเพณีล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญกระตุ้นให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวขึ้น footnoteRef 46 46 อาภาวดี	ท่องเที่ยวสนับสนุนการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างชาติในประเทศไทยวารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทยปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคมมิถุนายน 2563 88 และส่งเสริมการเสนอตัวให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดกิจกรรมนานาชาติขนาดใหญ่โดยแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการสร้างสรรค์สินค้าและบริการให้โดดเด่นและมีคุณค่ามุ่งเน้นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพหัตถ์สร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมการท่องเที่ยวมีเป้าประสงค์มีการพัฒนาคุณภาพภูมิอากาศที่น่าอยู่ประชากรมีวิถีชีวิตชนบทยึดมั่นประเพณีวัฒนธรรมที่เก่าแก่และมีความหลากหลายทางชีวภาพสูงมากซึ่งเหมาะสมต่อการท่องเที่ยว Numpol Suriyachoen 2017 การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมถือได้ว่าเป็นการเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคนให้ออกจากสถานที่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยประจำไปยังท้องถิ่นอื่นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆประกอบการเรียนรู้การสัมผัสการชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงามทางวัฒนธรรมคุณค่าทางประวัติศาสตร์วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชนอื่นแตกต่างทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคมไม่ว่าจะเป็นในด้านของศิลปะสถาปัตยกรรมโบราณสถานโบราณวัตถุเรื่องราวและคุณค่าทางประวัติศาสตร์รูปแบบวิถีชีวิตภาษาการแต่งกายการบริโภคความเชื่อศาสนาจารีตประเพณีล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญกระตุ้นให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขึ้นปัจจุบันการเดินทางท่องเที่ยวที่โหดก็มีตัวเลือกสำหรับการเดินทางมากขึ้นสำหรับคนไม่มารถหรือไม่ค่อยเห็นชอบกับการขับรถเที่ยวเองการรถไฟจึงเป็นอีกหนทางเลือกสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวซึ่งได้มีกิจกรรมส่งเสริมเส้นทางรถไฟท่องเที่ยวทางรถไฟโดยใช้ขบวนทางรถไฟวิ่งระยะสั้นระหว่างจังหวัดลำปางลำพูนเชียงใหม่เป็นหนึ่งในโครงการ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ทับสิทธิ์การพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวพุทธอำเภอเทพสถิตจังหวัดชัยภูมิวิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น๒๕๕๕หน้า๑๙กรมการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ Historical Tourism หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีเพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งได้ความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ชุมชนใน	นิเวศอย่างยั่งยืน1.3การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา(Geo-tourism)หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็น หินผาถ้ำหินทรายอุโมงค์โพรงถ้ำน้ำลอดถ้ำหินงอกหินย้อยเพื่อดูความงามของภูมิทัศน์ที่มีความแปลกของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลก ศึกษาธรรมชาติของหินดินแร่ต่างๆและฟอสซิลได้ความรู้ได้มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว1.4การท่องเที่ยวเชิงเกษตร(Agro tourism)หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตรวนเกษตรสวนสมุนไพรฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์เพื่อชื่นชมความสวยงามความสำเร็จและเพลิดเพลินในส่วนเกษตรได้ความรู้มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น1.5การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์(Astrological tourism)หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการไปชมปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวาระเช่นสุริยุปราคาฝนดาวตกจันทรุปราคาและการดูดาวจักราศีที่ปรากฏในท้องฟ้าแต่ละเดือนเพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยะจักรวาลมีความรู้ความประทับใจในความทรงจำและประสบการณ์เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการร่วมกันอย่างยั่งยืน 2 . รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม(Cultural based tourism) ประกอบด้วย2.1การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์(Historical tourism)หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวได้ความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว2.2การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรม
ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ขึ้น๒๒๒แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้ศึกษาคุณค่าทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและสังคมรวมถึงสถานที่ที่มีความผูกพันทางจิตใจของชนรุ่นหลังเพื่อชื่นชมและเรียนรู้ประวัติศาสตร์และโบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยวบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว นั้น๒๓๔แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ	and keep passing it to next generation Secondly the social of Wat Phra Mahathat Woramahawihan to people was belief Next one is the changing needs of society and the environment in the present time and the last was the preservation of historic religious properties of Wat Phra Mahathat Woramahawihan Keywords Tourism Religious Place Wat Phra Mahathat Woramahawihan บทนำการท่องเที่ยวศาสนสถานเชิงพุทธเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่น่าสนใจทั้งจากกระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือการถูกจัดให้เป็นกลุ่มสินค้าการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศรวมทั้งนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐที่มุ่งรักษาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โดยจะมีการสนับสนุนการกำหนดจุดขายที่ชัดเจนและเชื่อมโยงให้เกิดการเกื้อหนุนกันภายใต้แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนการท่องเที่ยวศาสนสถานเชิงพุทธเป็นการท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและสังคมรวมถึงสถานที่ที่มีความผูกพันทางจิตใจของชนรุ่นหลังเพื่อชื่นชมและเรียนรู้ต่อประวัติศาสตร์และโบราณสถานในแหล่งท่องเที่ยวบนพื้นฐานของความรับผิดชอบที่มีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและรักษาคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวนั้น ชมพูชนพุนาค 2559 จังหวัดนครศรีธรรมราชยังมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์และสวยงามทั้งทะเลภูเขา น้ำตกเป็นต้นประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประเพณีนอกจากจะมีคุณค่าทางด้านจิตใจแล้วยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าในด้านความคิดความเชื่อและวิถีชีวิตของผู้คนในแต่ละท้องถิ่นอีกด้วยในขณะเดียวกันก็ยังทำหน้าที่เป็นสื่อพื้นบ้านที่ถ่ายทอดแนวคิดหรือภูมิปัญญาของท้องถิ่นนั้นๆเส้นทางการท่องเที่ยว

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว๒๓๔๑ความหมายของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวความหมายของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้มีนักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยวได้ให้ทัศคติไว้อย่างหลากหลายความหมายดังนั้นมีนัสสุรณได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ประสบความสำเร็จนั้นมีสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาประเมินประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาได้แก่ความปรารถนาของนักท่องเที่ยวความสามารถในการใช้บริการของผู้ท่องเที่ยวความสะดวกในการเดินทางการเข้าถึงความสามารถที่จะรับได้ของพื้นที่ซึ่งประกอบไปด้วยความ	ท่องเที่ยวหมายถึงการสร้างความสะดวกสบายระหว่างการใช้ประโยชน์ทางธุรกิจในการจัดสร้างพัฒนาและปรับปรุงกับการอนุรักษ์ทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยวการมีระบบการบริหารจัดการที่ดีประกอบด้วยแผนงานแผนการเงินและแผนบุคลากรเพื่อใช้เป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวรวมทั้งแผนการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวการพัฒนาบุคลากรการรักษาสภาพแวดล้อมหรือการบริหารจัดการนักท่องเที่ยวหรือมาตรการควบคุมทั้งทางตรงหรือทางอ้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ในระยะยาวต่อไปกรมการท่องเที่ยว 2557 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวความหมายของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีนักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยวได้ให้ความหมายไว้หลากหลายดังต่อไปนี้มีนัสสุรณ 2545 กล่าวไว้ว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ประสบผลสำเร็จนั้นมีสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาประเมินประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ความต้องการของผู้ท่องเที่ยวมากขึ้นความสามารถในการใช้บริการของผู้ท่องเที่ยวความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและความสามารถที่จะรับได้ของพื้นที่นั้นๆที่จะประกอบด้วยความสามารถที่จะรับได้เชิงกายภาพความสามารถที่จะรับได้เชิงสังคมและความสามารถที่จะรับได้เชิงนิเวศ 128 วารสารการจัดการธุรกิจมหาวิทยาลัยบูรพาปีที่ 7 ฉบับที่ 2 128 บุญเลิศจิตต์วัฒนา 2548 ได้กล่าวไว้ว่าการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักทางวิชานั้นไม่ใช่เพียงการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมให้ดีขึ้นเท่านั้นแต่ยังเป็นการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีสภาพดีอยู่แล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิมอีกด้วยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวดังนี้ 1 ขั้นตอนของการจัดแบ่งเขตพื้นที่ใช้ประโยชน์
Drever ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า“การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์” J Drever ๑๙๔๘๑๕๒อับราฮัมพีสเปอร์ลิง Abraham P Sperling ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า“การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรไม่มากนักน้อยทำให้เกิดการตอบสนองจนเป็นนิสัยเกิดความคิดแก้ปัญหาอันเป็นผลจากประสบการณ์” A P Sperling ๑๙๖๗๒๕๒ส่วนสุชา จันทน์เอมได้ให้ความหมายของการเรียน	การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างค่อนข้างถาวรอันเนื่องมาจากประสบการณ์หรือการฝึกหัดซึ่งสามารถแสดงได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้ o o r f o n o o r f o n o ภาพที่ 1 แสดงความหมายของการเรียนรู้ 8 วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม 2560 มิถุนายน 2560 สมิตี Smith 1982 อ้างถึงในสมคิดอิสระวัฒน์ 2543 79 ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่าการเรียนรู้เป็นกิจกรรมของบุคคลซึ่งเรียนรู้ อาจเป็นการเรียนด้วยความตั้งใจหรือโดยบังเอิญการเรียนอาจเกี่ยวข้องกับการหาข้อมูลหรือทักษะทัศนคติใหม่ๆความเข้าใจหรือค่านิยมการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและเป็นสิ่งที่อาจเกิดขึ้นตลอดชีวิตการเรียนรู้ อาจเป็นไปได้ทั้งกระบวนการ Process และผลที่ได้รับ Outcome เมดนิค Mednick 1962 อ้างถึงในปริยาพรวงศ์ดนตรีโรจน์ 2551 30 ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ดังนี้ 1 การเรียนรู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 2 การเรียนรู้เป็นผลจากการฝึกฝน 3 การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรจนเกิดเป็นนิสัยมิใช่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชั่วคราวชั่วครวเท่านั้น 4 การเรียนรู้มีอาจสังเกตได้โดยตรงเราทราบแต่การกระทำที่เกิดจากการเรียนรู้แล้วเท่านั้นจากความหมายของการเรียนรู้ดังที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปความหมายได้ว่าการเรียนรู้หมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลเนื่องมาจากการเพิ่มพูนความรู้ทักษะเจตคติเป็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างถาวรและเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต 2

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ความรู้ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรงเพื่อค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับ“เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม”นอกจากนี้หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา๒๕๓๕๑๒๓ได้กล่าวถึงแนวทางในการดำเนินงานการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้านในโรงเรียนไว้ดังนี้๑ให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าเกิดเจตคติที่จะร่วมกันรับผิดชอบในฐานะเป็นสมบัติของทุกคนที่จะร่วมกันอนุรักษ์ให้คง	ในชุมชนท้องถิ่นไม่สูญหายไปจากการลงมือทำจริงแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง 2 การคิดร่วมกันเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนได้แสดงความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆอย่างมีเหตุผลเป็นธรรมชาติเปิดโอกาสให้ถ่ายทอดภูมิปัญญาซึ่งกันและกันโดยวิธีการระดมสมองความคิดเห็นจากการเปิดโอกาสสวนทางในการแก้ไขปัญหาจากหลายมุมมองหลายมิติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน 3 การสร้างกิจกรรมหรือการทำงานร่วมกัน โดยการขยายเครือข่ายระดับบุคคลระดับกลุ่มให้ได้มากเพราะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาอย่างหลากหลายและนำมาพัฒนากิจกรรมที่กระทำอยู่ 4 การบรรยายสัมมนาหรือเวทีชาวบ้านเป็นกิจกรรมสำคัญอีกอย่างหนึ่ง สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ประสบการณ์ของชาวบ้านร่วมกันอันจะส่งผลให้สมาชิกของชุมชนมีความรู้ความสามารถสูงขึ้นเป็นต้นนอกจากนี้หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา 2535 123 ได้กล่าวถึงแนวทางในการดำเนินงานการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้านในโรงเรียนไว้ดังนี้ 1 ให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าเกิดเจตคติที่จะร่วมกันรับผิดชอบในฐานะเป็นสมบัติของทุกคนที่จะร่วมกันอนุรักษ์ให้คงอยู่ฟื้นฟูและพัฒนาอย่างเหมาะสม 2 ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียนให้นักเรียนมีโอกาสร่วมปฏิบัติในเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านโดยเชื่อมโยงและร้อยรัดกับสภาพที่มีในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ในการอนุรักษ์ที่ถูกต้อง๓จัดสถานการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้าน
อยู่ฟื้นฟูและพัฒนาอย่างเหมาะสม๒ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียนให้นักเรียนมีโอกาสร่วมปฏิบัติในเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านโดยเชื่อมโยงและร้อยรัดกับสภาพที่มีในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ในการอนุรักษ์ที่ถูกต้อง๓จัดสถานการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความภูมิใจในมรดกทางความคิดการสร้างสรรคสามารถเลือกสรรค่นำไปพัฒนาและสืบทอดได้อย่างงามสมัยได้๔	สำคัญอีกอย่างหนึ่งสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ประสบการณ์ของชาวบ้านร่วมกันอันจะส่งผลให้สมาชิกของชุมชนมีความรู้ความสามารถสูงขึ้นเป็นต้นนอกจากนี้หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา 2535 123 ได้กล่าวถึงแนวทางในการดำเนินงานการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้านในโรงเรียนไว้ดังนี้ 1 ให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าเกิดเจตคติที่จะร่วมกันรับผิดชอบในฐานะเป็นสมบัติของทุกคนที่จะร่วมกันอนุรักษ์ให้คงอยู่ฟื้นฟูและพัฒนาอย่างเหมาะสม 2 ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียนให้นักเรียนมีโอกาสร่วมปฏิบัติในเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านโดยเชื่อมโยงและร้อยรัดกับสภาพที่มีในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ในการอนุรักษ์ที่ถูกต้อง 3 จัดสถานการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความภูมิใจในมรดกทางความคิดการสร้างสรรคสามารถเลือกสรรค่นำไปพัฒนาและสืบทอดได้อย่างงามสมัยได้ 4 ส่งเสริมโดยการรณรงค์อย่างกว้างขวางในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้และพัฒนาอย่างเหมาะสมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตของชุมชนและชุมชนในท้องถิ่น 5 ปลูกฝังความรักความหวงแหนในคุณค่าและเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อให้สามารถปรับปรุงและตอบสนองกระแสกับวัฒนธรรมอื่นๆที่มีอิทธิพลได้อย่างชาญฉลาด 6 สร้างและประสานเครือข่ายทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านกับองค์กรนอกโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนเทศองค์ความรู้เรื่องต่างๆเพื่อสนับสนุนหรือร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์และเผยแพร่อย่างกว้างขวาง

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ส่งเสริมโดยการรณรงค์อย่างกว้างขวางในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้และพัฒนาอย่างเหมาะสมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตของคนและชุมชนในท้องถิ่น ๕ ปลูกฝังความรักความหวงแหนในคุณค่าและเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อให้อาณาประชาราษฎร์สามารถปรับปรนและตอบสนองกระแสกับวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลได้อย่างชาญฉลาด ๖ สร้างและประสานเครือข่ายทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านกับองค์กรนอกโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนเทศองค์ความรู้	เป็นกิจกรรมสำคัญอีกอย่างหนึ่งสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตและสังเคราะห์ประสบการณ์ของชาวบ้านร่วมกันอันจะส่งผลให้สมาชิกของชุมชนมีความรู้ความสามารถสูงขึ้นเป็นต้นนอกจากนี้หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา 2535 123 ได้กล่าวถึงแนวทางในการดำเนินงานการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้านในโรงเรียนไว้ดังนี้ 1 ให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าเกิดเจตคติที่จะร่วมกันรับผิดชอบในฐานะเป็นสมบัติของทุกคนที่จะร่วมกันอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไปและพัฒนาอย่างเหมาะสม 2 ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียนให้นักเรียนมีโอกาสร่วมปฏิบัติในเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านโดยเชื่อมโยงและร้อยรัดกับสภาพที่มีในห้องเรียนเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ในการอนุรักษ์ที่ถูกต้อง 3 จัดสถานการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านในห้องเรียนเพื่อให้เกิดความภูมิใจในมรดกทางความคิด การสร้างสรรค์สามารถเลือกสรรค่านิยมไปพัฒนาและสืบทอดได้อย่างงามสมัยได้ 4 ส่งเสริมโดยการรณรงค์อย่างกว้างขวางในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้และพัฒนาอย่างเหมาะสมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตของคนและชุมชนในท้องถิ่น 5 ปลูกฝังความรักความหวงแหนในคุณค่าและเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อให้อาณาประชาราษฎร์สามารถปรับปรนและตอบสนองกระแสกับวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลได้อย่างชาญฉลาด 6 สร้างและประสานเครือข่ายทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านกับองค์กรนอกโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนเทศองค์ความรู้เรื่องต่างๆ เพื่อสนับสนุน
รู้เรื่องต่างๆ เพื่อสนับสนุนหรือร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์และเผยแพร่อย่างกว้างขวางเพื่อให้สอดคล้องกับบทเรียนและให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้เอง Construct ด้วยกระบวนการคิด Thinking Process และกระบวนการกลุ่ม Group Process เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองรวมทั้งเรียนด้วยบรรยากาศของการมีส่วนร่วมเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนที่ใช้แหล่งวิทยาการของชุมชนการสอนโดยใช้แหล่งกิจกรรมของชุมชน The use of Community Activity เป็นการสอนที่ใช้ให้ผู้เรียน	ที่ถูกต้องจากการจัดสถานการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านในห้องเรียนเพื่อให้เกิดความภูมิใจในมรดกทางความคิด การสร้างสรรค์สามารถเลือกสรรค่านิยมไปพัฒนาและสืบทอดได้อย่างงามสมัยได้ 3 วางแผนอนุรักษ์สืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่น Planning for Conserving and Searching Thai Local Wisdom เป็นการวางแผนการจัดทำโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นจากการสัมภาษณ์ผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญในการลงพื้นที่จากการแบ่งเป็น 2 ประเด็นโดยเลือกหัวข้อที่น่าสนใจจะศึกษาซึ่งเป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่นหมู่บ้านหรือชุมชนที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ดังนี้ 1 ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ 2 วิถีชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ โดยให้นักเรียนในกลุ่มแบ่งหน้าที่กันไปศึกษาค้นคว้าหรือแสวงหาความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านเอกสารหรืออื่นๆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา วิชาพระพุทธศาสนา วิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม ธันวาคม 2558 Journal of Education Thaksin University Vol15 No2 July December 2015 14 จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนทำเอกสารสรุปความรู้ที่ได้จากการแสวงหาความรู้ที่ได้เป็นร่องรอยหลักฐานประจักษ์เช่นการสรุปองค์ความรู้เป็น mind mapping การเขียนความเรียงการแต่งกลอนการจัดทำใบปลิว ฯลฯ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้เอง Construct ด้วยกระบวนการคิด Thinking Process และกระบวนการกลุ่ม Group Process เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองรวมทั้งเรียนด้วยบรรยากาศของการมีส่วนร่วมเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนที่ใช้แหล่งวิทยาการของชุมชนการสอนโดยใช้แหล่งกิจกรรมของชุมชน The use of Community Activity เป็นการสอนที่ใช้ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับของจริงจากสถานการณ์จริงจากชุมชนหรือท้องถิ่นใกล้ๆ บริเวณโรงเรียน

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ได้สัมผัสกับของจริงสถานการณ์จริงจากชุมชนหรือท้องถิ่นใกล้ๆบริเวณโรงเรียนโดยผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้ร่วมกันวางแผนระหว่างครูและนักเรียนเช่นให้ได้สัมผัสกับบุคคลสถานที่วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนโดยใช้กิจกรรมศึกษานอกศึกษาการเชิญวิทยากรในชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้ความรู้การสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นแหล่งความรู้และการนำวัสดุอุปกรณ์ในชุมชนหรือท้องถิ่นมาประกอบการสอนภาสินีเปี่ยมพงศ์สานต์๒๕๖๒๕๕๔๖ ได้เสนอการจัดการเรียนการสอนโดย	ความรักความห่วงใยในคุณค่าและเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมและ\ n ภูมิปัญญาชาวบ้านว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อให้สามารถปรับปรุงและตอบสนอง\ n กระแสกับวัฒนธรรมอื่นๆที่มีอิทธิพลได้อย่างชาญฉลาด\ n6 .สร้างและประสานเครือข่ายทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านกับองค์กร\ n นอกโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนทนาองค์ความรู้เรื่องต่างๆเพื่อสนับสนุนหรือ\ n รวมกิจกรรมการอนุรักษ์และเผยแพร่อย่างกว้างขวางเพื่อให้สอดคล้องกับบทเรียนและให้บรรลุ\ n วัตถุประสงค์ดังกล่าวควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้เอง(Construct)ด้วยกระบวนการ\ n คิด(Thinking Process)และกระบวนการกลุ่ม(Group Process)เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง\ n รวมทั้งเรียนด้วยบรรยากาศของการมีส่วนร่วมเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนที่ใช้แหล่งวิทยาการของ\ n ชุมชนการสอนโดยใช้แหล่งกิจกรรมของชุมชน(The use of Community Activity)เป็นการสอนที่ให้\ n ผู้เรียนได้สัมผัสกับของจริงสถานการณ์จริงจากชุมชนหรือท้องถิ่นใกล้ๆบริเวณโรงเรียนโดยผู้เรียนได้\ n ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้ร่วมกันวางแผนระหว่างครูและนักเรียนเช่นให้ได้สัมผัสกับ\ n 12 \ n บุคคลสถานที่วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนโดยใช้กิจกรรมศึกษานอกศึกษาการเชิญ\ n วิทยากรในชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้ความรู้การสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นแหล่งความรู้และการนำวัสดุอุปกรณ์ใน\ n ชุมชนหรือท้องถิ่นมาประกอบการสอน\ n ภาสินีเปี่ยมพงศ์สานต์(2536)ได้เสนอการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่ง\ n วิทยากรชุมชนไว้ว่าหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างในชุมชนที่นำมาใช้เป็นตัวอย่างให้เกิดแนวคิดข้อสรุป\ n คำนิยามแก่ผู้เรียนแหล่งวิทยาการประเภทนี้จึงรวมไปถึงสถานการณ์ของชุมชนทุกรูป
ใช้แหล่งวิทยาการชุมชนไว้ว่าหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างในชุมชนที่นำมาใช้เป็นตัวอย่างให้เกิดแนวคิดข้อสรุปคำนิยามแก่ผู้เรียนแหล่งวิทยาการประเภทนี้จึงรวมไปถึงสถานการณ์ของชุมชนทุกรูปแบบซึ่งนักเรียนสามารถนำมาศึกษาเป็นการฝึกสติปัญญาความคิดหรือฝึกทักษะทางสังคมด้านต่างๆตลอดจนประสบการณ์ทุกอย่างที่จะช่วยให้เขาสามารถแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาได้๒๕๔๔การเรียนรู้อัตนศาสตร์ทางวัฒนธรรมนิคมมุสิกคามะ๒๕๕๕๔๔๔□าว□	ตามที่ได้ร่วมกันวางแผนระหว่างครูและนักเรียนเช่นให้ได้สัมผัสกับบุคคลสถานที่วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนโดยใช้กิจกรรมศึกษานอกศึกษาการเชิญวิทยากรในชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้ความรู้การสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นแหล่งความรู้และการนำวัสดุอุปกรณ์ในชุมชนหรือท้องถิ่นมาประกอบการสอนภาสินีเปี่ยมพงศ์สานต์ 2536 4546 ได้เสนอการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งวิทยาการชุมชนไว้ว่าหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างในชุมชนที่นำมาใช้เป็นตัวอย่างให้เกิดแนวคิดข้อสรุปคำนิยามแก่ผู้เรียนแหล่งวิทยาการประเภทนี้จึงรวมไปถึงสถานการณ์ของชุมชนทุกรูปแบบซึ่งนักเรียนสามารถนำมาศึกษาเป็นการฝึกสติปัญญาความคิดหรือฝึกทักษะทางสังคมด้านต่างๆตลอดจนประสบการณ์ทุกอย่างที่จะช่วยให้เขาสามารถแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาได้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถสอดคล้องความต้องการและอัตลักษณ์ของชุมชนจึงเป็นแนวทางสำคัญเพื่อตอบโจทย์กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดขึ้นได้จากการบูรณาการในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยทักษะความสามารถในการจัดการความรู้ที่เน้นสิ่งแวดล้อมหรือแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้เรียนเป็นสำคัญได้แก่ 1 ตระหนักสำนึกท้องถิ่นตนเอง Raise Awareness of Local เป็นการจัดกิจกรรมท้องถิ่นของตนเองตระหนักสำนึกในท้องถิ่นตนเองในเรื่องภูมิปัญญาจากการกระตุ้นสิ่งเร้าต่างๆเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยว

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมในจังหวัดและในภาคของตนให้ดียิ่งขึ้นซึ่งการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืนนั้นควรเริ่มต้นด้วยการปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนเห็นคุณค่าและความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือตั้งอยู่บนที่ราบสูงโคราชมีแม่น้ำโขงกั้นเขตทางตอนเหนือและตะวันออกของภาคโดยทางด้านใต้จรดชายแดนกัมพูชาทางตะวันตกมีเทือกเขาเพชรบูรณ์และเทือกเขาแดงพญาเย็นเป็นแนวกั้นแยกจากภาคเหนือและภาค	ดังกล่าวนี้มานักหนาแต่พบอยู่ในจารึกวัฒนธรรมเขมรที่ปรากฏให้เห็นดังนั้นหลักหินใบเสมาคือเครื่องหมายบักเขตอุโบสถมีความสำคัญในฐานะเครื่องหมายกำหนดเขตพื้นที่ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาต่างๆโดยไม่ได้เป็นเพียงแค่ว่าศาสนาพุทธอย่างเดียวและในความหลากหลายทางด้านแนวคิดที่ปรากฏอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยอยู่บนแอ่งโคราชและแอ่งสกลนครมีแม่น้ำโขงกั้นเขตทางตอนเหนือและตะวันออกของภาคทางด้านใต้จรดชายแดนกัมพูชาทางตะวันตกมีเทือกเขาเพชรบูรณ์และเทือกเขาแดงพญาเย็นเป็นแนวกั้นแยกจากภาคเหนือและภาคกลางมีจำนวนจังหวัด 5 จังหวัดมีจังหวัดอุบลราชธานีจังหวัดชัยภูมิจังหวัดเลยจังหวัดนครราชสีมาจังหวัดบุรีรัมย์และในความหลากหลายของการแสดงออกถึงแนวคิดและวิถีการดำเนินชีวิตจึงเป็นการแสดงออกถึงคุณค่าผ่านแนวคิดบนหลักหินและพัฒนารูปแบบการเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ไปในทางที่ดีในทางที่พึงปรารถนาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายสังคมอารมณและสติปัญญาโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นตัวเชื่อมโยงถึงคุณงามความดีและหลักพุทธจริยธรรมต่างๆในรูปแบบการเรียนรู้ผ่านกระบวนการต่างๆดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคิดสามารถเรียนรู้ได้จากการได้ยืมการอ่านการสัมผัสซึ่งสัมพันธ์กับคำสอนทางพระพุทธศาสนาอารยธรรมสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ 2563 117 ที่สอดคล้องกันกับหลักพุทธจริยธรรมคือหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาในส่วนที่เป็นจริยธรรมคุณธรรมประกอบด้วยจริยธรรมขั้นพื้นฐานได้แก่ศีล 5 ซึ่งเป็นจริยธรรมที่ควบคุมพฤติกรรมทางกายและทางวาจาจริยธรรมขั้นกลางได้แก่กุศลกรรมบถ 10 ซึ่งเป็นจริยธรรมที่ครอบคลุมพฤติกรรม
สร้างความตื่นรู้ให้แก่ชุมชนตระหนักถึงคุณค่าสร้างสามัคคีให้ชุมชน๒๗งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพระปลัดเกษมฐิตสมฺปนฺโนรอดจากทุกขได้วิจัยเรื่อง”บทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุศิลปวัตถุในอำเภอบ้านลาดจังหวัดเพชรบุรี”โดยพบผลการวิจัยว่าบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุและศิลปวัตถุโดยฐานะผู้นำจิตวิญญาณของชุมชนเกิดขึ้นเนื่องจากความเป็นผู้มีพื้นฐานทางจิตใจที่รักการทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและชอบเสียสละดังนี้เมื่อพระ	ตั้งอยู่ในพื้นที่ได้จัดตั้งกองทุนเพื่อการปฏิสังขรณ์โบราณสถานเป็นการเร่งด่วนด้านบุคลากรคือ 1 บางวัดไม่ดูแลโบราณสถานให้มั่นคงแข็งแรงด้วยเข้าใจผิดว่าเป็นหน้าที่กรมศิลปากรเท่านั้น 2 ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านโบราณสถานและโบราณวัตถุแก่พระภิกษุและสามเณรให้มากยิ่งขึ้นอภิปรายผลการวิจัยสภาพการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานของคณะสงฆ์อำเภอเมืองจังหวัดราชบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่าคณะสงฆ์อำเภอเมืองจังหวัดราชบุรีมีการอนุรักษ์โบราณสถานโดยครอบคลุมภารกิจทุกด้านของการอนุรักษ์ซึ่งประกอบด้วย การส่งวนการรักษามรดกและการปฏิสังขรณ์ซึ่งทุกๆภารกิจล้วนมีเป้าหมายเพื่อดูแลรักษาและป้องกันศาสนสถานซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของศาสนสถานนั้นเป็นประโยชน์ทางศิลปะประวัติศาสตร์ในรูปแบบของโบราณสถานสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดเกษมฐิตสมฺปนฺโน 2554 ได้วิจัยเรื่องบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุศิลปวัตถุในอำเภอบ้านลาดจังหวัดเพชรบุรีผลการวิจัยพบว่าบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุและศิลปวัตถุโดยฐานะผู้นำจิตวิญญาณของชุมชนเกิดขึ้นเนื่องจากความเป็นผู้มีพื้นฐานทางจิตใจที่รักการทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและชอบเสียสละดังนี้เมื่อพระสงฆ์ได้ออกธุดงค์ไปในพื้นที่ต่างๆจึงปลูกเร้าพื้นฐานทางจิตใจและพยายามผลักดันให้เกิดการพัฒนาชนบทหน้า 17 วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม ธันวาคม 2561 Journal of Buddhist Innovation and Management Vol 1 No 2 July December 2018 เพื่อประโยชน์สุขของชุมชนสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรเพชรทอง 2548 ได้วิจัย

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
สงฆ์ได้ออกชุดงค์ไปในพื้นที่ต่างๆจึงปลุกเร้าพื้นฐานทางจิตใจและพยายามผลักดันให้เกิดการพัฒนาชนบทเพื่อประโยชน์สุขของชุมชนดังเช่นกรณีการบูรณปฏิสังขรณ์ตามแบบอย่างครุมาศรัยชัยที่ได้เป็นแกนนำในการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานทางภาคเหนือของประเทศไทยด้วยแนวคิดที่ว่าหากวัดวาอารามอันเก่าแก่เป็นที่ชำรุดทรุดโทรมหาผู้ปฏิสังขรณ์บำรุงไว้ในพระพุทธศาสนาสืบต่อไปมิได้ท่านจึงสมควรที่จะปฏิสังขรณ์เพื่อสืบศาสนาต่อไปโดยใช้เงินทุนจากการรวบรวม	บ้านเกิดความเข้าใจมุมมองต่างๆเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นเกิดความตื่นตัวและเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชนให้เข้มแข็งนำความรู้มาใช้ในการดูแลรักษาโบราณสถานสร้างความรู้ความเข้าใจให้ชาวบ้านเกิดความเข้าใจต่อพระสงฆ์ในการดูแลรักษาโบราณสถานเรื่องกฎหมายมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดเกษมฐิติสมปนโนได้วิจัยเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุศิลปวัตถุในอาเภอบ้านลาดจังหวัดเพชรบุรีพบว่าบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุศิลปวัตถุโดยฐานะผู้นำจิตวิญญาณของชุมชนเกิดเนื่องจากความเป็นผู้มีพื้นฐานทางจิตใจที่รักการทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและชอบเสียสละดังนี้เมื่อพระสงฆ์ได้ออกชุดงค์ไปในพื้นที่ต่างๆจึงปลุกเร้าพื้นฐานทางจิตใจและพยายามผลักดันให้เกิดการพัฒนาชนบทเพื่อประโยชน์สุขของชุมชนดังเช่นกรณีการบูรณปฏิสังขรณ์ตามแบบอย่างครุมาศรัยชัยที่ได้เป็นแกนนำในการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานทางภาคเหนือของประเทศไทยด้วยแนวคิดที่ว่าหากวัดวาอารามอันเก่าแก่เป็นที่ชำรุดทรุดโทรมหาผู้ปฏิสังขรณ์บำรุงไว้ในพระพุทธศาสนาสืบต่อไปมิได้ท่านจึงสมควรที่จะปฏิสังขรณ์เพื่อสืบ 66 วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคมมิถุนายนศาสนาต่อไปโดยใช้เงินทุนจากการรวบรวมเอาจากแรงศรัทธาของประชาชนชาวเหนืออย่างแท้จริงซึ่งแม้จะขัดแย้งกับนโยบายในยุคเริ่มต้นของรัฐในภาคกลางที่เริ่มเห็นคุณค่าของความเก่าแก่ดั้งเดิมจึงกล่าวได้ว่าพระสงฆ์มีบทบาทในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุและศิลปวัตถุโดยฐานะของความเป็นผู้นำจิตวิญญาณของชุมชนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์บูรณะและปฏิสังขรณ์สมบัติ
เอาจากแรงศรัทธาของประชาชนชาวเหนืออย่างแท้จริงซึ่งแม้จะขัดแย้งกับนโยบายในยุคเริ่มต้นของรัฐในภาคกลางที่เริ่มเห็นคุณค่าของความเก่าแก่ดั้งเดิมจึงกล่าวได้ว่าพระสงฆ์มีบทบาทในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุและศิลปวัตถุโดยฐานะของความเป็นผู้นำจิตวิญญาณของชุมชนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์บูรณะและปฏิสังขรณ์สมบัติของพระศาสนานั้นเอง footnoteRef 57 57 พระปลัดเกษมฐิติสมปนโนรอดจากทุกข"บทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุศิลปวัตถุในอำเภอ	สงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุศิลปวัตถุโดยฐานะผู้นำจิตวิญญาณของชุมชนเกิดเนื่องจากความเป็นผู้มีพื้นฐานทางจิตใจที่รักการทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและชอบเสียสละดังนี้เมื่อพระสงฆ์ได้ออกชุดงค์ไปในพื้นที่ต่างๆจึงปลุกเร้าพื้นฐานทางจิตใจและพยายามผลักดันให้เกิดการพัฒนาชนบทเพื่อประโยชน์สุขของชุมชนดังเช่นกรณีการบูรณปฏิสังขรณ์ตามแบบอย่างครุมาศรัยชัยที่ได้เป็นแกนนำในการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานทางภาคเหนือของประเทศไทยด้วยแนวคิดที่ว่าหากวัดวาอารามอันเก่าแก่เป็นที่ชำรุดทรุดโทรมหาผู้ปฏิสังขรณ์บำรุงไว้ในพระพุทธศาสนาสืบต่อไปมิได้ท่านจึงสมควรที่จะปฏิสังขรณ์เพื่อสืบ 66 วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคมมิถุนายนศาสนาต่อไปโดยใช้เงินทุนจากการรวบรวมเอาจากแรงศรัทธาของประชาชนชาวเหนืออย่างแท้จริงซึ่งแม้จะขัดแย้งกับนโยบายในยุคเริ่มต้นของรัฐในภาคกลางที่เริ่มเห็นคุณค่าของความเก่าแก่ดั้งเดิมจึงกล่าวได้ว่าพระสงฆ์มีบทบาทในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุและศิลปวัตถุโดยฐานะของความเป็นผู้นำจิตวิญญาณของชุมชนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์บูรณะและปฏิสังขรณ์สมบัติของพระศาสนานั้นเอง 3 พบว่าการให้ร่วมมือในการดูแลรักษาอนุรักษโบราณสถานโบราณวัตถุศิลปวัตถุเรื่องกฎหมายคณะสงฆ์ตามลัทธิวักขณิกและเจ้าอาวาสทุกวัดในตำบลท่าวังตาลได้ให้ความสำคัญโดยเชิญผู้วิทยากรจกหน่วยงานราชการให้ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์โบราณสถานร่วมจัดทำแผนพัฒนาแหล่งโบราณสถานเข้าร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานเรื่องกฎหมายและเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการขุดค้นแหล่งโบราณสถานในชุมชนสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหา

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
บ้านลาดจังหวัดเพชรบุรี”วิทยานิพนธ์พุทธศาสนธรรมมหาบัณฑิตบัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัสมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๕๕หน้า๑๑๙พระครู ใบฎีกาศักดิ์ด้นัยสนัดจิตโตเนตรพระไตรวิชัยเรื่อง“การอนุรักษ์โบราณสถาน และโบราณวัตถุทางพระพุทธศาสนาของวัดในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี”โดยพบผลการวิจัยว่าพระสงฆ์มีการอนุรักษ์โบราณสถาน และโบราณวัตถุทางพระพุทธศาสนาของวัดในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางโดยด้านที่มีค่า	ด้านการอนุรักษ์โบราณสถานและสิ่งสำคัญอีกประการคือพระภิกษุสงฆ์มี ความรักความสามัคคีและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์โบราณสถานประสา ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ โบราณสถานให้มีความมั่นคงยั่งยืนสอดคล้องกับที่พระบัญชาช่วยลิตจิตโต(ยัง สามารถ) (2560)ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณ สถานเรียงกนกตามตำบลท่าวังตาลอำเภอสารภีจังหวัดเชียงใหม่ผลการวิจัย พบว่าแนวทางการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณ สถานเรียงกนกตามพระสงฆ์ถือได้ว่าเป็นผู้มีแนวคิดริเริ่มในการอนุรักษ์ โบราณวัตถุสถานตั้งนั้นพระสงฆ์ควรร่วมมือประสานความคิดระหว่างผู้นำ ชุมชนและชาวบ้านและโดยประสานความร่วมมือกับกรมศิลปากรสำนักงาน วัฒนธรรมและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องจัดอบรมถวายความรู้แก่คณะพระ สงฆ์ตำบลท่าวังตาลซึ่งเป็นที่ตั้งเก็บรักษาโบราณสถานเรียงกนกตาม ถายทอดองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุศิลปวัตถุเรียงกนกตามได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนสืบต่อไป และสอดคล้องกับที่พระครูใบฎีกาศักดิ์ด้นัยสนัดจิตโต(เนตรพระ) (2563)ได้ ทำการวิจัยเรื่องการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุทางพระพุทธ ศาสนาของวัดในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรีจังหวัดสุพรรณบุรีผลการวิจัย พบว่าผลการเปรียบเทียบการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุทาง พระพุทธศาสนาของวัดในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรีจังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลพบว่าแตกต่างกันมีการอนุรักษ์โบราณ สถานและโบราณวัตถุทางพระพุทธศาสนาของวัดไม่แตกต่างกันบุคคลที่อยู่ ใกล้ชิดและต้องเห็นความสำคัญของการจัดการอนุรักษ์โบราณสถาน มากกว่าคนอื่นคือพระสงฆ์พระสงฆ์จึงมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์บูรณะ ส่วนที่ชำรุดทรุดโทรมและเพิ่มเติมส่วนที่หาย
เฉลี่ยสูงสุดคือด้านการดูแลรักษาโบราณสถานโบราณวัตถุมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ๓.๔๔และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านความร่วมมือในการอนุรักษ์ โบราณสถานโบราณวัตถุกับหน่วยงานราชการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ๒.๔๓ผล การเปรียบเทียบการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุทางพระพุทธ ศาสนาของวัดในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรีจังหวัดสุพรรณบุรีจำแนกตาม สถานภาพส่วนบุคคลทดสอบสมมติฐานตัวแปรพบว่าพระสงฆ์ผู้ตอบ แบบสอบถามที่มีอายุพรรษาวุฒิการศึกษาสามัญวุฒิมัธยมศึกษาทางธรรม และวุฒิมัธยมศึกษาเปรียญธรรมแตกต่างกันมีการ	และในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสารและใช้แบบ สัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคนและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบทผลการวิจัยพบว่า 1)ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการ จัดการอนุรักษ์โบราณสถานของวัดเจติยารามอำเภอเมืองจังหวัดราชบุรีโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.18เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบ ว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่การให้ความรู้ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุแก่ประชาชนอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.2ส่วนด้านที่มีค่า เฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ความร่วมมือในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุกับ หน่วยงานราชการอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.11 2)ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการอนุรักษ์โบราณสถานของวัดเจติยาราม อำเภอเมืองจังหวัดราชบุรีโดยจำแนกตามเพศอายุอาชีพพบว่าไม่แตกต่าง กันทุกด้านซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้และประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 3)ปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดการอนุรักษ์โบราณสถานของวัดเจติยาราม อำเภอเมืองจังหวัดราชบุรีพบว่าบุคลากรในชุมชนขาดความเข้าใจความรู้ และหลักการอนุรักษ์ดูแลรักษาโบราณสถานโบราณวัตถุของวัดขาด บุคลากรที่เข้ามาดูแลรักษาทำความสะอาดกำจัดวัชพืชและขยะในแหล่ง โบราณสถานโบราณวัตถุพระสงฆ์ที่สอนในโรงเรียนไม่ได้ปลูกฝังจิตสำนึก ความเป็นจิตสาธารณะในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุให้แก่ นักเรียนขาดความร่วมมือกันกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการป้องกัน ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นกับแหล่งโบราณสถานและข้อเสนอ แนะต่อการจัดการอนุรักษ์โบราณสถานของวัดเจติยารามอำเภอเมือง วารสารบรรณการศึกษาศึกษา

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
อนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุทางพระพุทธศาสนาของวัดในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรีจังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ๐๐๕จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุทางพระพุทธศาสนาของวัดในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรีจังหวัดสุพรรณบุรีพบว่าพระสงฆ์ยังขาดความเข้าใจในหลักการอนุรักษ์ที่ถูกต้องพระสงฆ์ขาดการหาหน้าที่เผยแพร่ความรู้ด้านอนุรักษ์อย่างจริงจังและขาดความร่วมมือกันในการป้องกันผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่จะเกิด	ส่วนเขียนแบบมาตรฐานและในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพมีการวิเคราะห์เอกสารและใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูปหรือคนและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบทผลการวิจัยพบว่า 1)ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการอนุรักษ์โบราณสถานของวัดเจติยารามอำเภอเมืองจังหวัดราชบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.18เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่การให้ความรู้ในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุแก่ประชาชนอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.2ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ความร่วมมือในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุกับหน่วยงานราชการอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.11 2)ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการอนุรักษ์โบราณสถานของวัดเจติยารามอำเภอเมืองจังหวัดราชบุรีโดยจำแนกตามเพศอายุอาชีพพบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้านซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้และประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 3)ปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดการอนุรักษ์โบราณสถานของวัดเจติยารามอำเภอเมืองจังหวัดราชบุรีพบว่าบุคลากรในชุมชนขาดความเข้าใจความรู้และหลักการอนุรักษ์ดูแลรักษาโบราณสถานโบราณวัตถุของวัดขาดบุคลากรที่เข้ามาดูแลรักษาทำความสะอาดกำจัดวัชพืชและขยะในแหล่งโบราณสถานโบราณวัตถุพระสงฆ์ที่สอนในโรงเรียนไม่ได้ปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นจิตสาธารณะในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุให้แก่นักเรียนขาดความร่วมมือกันกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการป้องกันผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นกับแหล่งโบราณสถานและข้อเสนอแนะต่อการจัดการอนุรักษ์โบราณสถาน
ขึ้นกับแหล่งโบราณสถานข้อเสนอแนะพบว่าควรส่งเสริมให้มีการอบรมด้านการอนุรักษ์แก่พระสงฆ์ในพื้นที่แหล่งโบราณสถานโดยเผยแพร่ความรู้ด้านการอนุรักษ์ในเทศกาลสำคัญและส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการป้องกันผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นกับแหล่งโบราณสถานส่วนแนวทางในการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุทางพระพุทธศาสนาของวัดในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรีจังหวัดสุพรรณบุรีพบว่าพระสงฆ์ควรจะเป็นกำลังหลักในการดูแลรักษาเสนาสนะของวัดจึงต้องมีความรู้ในเรื่อง	ศาสตร์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม--ธันวาคม 2566) Journal of Bovorn Multi-Education and Human Social Sciences . Vol . 4 No . 2 (July -- December 2023) 148 มาดูแลรักษาทำความสะอาดกำจัดวัชพืชและขยะ 4)ขาดผู้ทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ด้านการอนุรักษ์อย่างจริงจัง 5)พระสงฆ์ที่สอนในโรงเรียนไม่ได้ปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นจิตสาธารณะในการอนุรักษ์โบราณสถานให้แก่ักเรียน 6)ประชาชนขาดความรู้และความเข้าใจถึงความสำคัญของโบราณสถาน 7)ขาดความร่วมมือกันกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการป้องกันผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นกับแหล่งโบราณสถาน 8)พระสงฆ์และคนในชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานของวัด 9)ทางราชการไม่สนับสนุนงบประมาณที่จำเป็นในการบูรณะ3.2ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการอนุรักษ์โบราณสถานของวัดเจติยารามอำเภอเมืองจังหวัดราชบุรีมีดังนี้ 1)ควรจัดให้มีการอบรมด้านการอนุรักษ์แก่พระสงฆ์และคนในชุมชนในพื้นที่ 2)ควรมอบหมายหรือจัดคนดูแลรักษาโบราณสถานโบราณวัตถุ 3)ดำเนินการเผยแพร่ความรู้ด้านการอนุรักษ์ในเทศกาลต่างๆปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้แก่ักเรียนในสถานศึกษา 4)ให้ข้อมูลข่าวสารการอนุรักษ์แก่ประชาชนผ่านทางวิทยุชุมชนและสร้างความเข้าใจถึงความสำคัญของโบราณสถานโบราณวัตถุที่มีอยู่ภายในวัด 5)ร่วมมือกันระหว่างชุมชนภาครัฐและเอกชนเพื่อร่วมกันป้องกันผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น 6)ร่วมมือกันจัดทำแผนพัฒนาโบราณสถานเพื่อการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถาน 7)ควรมีการสนับสนุนงบประมาณที่จำเป็นในการบูรณะอภิปรายผลการวิจัยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลดังนี้ 1 .การมีการจัดการอนุรักษ์โบราณสถานของวัดเจติยารามอำเภอเมืองจังหวัดราชบุรีโดยภาพ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
บัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๖๓บทคัดย่อพีรวัชรราชวงศ์ได้วิจัยเรื่อง“แนวทางในการอนุรักษ์โบราณสถานในวัดมณีวนารามจังหวัดอุบลราชธานี”ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานทางพระพุทธศาสนานั้นถือเป็นหน้าที่หลักของกรมศิลปากรสำนักงานโบราณคดีและสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติเป็นหลักโดยจะต้องเป็นสิ่งก่อสร้างที่มีลักษณะในฐานะหลักฐานที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์มีคุณค่าทางศิลปะที่เกี่ยวข้องกับชุมชนสังคมประเทศชาติเป็นสำคัญแนวทางอนุรักษ์ที่	ด้วยการพัฒนาสินค้าผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ 3 มิติสิ่งแวดล้อม Environment Dimension ด้วยการจัดการบูรณะปรับปรุงแหล่งโบราณสถานและภูมิทัศน์โดยรอบพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและความปลอดภัยทั้งนี้ในการพัฒนาแต่ละมิติควรคำนึงถึงขีดความสามารถของชุมชนอีกด้วยเพื่อที่จะไม่ให้เกิดการพัฒนาเป็นสิ่งที่แปลกแยกไปจากวิถีการดำรงชีวิตของชุมชนอาทิตย์ยาเครือจันทร์และศรีสุพรปิยรัตน์วงศ์ 2559 3 นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์เมืองเวียงคุกอำเภอเมืองจังหวัดหนองคายมีประวัติความเป็นมายาวนานประวัติศาสตร์บางช่วงบางตอนมีความคลุมเครือไม่ชัดเจนควรจะมีผลงานหรือองค์การหลักเรียบเรียงประวัติศาสตร์ไปในทิศทางเดียวกันเพื่อลดการเคลื่อนย้ายชุมชนความสัมพันธ์ของผู้คนกับสิ่งต่างๆในชุมชนนับเป็นการให้ภาพของประวัติศาสตร์ในมุมมองจากชุมชนอีกแบบหนึ่งทวีศิลป์สืบวัฒนะ 2554 อีกทั้งการพัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์เมืองเวียงคุกทั้งระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่นจะต้องบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานอื่นด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพีรวัชรราชวงศ์ได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่องแนวทางในการอนุรักษ์โบราณสถานในวัดมณีวนารามจังหวัดอุบลราชธานีผลจากการศึกษาพบว่าแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานทางพระพุทธศาสนานั้นถือเป็นหน้าที่หลักของกรมศิลปากรสำนักงานโบราณคดีและสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติเป็นหลักโดยจะต้องเป็นสิ่งก่อสร้างที่มีลักษณะในฐานะหลักฐานที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์มีคุณค่าทางศิลปะที่เกี่ยวข้องกับชุมชนสังคมประเทศชาติเป็นสำคัญแนวทางอนุรักษ์ที่สำคัญกระทำได้โดยการดูแลรักษาปกป้องไม่ให้เกิดความเสียหายหรือถูกทำลายเป็นสำคัญพีรวัชรราชวงศ์ 2561 สรุปจากการลงสำรวจพื้นที่แหล่งประวัติศาสตร์
สำคัญกระทำได้โดยการดูแลรักษาปกป้องไม่ให้เกิดความเสียหายหรือถูกทำลายเป็นสำคัญแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานของพระสงฆ์วัดมณีวนารามจังหวัดอุบลราชธานีพบว่าบทบาทพระสงฆ์มีความสำคัญในการอนุรักษ์โบราณสถานเป็นอย่างยิ่งนอกเหนือจากบทบาทในด้านอื่นๆซึ่งบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถานนั้นถือเป็นหน้าที่ตามบัญญัติพระธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้าได้มอบหมายให้พระสงฆ์ภายในวัดมีหน้าที่ในการช่วยดูแลรักษาศาสนสมบัติของวัดนอกจากนี้แล้วยังถือเป็นหน้าที่ตามความแห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ที่	วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปางปีที่ 8 ฉบับที่ 2 พฤษภาคมสิงหาคม 2562 179 แนวทางในการอนุรักษ์โบราณสถานในวัดมณีวนารามจังหวัดอุบลราชธานี GUIDELINES IN CONSERVATION OF THE ARCHAEOLOGICAL SITE IN WAT MANIWANARAM UBONRACHANI PROVINCE พีรวัชรราชวงศ์ Perawat Rachiwong บทคัดย่อวิทยานิพนธ์นี้เป็นเรื่องศึกษาแนวทางในการอนุรักษ์โบราณสถานในวัดมณีวนารามจังหวัดอุบลราชธานีนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1 เพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานทางพระพุทธศาสนา 2 เพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานในพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์วัดมณีวนารามจังหวัดอุบลราชธานี 3 เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถานทางพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์วัดมณีวนารามจังหวัดอุบลราชธานีเป็นดาเนินการวิจัยโดยใช้วิธีทฤษฎีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม Participatory Action Research PAR ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง Purposive sampling เฉพาะกลุ่มประชากรที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัยผลจากการศึกษาพบว่าแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานทางพระพุทธศาสนานั้นถือเป็นหน้าที่หลักของกรมศิลปากรสำนักงานโบราณคดีและสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติเป็นหลักโดยจะต้องเป็นสิ่งก่อสร้างที่มีลักษณะในฐานะหลักฐานที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์มีคุณค่าทางศิลปะที่เกี่ยวข้องกับชุมชนสังคมประเทศชาติเป็นสำคัญแนวทางอนุรักษ์ที่สำคัญกระทำได้โดยการดูแลรักษาปกป้องไม่ให้เกิดความเสียหายหรือถูกทำลายเป็นสำคัญแนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานของพระสงฆ์วัดมณีวนารามจังหวัดอุบลราชธานีพบว่าบทบาทพระสงฆ์มีความสำคัญในการอนุรักษ์โบราณสถานเป็นอย่างยิ่งนอกเหนือจากบทบาทในด้านอื่นๆซึ่งบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถานนั้นถือเป็นหน้าที่ตามบัญญัติพระธรรมวินัย

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
พระสงฆ์ผู้ดำรงตำแหน่งทางการปกครองวัดหรือเจ้าอาวาสมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ footnoteRef 59 59 พระวัชรราชวงศ์แนวทางในการอนุรักษ์โบราณสถานในวัดมณีวนารามจังหวัดอุบลราชธานีวิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยพะเยา พุทธศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยพะเยา วิทยาลัย๒๕๖๒บทคัดย่อพลวัฒน์ชุมสุขได้วิจัยเรื่อง“แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยววัดเชิงวัฒนธรรมในเขตเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”ผลการศึกษวิจัยพบว่าการไม่รักษาความสะอาดเนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มาภายในวัดส่วนใหญ่ไม่ช่วยกันรักษาความสะอาดแม้มีการจัดสถานที่	วารสารการพัฒนาลังคม 68 ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคมเมษายน 2563 แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยววัดเชิงวัฒนธรรมในเขตเมืองพระนครศรีอยุธยาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา Approach of Development on Cultural Tourism Potentiality in area of Phranokornsri ayathaya District Phranakornsri ayuthaya Province พลวัฒน์ชุมสุข Pholwat Choomsook อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Lecturer of the Department of Economics Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya University Email pholwatcho mcuacch บทคัดย่อบทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเมืองพระนครศรีอยุธยาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2 เพื่อศึกษาการเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยววัดเชิงวัฒนธรรมในเขตเมืองพระนครศรีอยุธยาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยววัดเชิงวัฒนธรรมในเขตเมืองพระนครศรีอยุธยาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีการศึกษารวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่เจ้าอาวาสวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและสรุปผลเชิงพรรณนาผลการศึกษวิจัยพบว่า 1 การไม่รักษาความสะอาดเนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มาภายในวัดส่วนใหญ่ไม่ช่วยกันรักษาความสะอาดแม้มีการจัดสถานที่สำหรับทิ้งขยะไว้ตามจุดต่างๆแต่ก็ยังมีปัญหานอกจากนี้ยังมีปัญหาเล็กน้อยทำให้นักท่องเที่ยวไม่ยอมมาเที่ยวภายในวัดแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัดที่มีศิลปวัฒนธรรมเป็นวัดทางพระพุทธศาสนาที่เสริมสร้างให้
สำหรับทิ้งขยะไว้ตามจุดต่างๆแต่ก็ยังมีปัญหานอกจากนี้ยังมีปัญหาเล็กน้อยทำให้นักท่องเที่ยวไม่ยอมมาเที่ยวภายในวัดแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัดที่มีศิลปวัฒนธรรมเป็นวัดทางพระพุทธศาสนาที่เสริมสร้างให้ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมและสร้างภูมิปัญญาให้กับผู้ที่มาท่องเที่ยวหรือนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศให้ได้เห็นวัฒนธรรมซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ได้มาเห็นสิ่งสวยงามอันเป็นวัฒนธรรมของชาติไทยและยังสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัดที่	ท่องเที่ยวประเภทวัดที่มีศิลปวัฒนธรรมเป็นวัดทางพระพุทธศาสนาที่เสริมสร้างให้ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมและสร้างภูมิปัญญาให้กับผู้ที่มาท่องเที่ยวหรือนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศให้ได้เห็นวัฒนธรรมซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ได้มาเห็นสิ่งสวยงามอันเป็นวัฒนธรรมของชาติไทยและยังสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัดที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะได้มูลค่าเพิ่มต่างๆเหล่านั้นพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงามยิ่งขึ้นไป 3 การท่องเที่ยววัดเชิงวัฒนธรรมมีหลายวัดในเขตเมืองพระนครศรีอยุธยาที่จัดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเช่นวัดพนัญเชิงวรวิหารวัดใหญ่ชัยมงคลวัดกษัตราธิราชวรวิหารวัดพระศรีสรรเพชญ์วัดราชบูรณะวัดเชิงท่าวัดแมนางปลื้มวัดไชยวัฒนารามและวัดมหาธาตุเป็นต้นในแต่ละวัดยังเป็นศาสนสถานที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานและมีค่าควรศึกษาในเชิงวัฒนธรรมคาศักยภาพการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยววัดเชิงวัฒนธรรมพระนครศรีอยุธยาวารสารการพัฒนาลังคม 69 ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคมเมษายน 2563 Abstract The research study consisted of objectives 1 to study current conditions and problems of temples being cultural tourism sites in Ayutthaya District Ayutthaya Province 2 to increase the value of cultural temples tourism in Ayutthaya District Ayutthaya Province 3 to study guideline for the development of potential in cultural temples tourism in Ayutthaya District Ayutthaya Province It was conducted by quantitative research using questionnaires and qualitative by using indepth interviews with the key informants abbots of the temples being cultural tourism attraction

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะได้นำมูลค่าเพิ่มต่างๆเหล่านั้นพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงามยิ่งขึ้นไปการท่องเที่ยววัดเชิงวัฒนธรรมมีหลายวัดในเขตเมืองพระนครศรีอยุธยาที่จัดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเช่นวัดพนัญเชิงวรวิหารวัดใหญ่ชัยมงคลวัดกษัตราธิราชวรวิหารวัดพระศรีสรรเพชญ์วัดราชบูรณะวัดเชิงท่าวัดแม่น้ำบางปะลิ้มวัดไชยวัฒนารามและวัดมหาธาตุเป็นต้นในแต่ละวัดยังเป็นศาสนสถานที่มึประวัติศาสตร์อันยาวนานและมีค่าควรศึกษาในเชิงวัฒนธรรม footnoteRef 60 60 พลวัฒน์ชมสุขแนวทางการพัฒนา	พุทธศาสนาที่เสริมสร้างให้ความรู้ทางวัฒนธรรมและสร้างภูมิปัญญาให้กับผู้ที่มาท่องเที่ยวหรือนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศได้เห็นวัฒนธรรมซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้มาเห็นสิ่งสวยงามอันเป็นวัฒนธรรมของชาติไทยและยังสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัดที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะได้นำมูลค่าเพิ่มต่างๆเหล่านั้นพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงามยิ่งขึ้นไป 3 การท่องเที่ยววัดเชิงวัฒนธรรมมีหลายวัดในเขตเมืองพระนครศรีอยุธยาที่จัดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเช่นวัดพนัญเชิงวรวิหารวัดใหญ่ชัยมงคลวัดกษัตราธิราชวรวิหารวัดพระศรีสรรเพชญ์วัดราชบูรณะวัดเชิงท่าวัดแม่น้ำบางปะลิ้มวัดไชยวัฒนารามและวัดมหาธาตุเป็นต้นในแต่ละวัดยังเป็นศาสนสถานที่มึประวัติศาสตร์อันยาวนานและมีค่าควรศึกษาในเชิงวัฒนธรรมคาศาคัญการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยววัดเชิงวัฒนธรรมพระนครศรีอยุธยาวารสารมจรการพัฒนาสังคม 69 ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคมเมษายน 2563 Abstract The research study consisted of objectives 1 to study current conditions and problems of temples being cultural tourism sites in Ayutthaya District Ayutthaya Province 2 to increase the value of cultural temples tourism in Ayutthaya District Ayutthaya Province 3 to study guideline for the development of potential in cultural temples tourism in Ayutthaya District Ayutthaya Province It was conducted by quantitative research using questionnaires and qualitative by using indepth interviews with the key informants abbots of the temples being cultural tourism attraction traders and related poeple and analyze data by using the software package and summarizing
และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้มี ๔ ขั้นตอน ประกอบด้วยขั้นตอนการศึกษาข้อมูลท้องถิ่นเพื่อวิเคราะห์และกำหนดประเด็นคำถามทางประวัติศาสตร์ Study Local History Data and Historical Issue Analysis Question ขั้นตอนที่๒การสำรวจและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และตรวจสอบข้อเท็จจริงของข้อมูลหลักฐาน Survey and Collecting Data From Historical Learning and Checking Fact of Evidences ขั้นตอนที่๓การวิเคราะห์ตีความข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุและผลกระทบด้วยบริบทและมุมมองทางประวัติศาสตร์ Analysis Interpretation in Causality	ประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งวิธีสอนแบบอุปนัยวิธีสอนแบบรวมมีวิธีสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยการจัดการเรียนรู้โดยใช้การแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นหลักการใช้เกมการแข่งขันตอบปัญหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นนอกห้องเรียนโดยกำหนดให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเป็นมัคเทศก์โดยฝึกปฏิบัติการนำชมสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เมืองสงขลาและศศิพัชรจำปา(2559 ,หน้า 1163 - 1164)ได้เสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้มี 4 ขั้นตอนประกอบด้วยขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลท้องถิ่นเพื่อวิเคราะห์และกำหนดประเด็นคำถามทางประวัติศาสตร์(Study Local History Data and Historical Issue Analysis Question)ขั้นที่ 2 การสำรวจและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และตรวจสอบข้อเท็จจริงของข้อมูลหลักฐาน(Survey and Collecting Data From Historical Learning and Checking Fact of Evidences)ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ตีความข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุและผลกระทบด้วยบริบทและมุมมองทางประวัติศาสตร์(Analysis Interpretation in Causality and Consequences by Historical Perspectives and Context)ขั้นที่ 4 การสังเคราะห์และสรุปข้อมูลเพื่อสร้างองค์ความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น(Synthesis and Summarize Data for Building Body of Knowledge in Local History)ซึ่งสอดคล้องกับ 62 Kalasin University Journal of Humanities Social Sciences and Innovation Volume 2 No .1 January - June 2023 งานวิจัยของณิธดาเวชญา ลักษณ(2561 ,หน้า 87)ที่ได้เสนอผลการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลกว่าสถานศึกษาและชุมชนควร

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
and Consequences by Historical Perspectives and Context ขั้นที่ ๔ การสังเคราะห์และสรุปข้อมูลเพื่อสร้างองค์ความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น Synthesis and Summarize Data for Construct Body of Knowledge in Local History และมีการตรวจสอบรูปแบบฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ ๒ ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นฯ พบว่า ๒๑ ผู้เรียนมีกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์สูงขึ้น ๒๒ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ผู้เรียนมีสำนึก	แบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์มีชื่อว่า SSAS Model มี 4 องค์ประกอบคือ หลักการวัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้มี 4 ขั้นตอนประกอบด้วยขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลท้องถิ่นเพื่อวิเคราะห์และกำหนดประเด็นคำถามทางประวัติศาสตร์(Study Local History Data and Historical Issue Analysis Question)ขั้นที่ 2 การสำรวจและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และตรวจสอบข้อเท็จจริงของข้อมูลหลักฐาน(Survey and Collecting Data From Historical Learning and Checking Fact of Evidences)ขั้นที่ 3 192 วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL)ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 (กันยายน--ธันวาคม 2565)การวิเคราะห์ตีความข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุและผลกระทบด้วยบริบทและมุมมองทางประวัติศาสตร์(Analysis Interpretation in Causality and Consequences by Historical Perspectives and Context)ขั้นที่ 4 การสังเคราะห์และสรุปข้อมูลเพื่อสร้างองค์ความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น(Synthesis and Summarize Data for Construct Body of Knowledge in Local History)และมีการตรวจสอบรูปแบบฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ 2 .ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นฯ พบว่า 2.1) ผู้เรียนมีกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์สูงขึ้น 2.2) ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .052.3) ผู้เรียนมีสำนึกรักท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุดและ 2.4) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก 3 .ผลการขยายผลรูปแบบพบว่าการใช้รูปแบบการจัดการ
รักท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุดและ ๒๔ ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการขยายผลรูปแบบพบว่าการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นฯ หลังเรียนตามรูปแบบ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์สูงขึ้น มีสำนึกรักท้องถิ่นในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียน	and Checking Fact of Evidences)ขั้นที่ 3 192 วารสารวิชาการรัตนบุศย์(RATANABUTH JOURNAL)ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 (กันยายน--ธันวาคม 2565)การวิเคราะห์ตีความข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุและผลกระทบด้วยบริบทและมุมมองทางประวัติศาสตร์(Analysis Interpretation in Causality and Consequences by Historical Perspectives and Context)ขั้นที่ 4 การสังเคราะห์และสรุปข้อมูลเพื่อสร้างองค์ความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น(Synthesis and Summarize Data for Construct Body of Knowledge in Local History)และมีการตรวจสอบรูปแบบฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ 2 .ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นฯ พบว่า 2.1) ผู้เรียนมีกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์สูงขึ้น 2.2) ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .052.3) ผู้เรียนมีสำนึกรักท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุดและ 2.4) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก 3 .ผลการขยายผลรูปแบบพบว่าการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นฯ หลังเรียนตามรูปแบบ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์สูงขึ้น มีสำนึกรักท้องถิ่นในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย 1 .การวิจัยที่สามารถตอบสนองงานระดับชุมชนนั้นจะขาดไม่ได้คือการศึกษาเชิงลึกเข้าชุมชนสร้างความเชื่อให้กับคนในชุมชนศึกษาเชิงกว้าง

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ภาพด้วยเห็นว่าจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เป็นไปอย่างรวดเร็วได้ทำลายวิถีชีวิตและวัฒนธรรมเก่าแก่ลงจึงได้จัดสร้างพิพิธภัณฑ์พระธาตุเรืองรองขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตประวัติศาสตร์และอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรมของชนสี่เผ่าศรีสะเกษไว้ ๒) สภาพการแนวทางการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นในอดีตและปัจจุบันมีลักษณะของการรวมศูนย์โดยมีพระครูวิบูลธรรมภาณเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการและตัดสินใจต่างๆ ปัญหาอุปสรรคต่อบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมวัด	บทบาทพระสงฆ์กับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นวัดพระธาตุเรืองรอง อาเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษ The role of monks with the conservation of local arts and culture Wat Phra That Rongrong , Muang District , Sisaket Province พระพงศ์พิสิฐสระ PhraPhongphisit Sura พระกัญจน์แสงรุ่ง Phra Kan Saengrung พระมหาขุนทองแก้วสมุทร Phra Maha Khun Thong Kaew Samut สาขาวิชาพระพุทธศาสนาวิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Department of Buddhism Sisaket Sangha College Mahachulalongkornrajavidyalaya University E-mail: PraPongpisit @gmail.com บทคัดย่อบทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาภูมิหลังของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นวัดพระธาตุเรืองรองอาเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษ 2)สภาพการแนวทางการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นในอดีตและปัจจุบันวัดพระธาตุเรืองรอง 3)ศึกษาปัญหาอุปสรรคและเสนอแนวทางการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นวัดพระธาตุเรืองรองอาเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเก็บข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์งานวน 15 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า 1)พิพิธภัณฑ์วัดพระธาตุเรืองรองก่อตั้งโดยพระครูวิบูลธรรมภาณด้วยเห็นว่าจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เป็นไปอย่างรวดเร็วได้ทำลายวิถีชีวิตและวัฒนธรรมเก่าแก่ลงจึงได้จัดสร้างพิพิธภัณฑ์พระธาตุเรืองรองขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตประวัติศาสตร์และอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรมของชนสี่เผ่าศรีสะเกษไว้ 2)สภาพการแนวทางการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นในอดีตและปัจจุบันมีลักษณะของการรวมศูนย์โดยมีพระครูวิบูลธรรมภาณเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการและตัดสินใจ
พระธาตุเรืองรองได้แก่ด้านการอนุรักษ์ดูแลรักษาด้านการเผยแพร่และฟื้นฟูด้านบุคลากรด้านการบริหารจัดการส่วนแนวทางการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นวัดพระธาตุเรืองรองในอนาคต มี๖ด้านประกอบด้วย๑บทบาทต่อการเป็นผู้นำและแบบอย่างในการสืบสาน๒บทบาทต่อการส่งเสริมความร่วมมือสนับสนุน๓บทบาทต่อการส่งเสริมการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม๔บทบาทต่อการเผยแพร่และฟื้นฟู๕บทบาทต่อการเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่นในการให้ความรู้๖บทบาทต่อการสร้าง	ธรรมภาณเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการและตัดสินใจต่างๆ 3)ปัญหาอุปสรรคต่อบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมวัดพระธาตุเรืองรองได้แก่ด้านการอนุรักษ์ดูแลรักษาด้านการเผยแพร่และฟื้นฟูด้านบุคลากรด้านการบริหารจัดการส่วนแนวทางการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นวัดพระธาตุเรืองรองในอนาคตมี 6 ด้านประกอบด้วย (1)บทบาทต่อการเป็นผู้นำและแบบอย่างในการสืบสาน(2)บทบาทต่อการส่งเสริมความร่วมมือสนับสนุน (3)บทบาทต่อการส่งเสริมการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม(4)บทบาทต่อการเผยแพร่และฟื้นฟู(5)บทบาทต่อการเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่นในการให้ความรู้(6)บทบาทต่อการสร้างเครือข่ายพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านคาสาาศัญ:บทบาทพระสงฆ์,การอนุรักษ์,ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น 159 Abstract This research article aims 1) to study the background of conservation the local arts and culture , Wat Phra That Rungrueng , Mueang district , Srisaket province ; 2) to study the state of conservation of local arts and culture in the past and present of Wat Phra That Rongrong ; 3) to study the problems , troubles and promoting the role of monks in the conservation of the local arts and culture at Wat Phra That Rungrueng by the using qualitative research methodology and field interviews . The data were collected from the interviews of 15 key informants . The research found that 1) the museum of Wat Phra That Rungrueng was established by Phra Khru Wibul Thammapan , he agreed that the globalization came quietly

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
กิจเจ้าอาวาสวัดคลองท่อมในปี๒๕๐๙และพัฒนามาเป็น“พิพิธภัณฑสถานพระครูอาทรสังวรกิจ”เปิดให้ผู้สนใจเข้าเยี่ยมชมได้ในปี๒๕๒๕ต่อมาเมื่อพระครูอาทรสังวรกิจมรณภาพลงพิพิธภัณฑสถานก็ได้อยู่ภายใต้การดูแลของเทศบาลตำบลคลองท่อมได้และได้เปลี่ยนชื่ออีกครั้งในปี๒๕๕๐ว่า“พิพิธภัณฑสถานวัดคลองท่อม”หลังจากนั้นพิพิธภัณฑสถานก็ได้รับปรับปรุงสภาพทั้งภายนอกและภายในให้มีความทันสมัยมากขึ้นจนแล้วเสร็จในปี๒๕๕๘ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น“พิพิธภัณฑสถานคลองท่อม”จนถึงปัจจุบัน๒แนวทาง	ที่เป็นเอกลักษณ์ของพิพิธภัณฑสถานในรูปแบบต่างๆไม่ว่าจะเป็นตุ๊กตาเครื่องประดับสร้อยคอสร้อยข้อมือต่างหูเข็มขัดและหัวเข็มขัดโดยการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในการประดิษฐ์ลูกบิดจำลองที่มีความสวยงามหลากหลายรูปแบบเพื่อให้เกิดอาชีพและเกิดรายได้แก่คนในชุมชนสรุป 1 พิพิธภัณฑสถานคลองท่อมเดิมเป็นสถานที่สำหรับเก็บลูกบิดและโบราณวัตถุที่ขุดค้นพบที่ควนลูกบิดก่อตั้งโดยพระครูอาทรสังวรกิจเจ้าอาวาสวัดคลองท่อมในปี 2509 และพัฒนามาเป็นพิพิธภัณฑสถานพระครูอาทรสังวรกิจเปิดให้ผู้สนใจเข้าเยี่ยมชมได้ในปี 2525 ต่อมาเมื่อพระครูอาทรสังวรกิจมรณภาพลงพิพิธภัณฑสถานก็ได้อยู่ภายใต้การดูแลของเทศบาลตำบลคลองท่อมได้และได้เปลี่ยนชื่ออีกครั้งในปี 2550 ว่าพิพิธภัณฑสถานวัดคลองท่อมหลังจากนั้นพิพิธภัณฑสถานก็ได้รับปรับปรุงสภาพทั้งภายนอกและภายในให้มีความทันสมัยมากขึ้นจนแล้วเสร็จในปี 2558 ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นพิพิธภัณฑสถานคลองท่อมจนถึงปัจจุบัน 2 แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์พิพิธภัณฑสถานคลองท่อม อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่พบแนวทางการพัฒนา คือ 1 ด้านการจัดการพื้นที่ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามควรปรับปรุงทางเดินเท้าให้เป็นพื้นคอนกรีตและมีหลังคากันแดดกันฝนควรจัดระเบียบการจอดรถควรมีฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโบราณวัตถุและควรคำนึงถึงความปลอดภัยในการเก็บรักษาโบราณวัตถุทุกชิ้น 2 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวควรจัดทำเอกสารแนะนำแผ่นพับสื่อโฆษณาที่มีความหลากหลายป้ายและลูกศรชี้บอกเส้นทางอย่างชัดเจน 3 ด้านบริการการท่องเที่ยวควรเพิ่มบุคลากรและพัฒนาภาษาอังกฤษให้สื่อสารกับชาวต่างชาติได้จัดทำแผ่นพับเกี่ยวกับโบราณวัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ 4 ด้านการปลูกจิตสำนึกร่วมกันรณรงค์ให้ความรู้สร้างความศรัทธาและความเชื่อในเรื่องราวของลูกบิดและโบราณวัตถุสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นจะต้องเป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการโน้มน้าวเด็กและเยาวชนให้เป็นนักอนุรักษ์นิยมควรสร้างความร่วมมือกันระหว่างคนในชุมชนหน่วยงานของรัฐบาลผู้ประกอบการสอดส่องดูแลร่วมกันอนุรักษ์และร่วมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นกับแหล่งโบราณวัตถุ โดย 26 Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology Vol1 No1 January June 2016 การเริ่มจากสถาบันครอบครัวสถาบันการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดกระบี่ควรมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยการนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ควนลูกบิดและพิพิธภัณฑสถานคลองท่อมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง 5 ด้านเศรษฐกิจชุมชนควรส่งเสริมเจ้าหน้าที่มาอบรมให้ความรู้ในการทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวโดยเน้นกระบวนการผลิตจากภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในกระบวนการผลิตเป็นของฝากของที่ระลึกที่มีต้นทุนต่ำและจัดตั้งกลุ่มร้านค้าชุมชนที่เน้นเฉพาะผลิตภัณฑ์ลูกบิดโบราณในหลากหลายรูปแบบและต้องยกระดับผลิตภัณฑ์ให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีบรรทัดฐาน
ในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์พิพิธภัณฑสถานคลองท่อม อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่พบแนวทางการพัฒนา คือ ด้านการจัดการพื้นที่โดยสำนักงานเทศบาลตำบลคลองท่อมได้ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามควรปรับปรุงทางเดินเท้าให้เป็นพื้นคอนกรีตและมีหลังคา กันแดดกันฝนควรจัดระเบียบการจอดรถควรมีฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโบราณวัตถุและควรคำนึงถึงความปลอดภัยในการเก็บรักษาโบราณวัตถุทุกชิ้น๒ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดกระบี่และสำนักงานเทศบาลตำบลคลอง	

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ท่อมได้ความร่วมมือกันจัดทำเอกสารแนะนำแผนผังสื่อโฆษณาที่มีความหลากหลายป้ายและลูกศรชี้บอกเส้นทางอย่างชัดเจน๓ด้านการบริการการท่องเที่ยวโดยสำนักงานเทศบาลตำบลคลองท่อมได้ควรเพิ่มบุคลากรและพัฒนาด้านภาษาอังกฤษให้สื่อสารกับชาวต่างชาติได้จัดทำแผนผังเกี่ยวกับโบราณวัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ๔ด้านการปลูกจิตสำนึกโดยสำนักงานวัฒนธรรมและศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมอันดามันจังหวัดกระบี่รวมถึงเทศบาลตำบลคลองท่อมได้ผู้ประกอบ	สังวรกิจกรรมภาพลงพิพิธภัณฑ์ก็ได้อยู่ภายใต้การดูแลของเทศบาลตำบลคลองท่อมได้และได้เปลี่ยนชื่ออีกครั้งในปี 2550 ว่าพิพิธภัณฑ์สถานวัดคลองท่อมหลังจากนั้นพิพิธภัณฑ์ก็ได้ปรับปรุงสภาพทั้งภายนอกและภายในใหม่มีความทันสมัยมากขึ้นจนแล้วเสร็จในปี 2558 ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นพิพิธภัณฑ์สถานคลองท่อมจนถึงปัจจุบัน 2 แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์พิพิธภัณฑ์สถานคลองท่อมอำเภอคลองท่อมจังหวัดกระบี่พบแนวทางการพัฒนา คือ 1 ด้านการจัดการพื้นที่ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามควรปรับปรุงทางเดินเท้าให้เป็นพื้นคอนกรีตและมีหลังคากันแดดกันฝนควรจัดระเบียบการจอดรถควรมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับโบราณวัตถุและควรคำนึงถึงความปลอดภัยในการเก็บรักษาโบราณวัตถุทุกชิ้น 2 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวควรจัดทำเอกสารแนะนำแผนผังสื่อโฆษณาที่มีความหลากหลายป้ายและลูกศรชี้บอกเส้นทางอย่างชัดเจน 3 ด้านบริการการท่องเที่ยวควรเพิ่มบุคลากรและพัฒนาด้านภาษาอังกฤษให้สื่อสารกับชาวต่างชาติได้จัดทำแผนผังเกี่ยวกับโบราณวัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ 4 ด้านการปลูกจิตสำนึกร่วมกันบรรณคดีให้ความรู้สร้างความศรัทธาและความเชื่อในเรื่องราวของลูกปัดและโบราณวัตถุสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นจะต้องเป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการโน้มน้าวเด็กและเยาวชนให้เป็นนักอนุรักษ์นิยมควรสร้างความร่วมมือกันระหว่างคนในชุมชนหน่วยงานของรัฐบาลผู้ประกอบการสวดส่องดูแลร่วมกันอนุรักษ์และร่วมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นกับแหล่งโบราณวัตถุ โดย 26 Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology Vol1 No1 January June 2016 การเริ่มจากสถาบันครอบครัวสถาบัน
การและประชาชนในพื้นที่ควรร่วมกันบรรณคดีให้ความรู้สร้างความศรัทธาและความเชื่อในเรื่องราวของลูกปัดและโบราณวัตถุสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นจะต้องเป็นตัวขับเคลื่อนหลักให้เด็กและเยาวชนให้รู้จักถึงความสำคัญและคุณค่าของประวัติศาสตร์และโบราณคดีควรสร้างความร่วมมือกันระหว่างคนในชุมชนหน่วยงานของรัฐบาลผู้ประกอบการสวดส่องดูแลร่วมกันอนุรักษ์และร่วมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นกับแหล่งโบราณวัตถุโดยการเริ่มจากสถาบันครอบครัวสถาบันการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา	การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์พิพิธภัณฑ์สถานคลองท่อมอำเภอคลองท่อมจังหวัดกระบี่พบแนวทางการพัฒนา คือ 1 ด้านการจัดการพื้นที่ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามควรปรับปรุงทางเดินเท้าให้เป็นพื้นคอนกรีตและมีหลังคากันแดดกันฝนควรจัดระเบียบการจอดรถควรมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับโบราณวัตถุและควรคำนึงถึงความปลอดภัยในการเก็บรักษาโบราณวัตถุทุกชิ้น 2 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวควรจัดทำเอกสารแนะนำแผนผังสื่อโฆษณาที่มีความหลากหลายป้ายและลูกศรชี้บอกเส้นทางอย่างชัดเจน 3 ด้านบริการการท่องเที่ยวควรเพิ่มบุคลากรและพัฒนาด้านภาษาอังกฤษให้สื่อสารกับชาวต่างชาติได้จัดทำแผนผังเกี่ยวกับโบราณวัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ 4 ด้านการปลูกจิตสำนึกร่วมกันบรรณคดีให้ความรู้สร้างความศรัทธาและความเชื่อในเรื่องราวของลูกปัดและโบราณวัตถุสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นจะต้องเป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการโน้มน้าวเด็กและเยาวชนให้เป็นนักอนุรักษ์นิยมควรสร้างความร่วมมือกันระหว่างคนในชุมชนหน่วยงานของรัฐบาลผู้ประกอบการสวดส่องดูแลร่วมกันอนุรักษ์และร่วมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นกับแหล่งโบราณวัตถุ โดย 26 Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology Vol1 No1 January June 2016 การเริ่มจากสถาบันครอบครัวสถาบันการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกระบี่ควรมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยการนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ควนลูกปัดและพิพิธภัณฑ์สถานคลองท่อมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง 5 ด้านเศรษฐกิจชุมชนควรส่งเสริมเจ้าหน้าที่มาอบรมให้ความรู้ในการทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวโดยเน้นกระบวนการผลิตจากภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในกระบวนการผลิตเป็นของฝากของที่ระลึก

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
จังหวัดกระบี่ควรมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยการนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ควบคู่กับวัดและพิพิธภัณฑ์สถานคลองท่อมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ๕ ด้านเศรษฐกิจชุมชนโดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกระบี่และสำนักงานเทศบาลตำบลคลองท่อมได้ควรร่วมมือกันในการส่งเจ้าหน้าที่มาอบรมให้ความรู้ในการทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวโดยเน้นกระบวนการผลิตจากภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในกระบวนการผลิตเป็นของฝากของที่ระลึกที่มีต้นทุนต่ำและจัดตั้งกลุ่มร้านค้าชุมชนที่เน้นเฉพาะ	การเริ่มจากสถาบันครอบครัวสถาบันการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดกระบี่ควรมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยการนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ควบคู่กับวัดและพิพิธภัณฑ์สถานคลองท่อมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง 5 ด้านเศรษฐกิจชุมชนควรส่งเจ้าหน้าที่มาอบรมให้ความรู้ในการทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวโดยเน้นกระบวนการผลิตจากภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในกระบวนการผลิตเป็นของฝากของที่ระลึกที่มีต้นทุนต่ำและจัดตั้งกลุ่มร้านค้าชุมชนที่เน้นเฉพาะผลิตภัณฑ์ลูกบิดโบราณ ในหลากหลายรูปแบบและต้องยกระดับผลิตภัณฑ์ให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์เป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงแหล่งที่มาประวัติความเป็นมา รวมถึงเรื่องราวตามความเชื่อความศรัทธาในตัวผลิตภัณฑ์และควรพัฒนาระบบ QR Code ไว้บนบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกข้อเสนอแนะการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์พิพิธภัณฑ์สถานคลองท่อมอำเภอคลองท่อมจังหวัดกระบี่ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวดังต่อไปนี้ 1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยสำนักงานเทศบาลตำบลคลองท่อมได้และหน่วยงานที่รับผิดชอบควรจะต้องจัดการด้านพื้นที่ทั้งภายในและภายนอกอาคารให้มีความสะดวกสบายมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความสะอาดและปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวรวมถึงโบราณวัตถุทุกชิ้นที่จัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑ์ที่เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้และการพักผ่อนหย่อนใจนอกจากนี้แล้วก็ควรกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของจังหวัดกระบี่และให้มีความรักและหวงแหนพร้อมที่จะปกป้องและอนุรักษ์ให้โบราณวัตถุเหล่านี้อยู่กับชุมชนอย่างยั่งยืน
ผลิตภัณฑ์ลูกบิดโบราณในหลากหลายรูปแบบและต้องยกระดับผลิตภัณฑ์ให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์เป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงแหล่งที่มาประวัติความเป็นมา รวมถึงเรื่องราวตามความเชื่อความศรัทธาในตัวผลิตภัณฑ์และควรพัฒนาระบบ QR Code ไว้บนบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก footnoteRef 63 63 นางสนธิ์ยรัตน์คงศิริแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์พิพิธภัณฑ์สถานคลองท่อมอำเภอคลองท่อมจังหวัดกระบี่วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๖๑ พระศรีสังคม	ด้านบริการการท่องเที่ยวควรเพิ่มบุคลากรและพัฒนาด้านภาษาอังกฤษให้สื่อสารกับชาวต่างชาติได้จัดทำแผนพับเกี่ยวกับโบราณวัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ 4 ด้านการปลูกจิตสำนึกร่วมกันระหว่างคนในชุมชนหน่วยงานของรัฐกลุ่มผู้ประกอบการสอดส่องดูแลร่วมกันอนุรักษ์และร่วมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นกับแหล่งโบราณวัตถุ โดย 26 Journal of Social Science and Buddhist Anthropology Vol1 No1 January June 2016 การเริ่มจากสถาบันครอบครัวสถาบันการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดกระบี่ควรมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยการนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ควบคู่กับวัดและพิพิธภัณฑ์สถานคลองท่อมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง 5 ด้านเศรษฐกิจชุมชนควรส่งเจ้าหน้าที่มาอบรมให้ความรู้ในการทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวโดยเน้นกระบวนการผลิตจากภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในกระบวนการผลิตเป็นของฝากของที่ระลึกที่มีต้นทุนต่ำและจัดตั้งกลุ่มร้านค้าชุมชนที่เน้นเฉพาะผลิตภัณฑ์ลูกบิดโบราณ ในหลากหลายรูปแบบและต้องยกระดับผลิตภัณฑ์ให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์เป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงแหล่งที่มาประวัติความเป็นมา รวมถึงเรื่องราวตามความเชื่อความศรัทธาในตัวผลิตภัณฑ์และควรพัฒนาระบบ QR Code ไว้บนบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกข้อเสนอแนะการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์พิพิธภัณฑ์สถานคลองท่อมอำเภอคลองท่อมจังหวัดกระบี่ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวดังต่อไปนี้ 1 ข้อเสนอแนะ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
นั้นมีลักษณะของความเป็นเครือข่ายการปฏิบัติธรรมอยู่ทั่วไปในสังคมไทยซึ่งมีการจัดการอยู่ระดับคือระดับบ้นได้แก่องค์กรบริหารกิจการพระพุทธศาสนาสูงสุดของคณะสงฆ์ไทยเรียกว่ามหาเถรสมาคมสโดยมีคณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนารับผิดชอบด้านการปฏิบัติธรรมขณะนี้ได้จัดทำโครงการต่างๆขึ้นเพื่อส่งเสริมช่วยเหลือและสนับสนุนให้เครือข่ายการปฏิบัติธรรมมีความเป็นเอกภาพและสร้างมาตรฐานการสอนการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยใช้แนวทางเดียวกันคือการปฏิบัติ	พุทธศาสนานับว่าสำคัญของชาติจัดงานวัฒนธรรมและบางวัดจะมีการสอดแทรกให้มีการเจริญสมาธิมีการปฏิบัติธรรมร่วมอยู่ด้วยเสมอตามความเหมาะสมเป็นการสร้างความเชื่อมโยงพระศรีสังฆมชยานวชโฒธนาวงษ์ Phra Srisungkom Jaynuvaddho Thanavongs รตปราชิวาลัยเสถียร AssocProf Parichart Valaisathien 18 238249 indd 238 29 11 2563 18 35 50 239 การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนารูปแบบและเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวของวัดในสังคมให้เกิดพฤติกรรมกรรมการเปลี่ยนแปลงขึ้นในจิตใจของนักท่องเที่ยวให้สนใจการปฏิบัติธรรมในวัดที่ส่งเสริมการปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่องได้ผลการศึกษาด้านรูปแบบและบทบาทของวัดที่ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติธรรมพบว่าวัดที่จัดให้มีการปฏิบัติธรรมมีความเป็นเครือข่ายการปฏิบัติธรรมกันอยู่ทั่วไปในสังคมไทยและมีการจัดการเครือข่ายอยู่ระดับคือระดับนโยบายมีคณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนา มหาเถรสมาคมเป็นผู้รับผิดชอบด้านการปฏิบัติธรรมขณะนี้ได้จัดทำโครงการต่างๆขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เครือข่ายการปฏิบัติธรรมมีความเป็นเอกภาพและสร้างมาตรฐานการสอนการปฏิบัติโดยให้ยึดแนวทางเดียวกันคือการปฏิบัติธรรมตามแนวสติปัฏฐานสูตรระดับปฏิบัติได้แก่เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมต่างๆทำหน้าที่บริหารจัดการภายในสำนักของตนและบริหารจัดการสำนักสาขาให้ดำเนินงานได้อย่างราบรื่นสร้างพระวิปัสสนาจารย์เป็นผู้นำรุ่นใหม่สืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนปัจจุบันแม้มีนักท่องเที่ยวเข้าชมงานพุทธศิลป์เป็นจำนวนมากและมีผู้สนใจเดินทางไปปฏิบัติธรรมเพิ่มขึ้นแต่พบว่าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มของผู้ใหญ่และผู้สูงอายุยังมีจำนวนของเยาวชนที่ค่อนข้างน้อยผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าหน่วยงาน
ภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดในอำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการอยู่ในระดับมากทุกด้านผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดในอำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าพุทธศาสนิกชนที่มีเพศอายุวุฒิการศึกษาอาชีพและรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดในอำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธ	สำคัญทางสถิติที่ระดับ 005 ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมุนินทร มินทโรทองจันทร์ดี 2561 ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดในอำเภอบางพลี 63 วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์จรรวิทยาเขตแพร่ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคมธันวาคม 2563 จังหวัดสมุทรปราการพบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพุทธศาสนิกชนต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดในอำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าพุทธศาสนิกชนที่มีเพศอายุวุฒิการศึกษาอาชีพและรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดในอำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาธีรธรรมสิริมงคลโฆมาตรา 2556 ได้วิจัยเรื่องการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดหนองแวงพระอารามหลวงอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่นผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุและอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดหนองแวงพระอารามหลวงอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่นไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมุห์อนุรักษธีรสโกโกษาเมือง 2554 ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาครผลการวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาครโดยภาพรวมประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาครแตกต่างกันข้อเสนอแนะจากการวิจัย 1 จากผลผลการศึกษาการจัดการแหล่งเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงศาสนาของวัดจินตนาการเข้าถึงมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดดังนั้นวัดควรจัดบริการให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายสะดวก

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวรวมทั้งได้ความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับกันว่าการท่องเที่ยวนั้นเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่นับวันก็ยิ่งมีการเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วหลายประเทศต่างให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวใน	วัฒนธรรม(Cultural based tourism)ประกอบด้วย2.1การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์(Historical tourism)หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวได้ความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว2.2การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมและประเพณี(Cultural and traditional tourism)หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่างๆที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆจัดขึ้นได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียะศิลป์เพื่อศึกษาความเชื่อการยอมรับนับถือการเคารพพิธีกรรมต่างๆและความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมมีประสบการณ์ใหม่ๆเพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรมโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว2.3การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท(Rural tourism / village tourism)หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิตและผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่นเพื่อความเพลิดเพลินได้ความรู้ผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้านมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว 3 . รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ(Special interest tourism)ประกอบด้วย3.1การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ(Health tourism)หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่ง
เฉลี่ยเท่ากับ๓๘๗และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบทบาทของวัดในการเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนในอำเภอตำบเนินสะดวกจังหวัดราชบุรีในด้านเป็นสถานที่เผยแพร่ธรรมะอยู่ในระดับมากทุกข้อด้านเป็นแบบอย่างที่ดีโดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ๓๗๓เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีค่าเฉลี่ยที่๓๖๐.๔๐๙และอยู่ในระดับมากทุกข้อด้านเป็นศูนย์รวมจิตใจโดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ๓๙๗เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีค่า	รวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก X 287 SD 0890 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบทบาทของพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนในอำเภอปราสาทจังหวัดสุรินทร์ด้านศาสนศึกษาข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือมีการจัดการศึกษาเพื่อให้พระภิกษุและสามเณรได้ศึกษาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก X 292 SD 0971 รองลงมาคือมีการจัดการศึกษาให้พระภิกษุและสามเณรได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก X 291 SD 1129 มีการจัดการส่งเสริมสนับสนุนให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาพระธรรมวินัยทั้งด้านปริยัติธรรมและไม่ขัดต่อพระธรรมวินัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก X 286 SD 1099 มีการจัดการศึกษาเพื่อให้พระภิกษุและสามเณรได้ศึกษาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกบาลีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก X 282 SD 1048 ตามลำดับและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือมีการจัดการศึกษาให้พระภิกษุและสามเณรได้ศึกษาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก X 282 SD 1104 ด้านการศึกษาสงเคราะห์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก X 278 SD 0858 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบทบาทของพระสังฆาธิการต่อการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนในอำเภอปราสาทจังหวัดสุรินทร์ด้านการศึกษาสงเคราะห์ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือมีการจัดการให้ความรู้ด้านศีลธรรมจริยธรรมแก่เด็กนักเรียนในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก X 291 SD 1004 รองลงมาคือมีการจัดการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมที่ 95 วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมการท่องเที่ยวปีที่ 1 ฉบับที่ 2 2560 พฤษภาคมสิงหาคม JOURNAL OF LOCAL

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
รับสมมติฐานที่ตั้งไว้ส่วนสถานภาพเพศอายุตำแหน่งหน้าที่อาชีพประสบการณ์การทำงานเงินเดือน/นิตยภัตผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีไม่แตกต่างกันซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้๓ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของวัดในการเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีคือแหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอขาดป้ายนิทรรศการสำคัญทางพระพุทธศาสนาขาดบุคลากรทดแทนและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาบทบาทของวัดในการเป็นศูนย์การเรียนรู้	นำพาอำเภอเมืองราชบุรีจังหวัดราชบุรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ส่วนสถานภาพเพศอายุตำแหน่ง/หน้าที่อาชีพประสบการณ์การทำงานเงินเดือน/นิตยภัตผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อบทบาทของวัดในการเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนในอำเภอดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรีไม่แตกต่างกันซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตามยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของวัดในการเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนในอำเภอดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรีคือแหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอขาดป้ายนิทรรศการสำคัญทางพระพุทธศาสนาขาดบุคลากรทดแทนทั้งนี้จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคือควรดำเนินการพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ที่แหล่งเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับการให้บริการอยู่เสมอควรจัดอบรมพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ให้มีความรู้ความสามารถที่เพียงพอควรมีการทำงานอย่างเป็นระบบมีการวางกลยุทธ์เป้าประสงค์การประเมินผลการปรับปรุงแก้ไของค์ความรู้การวิจัยองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยคือบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาเยาวชนในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีได้แก่ 1 .การสร้างความคิด(ละชั่ว)การมีกิจกรรมที่สามารถให้ทั้งนักเรียนและผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมด้วยกันได้อย่างหลากหลายเพราะการใช้หลักบวรนำวัดโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนในส่วนของทางโรงเรียนได้มีการจัดกิจกรรมที่เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมด้วยแต่ทางวัดยังไม่ค่อยมีกิจกรรมที่สามารถให้ผู้ปกครองกับนักเรียนและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยกันการเข้าร่วมกิจกรรมที่เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมการสหการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์.ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม--เมษายน 2567) Journal of Bovorn Multi-Education and Human Social Sciences . Vol . 5 No . 1 (January -- April 2024) 242 รวมทั้งกิจกรรม
ท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดเชียงรายพุทธศาสนดุษฎีบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๖๓สภาพมงคลศรีสวัสดิ์ในงานวิจัยเรื่องแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธกรณีศึกษาวัดประชาคมวนาราม อำเภอศรีสมเด็จจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่าวัดขาดกิจกรรมในการดึงดูดนักท่องเที่ยวในวันสำคัญทางพุทธศาสนาเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนองค์กรเอกชนและหน่วยงานรัฐอื่นๆในการวางแผนการตลาดและการดำเนินการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธแบบมีส่วนร่วม	50 วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติปีที่ 10 ฉบับที่ 1 2557 แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธกรณีศึกษาวัดประชาคมวนาราม อำเภอศรีสมเด็จจังหวัดร้อยเอ็ด Guidelines for promotion of Buddhist Tourism A case study of Prachakumwanaram temple Srisomdet Roiet province จาธารณเห็นชยสภาพมงคลศรีสวัสดิ์ บทคัดย่อการศึกษาเรื่องแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธกรณีศึกษาวัดประชาคมวนารามอำเภอศรีสมเด็จจังหวัดร้อยเอ็ดมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1 สภาพการดำเนินงาน 2 ปัญหาและอุปสรรค 3 แนวทางข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธผลจากการศึกษาสรุปได้ดังนี้ 1 วัดมีการปกครองภายในวัดมีองค์การในการดูแลการปกครองโดยเรียงจากเจ้าอาวาสรองเจ้าอาวาสเรื่อยไปตามลำดับมีเจ้าหน้าที่ของวัดทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์และประสานงานสำหรับผู้เข้ามาติดต่อปฏิบัติธรรมมีคณะกรรมการวัดซึ่งคัดเลือกจากคณะสงฆ์จำนวน 20 รูปและคณะกรรมการวัดซึ่งเป็นบุคลากรภายนอกคัดเลือกจากผู้แทนหน่วยงานราชการและลูกศิษย์ทำหน้าที่ติดต่อและประสานงานการดำเนินกิจกรรมต่างๆมีการแยกเขตพื้นที่ฝ่ายคณะสงฆ์และแม่ชีอย่างชัดเจน 2 วัดขาดกิจกรรมในการดึงดูดนักท่องเที่ยวในวันสำคัญทางพุทธศาสนาเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนองค์กรเอกชนและหน่วยงานรัฐอื่นๆในการวางแผนการตลาดและการดำเนินการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธแบบมีส่วนร่วมอย่างจริงจังและต่อเนื่องซึ่งการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวด้านการประชาสัมพันธ์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกเส้นทางคมนาคมยังไม่สามารถสนองต่อความเสถียรนักท่องเที่ยวได้ 3 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธคือสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงพุทธ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
และประเพณีที่เป็นของตนเองมาก่อนสมัยประวัติศาสตร์จึงเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งสะสมวัฒนธรรมมาตั้งแต่ก่อนสมัยประวัติศาสตร์ส่วนในสมัยหลังประวัติศาสตร์มีผู้กล่าวถึงบริบททางวัฒนธรรมของอีสานว่าได้รับวัฒนธรรมที่เด่น๓วัฒนธรรมได้แก่๑วัฒนธรรมพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์เห็นได้จากตัวอักษรแบบปัลลวะหรืออักษรคฤณอักษรสันสกฤตและการนับถือเทพเจ้า๒วัฒนธรรมเขมรจะเห็นได้จากปราสาทหินเขาพนมรุ้งปราสาทหินพิมายและปราสาทหินขนาดต่างๆที่ปรากฏเป็นหลักฐานทั่วภาคอีสาน๓และวัฒนธรรม	กล่าวถึงบริบททางวัฒนธรรมของอีสานว่าได้รับวัฒนธรรมที่เด่น 3 วัฒนธรรมได้แก่ 1 วัฒนธรรมพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์เห็นได้จากตัวอักษรแบบปัลลวะหรืออักษรคฤณอักษรสันสกฤตและการนับถือเทพเจ้า 2 วัฒนธรรมเขมรจะเห็นได้จากปราสาทหินเขาพนมรุ้งปราสาทหินพิมายและปราสาทหินขนาดต่างๆที่ปรากฏเป็นหลักฐานทั่วภาคอีสาน 3 และวัฒนธรรมไทยลาวที่แพร่กระจายเข้าสู่อีสานทั้งในแอ่งสกลนครและโคราช กล่าวคืออีสานเป็นแหล่งที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมไทยตั้งสมัยสุโขทัยเรื่องอำนาจและวัฒนธรรมลาวที่มาจากล้านช้างหลวงพระบางและเวียงจันทน์พิชัยสมพงษ์ 2550 ในส่วนการเข้ามาของพระพุทธศาสนาในอีสานนั้นหลังจากที่พระพุทธศาสนาทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายานต่างก็ไปเจริญเติบโตนอกอินเดียอันเป็นแผ่นดินแม่พระพุทธศาสนาแบบเถรวาทนั้นไปเจริญรุ่งเรืองที่ศรีลังกาจนพัฒนาเป็นองค์ประกอบของพระพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ในขณะที่พระพุทธศาสนาแบบมหายานขยายขึ้นเหนือไปทางแคว้นแคชเมียร์จีนและทิเบตทั้งสองฝ่ายได้มาเผชิญหน้ากันในอีสานและล้านช้างโดยเป็นทั้งคู่แข่งกันเองและชิงพื้นที่ทางศรัทธากับศาสนาพราหมณ์อินเดียด้วยในเมืองต้นพระพุทธศาสนาเถรวาทแบบลังกาวงศ์ได้รับการสนับสนุนจากกษัตริย์และประชาชนในดินแดนแถบนี้ตั้งแต่สมัยพุทธศตวรรษที่ 12-15 ในขณะที่พระพุทธศาสนาแบบมหายานจากจีนก็เริ่มเข้ามาเผยแผ่ในยุคนี้ด้วยแต่ในช่วงนี้พระพุทธศาสนาเถรวาทแบบลังกาวงศ์ได้รับการยอมรับนับถือมากกว่านอกจากปีที่ถล่มบับที่ดมกราคมปีถุณายน๒๕๕๔ 44 วารสารศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นพระพุทธศาสนาแล้วศาสนาพราหมณ์อินเดียก็น่าจะเข้ามามีอิทธิพลบ้างแล้วต่อมาศาสนาพราหมณ์อินเดียได้รับการยอมรับนับถือมากที่สุดในช่วงพุทธศตวรรษที่ 1518 ดังปรากฏ
ไทยลาวที่แพร่กระจายเข้าสู่อีสานทั้งในแอ่งสกลนครและโคราชกล่าวคืออีสานเป็นแหล่งที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมไทยตั้งสมัยสุโขทัยเรื่องอำนาจและวัฒนธรรมลาวที่มาจากล้านช้างหลวงพระบางและเวียงจันทน์ footnoteRef 78 78 พิชัยสมพงษ์วิถิชิตต์และวัฒนธรรมอีสานในการสัมมนาเรื่องความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมในประเทศไทยเพื่อจัดทำแผนที่วัฒนธรรมภูมิภาคระยะที่๒ณ โรงแรมโซฟิเทลราชาออคิดจ้งวัดขอนแก่นวันที่๒๐๒๑กรกฎาคม๒๕๕๐สรุปว่าแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์	ส่วนในสมัยหลังประวัติศาสตร์มีผู้กล่าวถึงบริบททางวัฒนธรรมของอีสานว่าได้รับวัฒนธรรมที่เด่น 3 วัฒนธรรมได้แก่ 1 วัฒนธรรมพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์เห็นได้จากตัวอักษรแบบปัลลวะหรืออักษรคฤณอักษรสันสกฤตและการนับถือเทพเจ้า 2 วัฒนธรรมเขมรจะเห็นได้จากปราสาทหินเขาพนมรุ้งปราสาทหินพิมายและปราสาทหินขนาดต่างๆที่ปรากฏเป็นหลักฐานทั่วภาคอีสาน 3 และวัฒนธรรมไทยลาวที่แพร่กระจายเข้าสู่อีสานทั้งในแอ่งสกลนครและโคราชกล่าวคืออีสานเป็นแหล่งที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมไทยตั้งสมัยสุโขทัยเรื่องอำนาจและวัฒนธรรมลาวที่มาจากล้านช้างหลวงพระบางและเวียงจันทน์พิชัยสมพงษ์ 2550 ในส่วนการเข้ามาของพระพุทธศาสนาในอีสานนั้นหลังจากที่พระพุทธศาสนาทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายานต่างก็ไปเจริญเติบโตนอกอินเดียอันเป็นแผ่นดินแม่พระพุทธศาสนาแบบเถรวาทนั้นไปเจริญรุ่งเรืองที่ศรีลังกาจนพัฒนาเป็นองค์ประกอบของพระพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ในขณะที่พระพุทธศาสนาแบบมหายานขยายขึ้นเหนือไปทางแคว้นแคชเมียร์จีนและทิเบตทั้งสองฝ่ายได้มาเผชิญหน้ากันในอีสานและล้านช้างโดยเป็นทั้งคู่แข่งกันเองและชิงพื้นที่ทางศรัทธากับศาสนาพราหมณ์อินเดียด้วยในเมืองต้นพระพุทธศาสนาเถรวาทแบบลังกาวงศ์ได้รับการสนับสนุนจากกษัตริย์และประชาชนในดินแดนแถบนี้ตั้งแต่สมัยพุทธศตวรรษที่ 12-15 ในขณะที่พระพุทธศาสนาแบบมหายานจากจีนก็เริ่มเข้ามาเผยแผ่ในยุคนี้ด้วยแต่ในช่วงนี้พระพุทธศาสนาเถรวาทแบบลังกาวงศ์ได้รับการยอมรับนับถือมากกว่านอกจากปีที่ถล่มบับที่ดมกราคมปีถุณายน๒๕๕๔ 44 วารสารศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นพระพุทธศาสนาแล้วศาสนาพราหมณ์อินเดียก็น่าจะเข้ามามีอิทธิพลบ้างแล้วต่อมาศาสนาพราหมณ์อินเดียได้รับการยอมรับ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
การพูดคุยปากต่อปากได้ยืนได้ฟังมาแบบนี้ถือว่าเป็นหัวใจหลักของการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ศาสนาและวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิในยุคขอม footnoteRef 81 ซึ่งการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสมัยโบราณที่มีความเจริญทางด้านวิชาการน้อยความเชื่อจึงเกิดจากการเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติที่มนุษย์เชื่อว่าเป็นการบันดาลให้เกิดขึ้นจากอำนาจของเทวดาพระเจ้าหรือภูตผีปีศาจ footnoteRef 82 ปรากฏการณ์ต่างๆต้องมีผู้มีอำนาจบังคับคือนมนุษย์ใส่ความเชื่อความรู้สึกลงให้	เชื่อถืออะไรในหลายๆแห่งที่เดียวที่บรรดาประเพณีพิธีกรรมที่มีอยู่นั้นหาได้มีความหมายในเรื่องความมั่นคงทางจิตใจเหมือนเดิมไม่หากยังมิอยู่เพื่อการสังสรรค์หรือไม่ก็เพื่อเป็นอนุสรณ์ให้คนเห็นอดีตเท่านั้นทั้งนี้ก็เนื่องมาจากความก้าวหน้าทางการศึกษาแบบตะวันตกการเติบโตของเศรษฐกิจแบบทุนนิยมความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่กำลังทำให้บ้านเมืองเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมแบบอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วบรรดาประเพณีพิธีกรรมที่เคยมีความหมายมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ร่วมกันของคนในสังคมกำลังหมดความสำคัญจากการสร้างความมั่นคงทางจิตใจและความเป็นปึกแผ่นทางสังคมอย่างที่เคยมีมาแต่ก่อนกลับกลายมาเป็นสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อการสนุกสนานบันเทิงของคนทั่วไป(ศรีศักรวิไลโกดม, 2561 ,หน้า 42)บทสรุปการที่มนุษย์ตกลงใจที่จะยอมรับนับถือหรือยึดมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งจะมีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ตามทำให้สรุปได้ว่าความเชื่อเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับมนุษย์และถือว่าเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์อย่างหนึ่งการ 122 Kalasin University Journal of Humanities Social Sciences and Innovation Volume 3 No .1(January -- June 2024)ดำรงชีวิตของมนุษย์ในสมัยโบราณที่มีความเจริญทางด้านวิชาการน้อยความเชื่อจึงเกิดจากการเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติที่มนุษย์เชื่อว่าเป็นการบันดาลให้เกิดขึ้นจากอำนาจของเทวดาพระเจ้าหรือภูตผีปีศาจดังนั้นเมื่อเกิดปรากฏการณ์ต่างๆขึ้นเช่นฝนตกฟ้าร้องฟ้าผ่าแผ่นดินไหวภูเขาไฟระเบิดอุทกภัยและวาทภัยต่างๆขึ้นล้วนเป็นสิ่งที่มิอาจหลีกเลี่ยงหรือความเชื่ออยู่ของมนุษย์ซึ่งยากที่จะป้องกันหรือแก้ไขได้ด้วยตัว
ภูมิอากาศรวมทั้งความชื้นความร้อนอุณหภูมิเหล่านี้ยังเกิดขึ้นเนื่องจากเป็นกฎของธรรมชาติที่เมื่อกาลเวลาผ่านไปวัตถุต่างๆย่อมผุพังเสื่อมสลายรูปลักษณะเดิมแต่โดยทั่วไปแล้วการเสื่อมสลายเนื่องจากกาลเวลามักเป็นไปอย่างช้าๆการเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของคนการเสื่อมสลายของมรดกทางวัฒนธรรมประเภทพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุแหล่งโบราณคดีบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุเนื่องจากการกระทำของคนนับเป็นปัญหาใหญ่และมีผลในการทำลายมากที่สุดมาตั้งแต่อดีตจนถึง	เหล่านี้ล้วนแต่เป็นโบราณสถานในเขตอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาที่สำคัญยิ่งของประเทศไทยวารสารกรมการพัฒนาลังคม 36 ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 กันยายนธันวาคม 2563 จากการสำรวจเมื่อปีพศ 2530 พบว่าโบราณสถานได้ถูกทำลายไปในช่วงเวลา 20 ปีมีการทำลายโบราณสถานจนสูญหายไปถึงร้อยละ 50 นับว่ามีความเสี่ยงต่อการสูญหายของมรดกทางวัฒนธรรมที่ร้ายแรงมากซึ่งสาเหตุที่ทำให้แหล่งโบราณสถานถูกทำลายไปเกิดจากสาเหตุต่างๆดังนี้ 1 การเสื่อมสลายไปเนื่องจากกระบวนการทางธรรมชาติและกาลเวลากรณีนี้ได้แก่การพังทลายของดินการชะล้างดินเนื่องจากการกระทำของน้ำฝนน้ำท่วมแผ่นดินยุบตัวแผ่นดินไหวรวมทั้งจากการกระทำของลมและภูมิอากาศรวมทั้งความชื้นความร้อนอุณหภูมิเหล่านี้นอกจากนี้ยังเกิดจากกฎของธรรมชาติที่เมื่อกาลเวลาผ่านไปวัตถุต่างๆย่อมผุพังเสื่อมสลายรูปลักษณะเดิมแต่โดยทั่วไปแล้วการเสื่อมสลายเนื่องจากกาลเวลามักเป็นไปอย่างช้าๆ 2 การเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของคนการเสื่อมสลายของมรดกทางวัฒนธรรมประเภทโบราณสถานโบราณวัตถุแหล่งโบราณคดีบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุเนื่องจากการกระทำของคนนับเป็นปัญหาใหญ่และมีผลในการทำลายมากที่สุดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งนี้การกระทำที่นำไปสู่การทำลายนั้นก็มีทั้งทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เช่นการก่อสร้างสิ่งใหม่ทับแหล่งโบราณคดีหรือโบราณสถานการขุดดินบริเวณโบราณสถานเพื่อใช้ในการก่อสร้างหรือการพยายามซ่อมแซมโบราณสถานโบราณวัตถุโดยขาดความรู้เป็นต้นและที่หาไปโดยจงใจเช่นการลักลอบขุดหาโบราณวัตถุเพื่อนำไปขายหรือเก็บเป็นของส่วนตัวเป็นต้น 3 การเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของพืชและสัตว์รากของพืช

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ปัจจุบันทั้งนี้การกระทำที่นำไปสู่การทำลายนั้นก็มีทั้งทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เช่นการก่อสร้างสิ่งใหม่ๆทับแหล่งโบราณคดีหรือพุทธสถานมรดกโลกการขุดดินบริเวณพุทธสถานมรดกโลกเพื่อใช้ในการก่อสร้างหรือการพยายามซ่อมแซมพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุโดยขาดความรู้เป็นต้นและที่นำไปโดยจงใจเช่นการลักลอบขุดหาโบราณวัตถุเพื่อนำไปขายหรือเก็บเป็นของส่วนตัวเป็นต้น๓การเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของพืชและสัตว์รากของพืชที่ขึ้นอยู่ตามแหล่งโบราณคดีโบราณสถานหรือสิ่งก่อสร้างที่มีความงามทางศิลปะสามารถขบไชไปตามช่องว่างและรอยต่อส่วนต่างๆของสิ่งก่อสร้างได้เมื่อพืชเหล่านี้เติบโตมีรากใหญ่ขึ้นก็จะดันให้สิ่งก่อสร้างเกิดรอยแยกจนกระทั่งร้าวและแตกหักหลุดออกไปส่วนสัตว์ประเภทมดปลวกมอดก็สามารถทำลายส่วนประกอบของโบราณสถานและโบราณวัตถุที่เป็นไม้และอินทรีย์วัตถุให้สูญสลายไปได้อย่างรวดเร็วมากรวมทั้งสามารถทำลายบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุที่ทำด้วยกระดาษส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย 2555 สำหรับแนวทางในการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์โบราณสถานกรมศิลปากรได้ออกระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถานพศ 2528 เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์โบราณสถานให้เป็นไปด้วยความถูกต้องทั้งทางด้านศิลปะประวัติศาสตร์และโบราณคดีรวมทั้งให้มีความสัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจสังคมประเพณีและวัฒนธรรมซึ่งใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบันคำว่าอนุรักษ์จึงได้ยึดถือตามคากัดความของระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถานพศ 2528 ดังนั้นการอนุรักษ์หมายความว่าการศึกษาเพื่อให้ทรงคุณค่าไว้และให้หมายรวมถึงการป้องกันการรักษาการสงวนการปฏิสังขรณ์และการบูรณะด้วย	ไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เช่นการก่อสร้างสิ่งใหม่ๆทับแหล่งโบราณคดีหรือโบราณสถานการขุดดินบริเวณโบราณสถานเพื่อใช้ในการก่อสร้างหรือการพยายามซ่อมแซมโบราณสถานโบราณวัตถุโดยขาดความรู้เป็นต้นและที่นำไปโดยจงใจเช่นการลักลอบขุดหาโบราณวัตถุเพื่อนำไปขายหรือเก็บเป็นของส่วนตัวเป็นต้น 3 การเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของพืชและสัตว์รากของพืชที่ขึ้นอยู่ตามแหล่งโบราณคดีโบราณสถานหรือสิ่งก่อสร้างที่มีความงามทางศิลปะสามารถขบไชไปตามช่องว่างและรอยต่อส่วนต่างๆของสิ่งก่อสร้างได้เมื่อพืชเหล่านี้เติบโตมีรากใหญ่ขึ้นก็จะดันให้สิ่งก่อสร้างเกิดรอยแยกจนกระทั่งร้าวและแตกหักหลุดออกไปส่วนสัตว์ประเภทมดปลวกมอดก็สามารถทำลายส่วนประกอบของโบราณสถานและโบราณวัตถุที่เป็นไม้และอินทรีย์วัตถุให้สูญสลายไปได้อย่างรวดเร็วมากรวมทั้งสามารถทำลายบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุที่ทำด้วยกระดาษกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย 2555 สำหรับแนวทางในการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์โบราณสถานกรมศิลปากรได้ออกระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถานพศ 2528 เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์โบราณสถานให้เป็นไปด้วยความถูกต้องทั้งทางด้านศิลปะประวัติศาสตร์และโบราณคดีรวมทั้งให้มีความสัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจสังคมประเพณีและวัฒนธรรมซึ่งใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบันคำว่าอนุรักษ์จึงได้ยึดถือตามคากัดความของระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถานพศ 2528 ดังนั้นการอนุรักษ์หมายความว่าการศึกษาเพื่อให้ทรงคุณค่าไว้และให้หมายรวมถึงการป้องกันการรักษาการสงวนการปฏิสังขรณ์และการบูรณะด้วย
ตามแหล่งโบราณคดีพุทธสถานมรดกโลกหรือสิ่งก่อสร้างที่มีความงามทางศิลปะสามารถขบไชไปตามช่องว่างและรอยต่อส่วนต่างๆของสิ่งก่อสร้างได้เมื่อพืชเหล่านี้เติบโตมีรากใหญ่ขึ้นก็จะดันให้สิ่งก่อสร้างเกิดรอยแยกจนกระทั่งร้าวและแตกหักหลุดออกไปส่วนสัตว์ประเภทมดปลวกมอดก็สามารถทำลายส่วนประกอบของพุทธสถานมรดกโลกและโบราณวัตถุที่เป็นไม้และอินทรีย์วัตถุให้สูญสลายไปได้อย่างรวดเร็วมากรวมทั้งสามารถทำลายบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุที่ทำด้วยกระดาษ footnoteRef	เดิมแต่โดยทั่วไปแล้วการเสื่อมสลายเนื่องจากกาลเวลามักเป็นไปอย่างช้าๆแม้ว่ากระบวนการทางธรรมชาติสามารถทำให้มรดกทางวัฒนธรรมทุกประเภทต้องเสื่อมสลายไปในที่สุดแต่ก็สามารถใช้ความรู้ทางวิชาการมาดำเนินการเพื่อชะลอการเสื่อมสลายหรือป้องกันการเสื่อมสลายไปก่อนเวลาที่สมควรได้ 2 การเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของคนการเสื่อมสลายของมรดกทางวัฒนธรรมประเภทโบราณสถานโบราณวัตถุแหล่งโบราณคดีบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุเนื่องจากการกระทำของคนนับเป็นปัญหาใหญ่และมีผลในการทำลายมากที่สุดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งนี้การกระทำที่นำไปสู่การทำลายนั้นก็มีทั้งทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เช่นการก่อสร้างสิ่งใหม่ๆทับแหล่งโบราณคดีหรือโบราณสถานการขุดดินบริเวณโบราณสถานเพื่อใช้ในการก่อสร้างหรือการพยายามซ่อมแซมโบราณสถานโบราณวัตถุโดยขาดความรู้เป็นต้นและที่นำไปโดยจงใจเช่นการลักลอบขุดหาโบราณวัตถุเพื่อนำไปขายหรือเก็บเป็นของส่วนตัวเป็นต้น 3 การเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของพืชและสัตว์รากของพืชที่ขึ้นอยู่ตามแหล่งโบราณคดีโบราณสถานหรือสิ่งก่อสร้างที่มีความงามทางศิลปะสามารถขบไชไปตามช่องว่างและรอยต่อส่วนต่างๆของสิ่งก่อสร้างได้เมื่อพืชเหล่านี้เติบโตมีรากใหญ่ขึ้นก็จะดันให้สิ่งก่อสร้างเกิดรอยแยกจนกระทั่งร้าวและแตกหักหลุดออกไปส่วนสัตว์ประเภทมดปลวกมอดก็สามารถทำลายส่วนประกอบของโบราณสถานและโบราณวัตถุที่เป็นไม้และอินทรีย์วัตถุให้สูญสลายไปได้อย่างรวดเร็วมากรวมทั้งสามารถทำลายบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุที่ทำด้วยกระดาษในบรรดาสาเหตุเหล่านี้กล่าวได้ว่าในปัจจุบันการเสื่อมสภาพเนื่องมาจากการกระทำของคนมีมากที่สุดหรือก่อให้เกิดการทำลายรุนแรง

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ได้แก่กฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์และกฎหมายว่าด้วยโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินอกจากนี้ยังมีกฎหมายอื่นๆอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้องแต่ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติซึ่งในปัจจุบันมีการแก้ไขปรับปรุงใหม่เรียกชื่อเต็มว่า“พระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพศ๒๕๐๔แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติฉบับที่๒พศ๒๕๓๕	ว่าด้วยโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินอกจากนี้ยังมีกฎหมายอื่นๆอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้องแต่ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติซึ่งในปัจจุบันมีการแก้ไขปรับปรุงใหม่เรียกชื่อเต็มว่าพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพศ 2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติฉบับที่ 2 พศ 2535 หรืออาจจะเรียกสั้นๆย่อว่าพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพศ 2504 หรือพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกพศ 2504 ก็เป็นที่เข้าใจกัน Department of Fine Arts 2012 ดังนั้นการพัฒนาของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์พุทธสถานในจังหวัดกาแพงเพชรของวัดซึ่งมีพระสังฆาธิการเป็นผู้ดูแลเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการอนุรักษ์วัดและพุทธสถานมรดกโลกต่างๆในจังหวัดกาแพงเพชรเป็นแหล่งที่ชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความสนใจผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้อยู่ในพื้นที่จังหวัดกาแพงเพชรได้เล็งเห็นถึงความสำคัญจากประเด็นดังกล่าวจึงได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆมาประกอบเพื่อศึกษาการพัฒนาของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์พุทธสถานในจังหวัดกาแพงเพชรซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้วัฒนธรรมประเพณีของชาติไทยได้เป็นที่รู้จักวสารมจรสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ 67 แพรหลายไปทั่วโลกอีกทั้งยังเป็นข้อมูลและหลักฐานเพื่อประกอบการศึกษาสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาในงานด้านนี้เพื่ออนุรักษ์มรดกอันมีคุณค่าของชาติสืบต่อไปอีกด้วย 2 วัดอุปถัมภ์การวิจัย 21 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการอนุรักษ์พุทธสถานในจังหวัดกาแพงเพชร 22 เพื่อศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของบทบาทพระสงฆ์ในการอนุรักษ์พุทธสถาน
โรตยาศาลที่สร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่๑๘ก็คือมีองค์ประธานอยู่ตรงกลาง๑องค์บรรณาลัยด้านหน้า๑หลังล้อมด้วยกำแพงซึ่งมีโคปุระเฉพาะด้านหน้าทั้งหมดก่อด้วยอิฐศิลาแลงยกเว้นกรอบประตูหน้าต่างทับหลังเสาประดับลัวนเป็นหินทรายหันหน้าไปทางทิศตะวันออกทิศตะวันออกเฉียงเหนือของปราสาทมีสระน้ำ๑สระยังคงสภาพสมบูรณ์โดยเฉพาะองค์ประธานซึ่งมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด๕เมตรย่อมุมไม้สิบสองด้านหน้ามีประตูทำเป็นมุขยื่นออกมาหนึ่งปราสาท	ทองเที่ยวและใช้ในการเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มจังหวัดอีกด้วยซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละจังหวัดดังนี้3.1ปราสาทตั้งอยู่ที่บ้านหนองบัวถานนบรรณาการตำบลในเมืองอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิสร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 18 ในสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 พบหลักฐานว่าเป็นอโรตยาศาลลักษณะมีองค์ประธานอยู่ตรงกลาง 1 องค์บรรณาลัยด้านหน้า 1 หลังล้อมด้วยกำแพงซึ่งมีโคปุระเฉพาะด้านหน้าทั้งหมดก่อด้วยอิฐศิลาแลงยกเว้นกรอบประตูหน้าต่างทับหลังเสาประดับลัวนเป็นหินทรายหันหน้าไปทางทิศตะวันออกทิศตะวันออกเฉียงเหนือของปราสาทมีสระน้ำ 1 สระยังคงสภาพสมบูรณ์โดยเฉพาะองค์ประธานซึ่งมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 5 เมตรย่อมุมไม้สิบสองด้านหน้ามีประตูทำเป็นมุขยื่นออกมาหนึ่งปราสาทอีก 3 ด้านเป็นประตูหลอกจากหลักภาพตรงกลางเป็นพระพุทธรูปประทับนั่งสมาธิซึ่งจับท่อนพวงมาลัยไว้ด้วยมือสองข้างด้านข้างทางซ้ายและขวาจำลองรูปพระอวโลกิเตศวร 4 กรกับรูปนางปรัชญาปารมิตาด้านหน้ามีทับหลังเช่นเดียวกันแต่ปัจจุบันลบเลือนมากที่ช่องประตูหลอกด้านทิศเหนือยังมีพระพุทธรูปศิลาปางสมาธิศิลปะแบบทวารวดีขนาดสูง 1.75 เมตรหน้าตัก 7.5 เมตรประดิษฐานอยู่ 1 องค์ซึ่งเคลื่อนย้ายมาจากที่อื่น3.2อุทยานประวัติศาสตร์พิมายเป็นปราสาทหินที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทยตั้งอยู่ในอำเภอพิมายจังหวัดนครราชสีมาลักษณะเป็นปราสาทหินทางขอมโบราณแบบปาวอนสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าสุริยชัยวรมันที่ 1 ราวพุทธศตวรรษที่ 16 เพื่อใช้เป็นเทวสถานของศาสนาพราหมณ์และเปลี่ยนเป็นพุทธศาสนานิกายมหายานในเวลาต่อมาตามคติความเชื่อเกี่ยวกับสวรรค์

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
อีก๓ด้านเป็นประดูลอกจำหลักภาพตรงกลางเป็นพระพุทธรูปประทับนั่งปางสมาธิซึ่งจับท่อนพวงมาลัยไว้ด้วยมือทั้งสองข้างด้านข้างทางซ้ายและขวาจำหลักรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร๔กรกับรูปนางปรัชญาปารมิตาด้านหน้ามีทับหลังเช่นกันสันนิษฐานว่าสลักเป็นภาพเดียวกันแต่ปัจจุบันลบเลือนมากที่ช่องประดูลอกด้านทิศเหนือยังมีพระพุทธรูปศิลาปางสมาธิศิลปะแบบทวารวดีขนาดสูง๑๗๕เมตรหน้าตักกว้าง๗๕เมตรประดิษฐานอยู่องค์	บรรณาลัยด้านหน้า 1 หลังล้อมด้วยกำแพงซึ่งมีโคประเจาะด้านหน้าทั้งหมดก่อด้วยอิฐศิลาแลงยกเว้นกรอบประตูหน้าต่างทับหลังเสาประดับลัวเป็นหินทรายหันหน้าไปทางทิศตะวันออกทิศตะวันออกเฉียงเหนือของปราสาทศรีสุรนา 1 สระยังคงสภาพสมบูรณ์โดยเฉพาะองค์ประธานซึ่งมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 5 เมตรยอมุมไม้สิบสองด้านหน้ามีประตูทำเป็นมุขยื่นออกมาผนังปราสาทอีก 3 ด้านเป็นประดูลอกจำหลักภาพตรงกลางเป็นพระพุทธรูปประทับนั่งปางสมาธิซึ่งจับท่อนพวงมาลัยไว้ด้วยมือทั้งสองข้างด้านข้างทางซ้ายและขวาจำหลักรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร 4 กรกับรูปนางปรัชญาปารมิตาด้านหน้ามีทับหลังเช่นกันสันนิษฐานว่าสลักเป็นภาพเดียวกันแต่ปัจจุบันลบเลือนมากที่ช่องประดูลอกด้านทิศเหนือยังมีพระพุทธรูปศิลาปางสมาธิศิลปะแบบทวารวดีขนาดสูง 1.75 เมตรหน้าตักกว้าง 7.5 เมตรประดิษฐานอยู่ 1 องค์ซึ่งเป็นช่องที่เคลื่อนย้ายมาจากที่อื่นหลักฐานที่พบ. ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของปราสาทศรีสุรนา 1 สระยังคงมีสภาพสมบูรณ์ดีเป็นอย่างมากโดยเฉพาะองค์ประธานซึ่งมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 5 เมตรยอมุมไม้สิบสองด้านหน้ามีประตูทำเป็นมุขยื่นออกมาผนังปราสาทมี 3 ด้านเป็นประดูลอกจำหลักภาพตรงกลางเป็นพระพุทธรูปปางสมาธิเหนือกลีบบนพวงมาลัยไว้ด้วยมือทั้งสองข้างด้านข้างทางซ้ายและขวาจำหลักรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร 4 กรกับรูปนางปรัชญาปารมิตาด้านหน้ามีทับหลังเช่นกันสันนิษฐานว่าสลักเป็นภาพเดียวกันแต่ปัจจุบันลบเลือนไปมากที่ช่องประดูลอกด้านทิศเหนือ
”ในฐานะกลุ่มชนผู้สร้างปราสาทหินจึงเกิดขึ้นและได้รับการขยายความได้แย่งอย่างจริงจังในสังคมไทยจนกลายเป็นพื้นฐานความหมายของมรดกกลุ่มนี้ที่แตกต่างกันตามการยึดถือของผู้สนับสนุนแนวคิดแต่ละฝ่ายมาจนถึงปัจจุบันทั้งนี้เนื่องจากชาวกัมพูชาตั้งแต่อดีตไม่เคยเรียกตัวเองว่าขอมและวาทกรรมโบราณสถานกัมพูชาใช้คำว่า”มรดกขแมร์” Khmer heritage ข้อถกเถียงนี้จึงอยู่บนวาทกรรมโบราณสถานกัมพูชาโดยสิ้นเชิงขณะเดียวกันยังเป็นเหตุให้มีการโต้แย้งจาก	สนับสนุนแนวคิดแต่ละฝ่ายมาจนถึงปัจจุบันทั้งนี้เนื่องจากชาวกัมพูชาตั้งแต่อดีตไม่เคยเรียกตัวเองว่าขอมและวาทกรรมโบราณสถานกัมพูชาใช้คำว่ามรดกขแมร์ Khmer heritage หรือมรดกขแมร์เท่านั้นข้อถกเถียงนี้จึงอยู่บนวาทกรรมโบราณสถานกัมพูชาโดยสิ้นเชิงจากการพูดคุยกับคนในชุมชนท้องถิ่นพบว่ามีความตระหนักในข้อถกเถียงนี้จนเป็นเหตุสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้คนทั้งหลายมีการรับรู้ที่แตกต่างกันเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มผู้สร้างปราสาทพนมรุ้งกับกลุ่มชาวเขมรในชุมชนท้องถิ่นซึ่งมีผู้ที่ยอมรับตามข้อเสนอว่าขอมไม่ใช่เขมรเช่นข้อเขียนในหนังสือรำลึก 100 ปีอำเภอประโคนชัยที่นำเสนอสาระตามความทรงจำของปราชญ์ท้องถิ่น 5 รัฐบาลจอมพลปพิบูลสงครามพศ 2481 2487 และพศ 2491 2500 มีนโยบายสำคัญประการหนึ่งคือการเรียกร้องดินแดนที่เสียไปเพื่อสร้างไทยให้เป็นมหาประเทศโดยหมายความครอบคลุมดินแดนซึ่งยกให้แก่ฝรั่งเศสทั้งส่วนที่เป็นประเทศลาวและกัมพูชาปัจจุบันภายใต้ข้ออ้างว่าทั้งชาวลาวและชาวเขมรในดินแดนนั้นเป็นญาติพี่น้องของชาวไทยในประเทศไทยโดยมีหลวงวิจิตรวาทการอธิบดีกรมศิลปากรในขณะนั้นเป็นบุคคลสำคัญในการสถาปนาวาทกรรมดังกล่าวผ่านการนำเสนอทละครประวัติศาสตร์หลายเรื่องเช่นเรื่องพ่อขุนผาเมือง 2483 และราชนนุ 2479 และงานวิชาการเช่น Thailand s Case 2484 มีการนำเสนอออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยโดยอ้างผลการศึกษาวประวัติศาสตร์กัมพูชายุคโบราณของนักวิชาการฝรั่งเศสด้วยและแต่งเป็นบทเพลงปลุกใจเช่นเพลงเลือดไทยเป็นต้นวิจิตรวาทการหลวง 2516 19 สรุปสาระได้ว่าขอมหรือเขมรเดิมเป็นกลุ่มชนโบราณ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
มีสติเป็นฟังเป็นให้ได้ปัญญาและชกนใช้ด้วยปัญญาเสพบรโภค ปัจจัย๔และสิ่งของเครื่องใช้ตลอดจนเทคโนโลยีอย่างฉลาดให้พอดีที่จะได้ ผลตรงเต็มตามคุณค่าที่แท้จริงไม่ลุ่มหลงมัวเมาไม่ประมาทขาดสติ๒๒ศีล ภาวนาการพัฒนาศีลการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคม Moral Development Social Development คือการมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับ สิ่งแวดล้อมทางสังคมมีพฤติกรรมที่งดงามในความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ โดยตั้งอยู่ในวินัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีและมี	หลักการโดยหลักการนี้สามารถนำไปพัฒนาในด้าน 4 ด้านที่พระพรหมคุณา ภรณ์อุปยุตโต 2551 หน้า 112113 ได้กล่าวเอาไว้ว่าภาวนา 4 คือการ พัฒนา Development 4 ด้านคือ 1 ภาวนาภาวนาพัฒนาภาวนาภาวนา ความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ Physical Development คือ การมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในทางที่เกื้อกูลและได้ผลดี โดยรู้จักอยู่ดีมีสุขอย่างเกื้อกูลกันกับธรรมชาติและปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลาย อย่างมีสติมิให้เกิดโทษแต่ให้เกื้อกูลเป็นคุณโดยเฉพาะให้รู้จักใช้อันทรีย์ เช่นตาหูฟังเป็นตัวอย่างมีสติเป็นฟังเป็นให้ได้ปัญญาและชกนใช้ด้วย ปัญญาเสพบรโภคปัจจัย 4 และสิ่งของเครื่องใช้ตลอดจนเทคโนโลยีอย่าง ฉลาดให้พอดีที่จะได้ผลตรงเต็มตามคุณค่าที่แท้จริงไม่ลุ่มหลงมัวเมาไม่ ประมาทขาดสติ 2 ศีลภาวนาการพัฒนาศีลการพัฒนาความสัมพันธ์ทาง สังคมคือการมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีพฤติกรรมที่ งดงามในความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์โดยตั้งอยู่ในวินัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ด้วยดีและมีอาชีวะสุจริตไม่ใช้กายวาจาและอาชีพในทางที่เบียดเบียนหรือ ก่อความเดือดร้อนเสียหายเวรภัยแต่ใช้เป็นเครื่องพัฒนาชีวิตตนและช่วย เหลือเกื้อกูลกันสร้างสรรค์สังคมส่งเสริมสันติสุข 3 จิตภาวนาการพัฒนา จิตใจคือการทำให้เจริญงอกงามขึ้นในคุณธรรมความดีงามความเข้ม แข็งมั่นคงและความเบิกบานผ่องใสสงบสุขสมบูรณ์ด้วยคุณภาพจิตคือ งอกงามด้วยคุณธรรมเช่นมีน้ำใจเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เอื้ออาทรมี มุทิตามิตรีทธานิมีความเคารพอ่อนโยนซื่อสัตย์กตัญญูเป็นต้นสมบูรณ์ด้วย สรรพภาพจิตคือมีจิตใจเข้มแข็งมั่นคงหมั่นขยันเพียร
อาชีวะสุจริตไม่ใช้กายวาจาและอาชีพในทางที่เบียดเบียนหรือก่อความ เดือดร้อนเสียหายเวรภัยแต่ใช้เป็นเครื่องพัฒนาชีวิตตนและช่วยเหลือ เกื้อกูลกันสร้างสรรค์สังคมส่งเสริมสันติสุข๓๓จิตภาวนาพัฒนาจิตใจ Emotional development Psychological Development คือการทำ จิตใจให้เจริญงอกงามขึ้นในคุณธรรมความดีงามความเข้มแข็งมั่นคงและ ความเบิกบานผ่องใสสงบสุขสมบูรณ์ด้วยคุณภาพจิตคืองอกงามด้วย คุณธรรมเช่นมีน้ำใจเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เอื้ออาทรมีมุทิตามิตรีทธานิ ความเคารพอ่อนโยนซื่อสัตย์กตัญญูเป็นต้นสมบูรณ์ด้วยสรรพภาพ	คุณภาพชีวิตนั้นเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเป็นองค์รวมนั้นใน 4 ด้าน ได้แก่ 1 ภาวนาภาวนา(Corporeal Cultivation)หมายถึงพัฒนาภาวนา เจริญภาวนาพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในการเกื้อกูลและได้ผลดีโดยรู้จักอยู่ดี มีสุขอย่างเกื้อกูลกันกับธรรมชาติและปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายอย่างมีสติมิให้ เกิดโทษแต่ให้เกื้อกูลเป็นคุณโดยเฉพาะให้รู้จักใช้อันทรีย์หรือการพัฒนา อินทรีย์ 6 ได้แก่ตาหูจมูกลิ้นกายใจซึ่งเป็นสิ่งเชื่อมต่อกับอารมณ์ทั้ง 6 ได้แก่รูปเสียงกลิ่นรสสัมผัสอารมณ์ที่ใจรับรู้อย่างมีสติเป็นฟังเป็นให้ได้ ปัญญาและชกนใช้ด้วยปัญญาเสพบรโภคปัจจัย 4 และสิ่งของเครื่องใช้ ตลอดจนเทคโนโลยีอย่างฉลาดให้พอดีที่จะได้ผลตรงตามคุณค่าที่แท้จริง ไม่ลุ่มหลงมัวเมาไม่ประมาทขาดสติ 2)ศีลภาวนา(Moral Cultivation)หมายถึงการพัฒนาศีลการเจริญศีลพัฒนาความประพฤติพัฒนาความ สัมพันธ์ทางสังคมคือการมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมมี ความพฤติกรรมที่งดงามในความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์โดยตั้งอยู่ในวินัยอยู่ร่วม กับผู้อื่นได้ดีและมีอาชีวะสุจริตไม่ใช้กายวาจาและอาชีพในทางเบียดเบียน หรือก่อความเดือดร้อนเสียหายแต่ใช้เป็นเครื่องพัฒนาคุณภาพชีวิตและช่วย เหลือเกื้อกูลกันสร้างสรรค์สังคมส่งเสริมสันติสุข 3)จิตภาวนา(Spiritual Cultivation)หมายถึงการพัฒนาจิตใจการเจริญจิตพัฒนาจิตการฝึกอบรม จิตใจเจริญงอกงามขึ้นในคุณธรรมความดีงามความเข้มแข็งมั่นคงและความ เบิกบานผ่องใสสงบสุขสมบูรณ์ด้วยคุณภาพจิตคืองอกงามด้วยคุณธรรมเช่น มีน้ำใจเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เอื้อ Institute of Sufficiency Journal Vol . 1 No . 3 [March , 2024] 14 อาริยมุทิตามิตรีทธานิความเคารพ อ่อนโยนซื่อสัตย์กตัญญู

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
จิตคือมีจิตใจเข้มแข็งมั่นคงหมั่นขยันเพียรพยายามกล้าหาญอดทนรับผิดชอบมีสติมีสมาธิเป็นต้นและสมบูรณ์ด้วยสุขภาพจิตคือมีจิตใจร่าเริงเบิกบานสดชื่นยิ้มโประโลมโล่งใสและสงบเป็นสุข๔ปัญญาภาวนาการพัฒนาปัญญา Cognitive Development Intellectual Development คือการฝึกอบรมเสริมปัญญาเสริมสร้างความรู้ความคิดความเข้าใจให้รู้จักคิดรู้จักพิจารณา รู้จักวินิจฉัยรู้จักแก้ปัญหาและรู้จักจัดทำดำเนินการต่างๆด้วยปัญญาริสุทธิซึ่งมองดูรู้เข้าใจเหตุปัจจัยมองเห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงหรือตาม	Cultivation)หมายถึงการพัฒนาจิตใจการเจริญจิตพัฒนาจิตการฝึกอบรมจิตใจเจริญองกามขึ้นในคุณธรรมความดีงามความเข้มแข็งมั่นคงและความเบิกบานผ่องใสสงบสุขสมบูรณ์ด้วยคุณภาพจิตคือองกามด้วยคุณธรรมเช่น มีน้ำใจเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ Institute of Sufficiency Journal Vol . 1 No . 3 [March , 2024] 14 อาริมีมีตามิศรัทธามีความเคารพอ่อนโยนซื่อสัตย์กตัญญูเป็นต้นสมบูรณ์ด้วยสมรรถภาพจิตคือมีจิตใจเข้มแข็งมั่นคงขยันหมั่นเพียรพยายามกล้าหาญอดทนรับผิดชอบมีสติมีสมาธิเป็นต้นและสมบูรณ์ด้วยสุขภาพจิตคือมีจิตใจร่าเริงเบิกบานสดชื่นยิ้มโประโลมโล่งใสและสงบเป็นสุข 4)ปัญญาภาวนา(Wisdom Cultivation)หมายถึงการพัฒนาปัญญาการฝึกฝนอบรมเสริมปัญญาการเจริญปัญญาสร้างความรู้ความคิดความเข้าใจให้รู้จักคิดรู้จักพิจารณา รู้จักวินิจฉัยรู้จักแก้ปัญหาและรู้จักจัดทำดำเนินการต่างๆด้วยปัญญาริสุทธิซึ่งมองดูรู้เข้าใจเหตุปัจจัยมองเห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงหรือตามที่มันเป็นโดยปราศจากอคติและแรงจูงใจแอบแฝงเป็นผู้ที่กิเลสครอบงำบัญชาไม่ได้เจริญปัญญาพัฒนาจนรู้เข้าใจยังเห็นความจริงเป็นอยู่ด้วยปัญญารู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะลุล่วงความบริสุทธิ์ปลอดพ้นจากกิเลสโดยสิ้นเชิงมีจิตใจเป็นอิสระสุขเกษมไร้ทุกข์ขบถปราชัยผลการวิจัยจากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์สามารถอภิปรายได้ว่าหลักภาวนา 4 คือหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิต 4 ด้านได้แก่ด้านพฤติกรรมทางกายและความสัมพันธ์ทางกายภาพด้านความประพฤติและความสัมพันธ์กับสังคมด้านจิตใจหรืออารมณ์และด้านสติปัญญาการพัฒนาตนด้วยหลักภาวนาจึงเป็นการพัฒนาชีวิตแบบองค์รวมทั้งทางร่างกายและจิตใจทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวนา 4 คือหลักการที่นำไปสู่
ที่มันเป็นปราศจากอคติและแรงจูงใจแอบแฝงเป็นผู้ที่กิเลสครอบงำบัญชาไม่ได้ให้ปัญญาเจริญพัฒนาจนรู้เข้าใจยังเห็นความจริงเป็นอยู่ด้วยปัญญารู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะลุล่วงความบริสุทธิ์ปลอดพ้นจากกิเลสสิ้นเชิงมีจิตใจเป็นอิสระสุขเกษมไร้ทุกข์พระธรรมปิฎกปอปปยโต footnoteRef 100 ได้กล่าวถึงภาวนา๔ไว้ว่าภาวนาเป็นคำนามในภาษาบาลีที่มีรูปกริยาศัพท์เป็นภาเวตีความหมายตรงกับคำว่าทเหตุซึ่งก็คือพัฒนาหรือการ	เอื้ออาริมีมีตามิศรัทธามีความเคารพอ่อนโยนซื่อสัตย์กตัญญูเป็นต้นสมบูรณ์ด้วยสมรรถภาพจิตคือมีจิตใจเข้มแข็งมั่นคงหมั่นขยันเพียรพยายามกล้าหาญอดทนรับผิดชอบมีสติมีสมาธิเป็นต้นและสมบูรณ์ด้วยสุขภาพจิตคือมีจิตใจร่าเริงเบิกบานสดชื่นยิ้มโประโลมโล่งใสและสงบเป็นสุข 4)ปัญญาภาวนาการพัฒนาปัญญาคือการฝึกอบรมเสริมปัญญาเสริมสร้างความรู้ความคิดความเข้าใจให้รู้จักคิดรู้จักพิจารณา รู้จักวินิจฉัยรู้จักแก้ปัญหาและรู้จักจัดทำดำเนินการต่างๆด้วยปัญญาริสุทธิซึ่งมองดูรู้เข้าใจเหตุปัจจัยมองเห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงหรือตามที่มันเป็นปราศจากอคติและแรงจูงใจแอบแฝงเป็นผู้ที่กิเลสครอบงำบัญชาไม่ได้ให้ปัญญาเจริญพัฒนาจนรู้เข้าใจยังเห็นความจริงเป็นอยู่ด้วยปัญญารู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะลุล่วงความบริสุทธิ์ปลอดพ้นจากกิเลสสิ้นเชิงมีจิตใจเป็นอิสระสุขเกษมไร้ทุกข์สรุปว่าภาวนา 4 เป็นหลักธรรมที่ผู้ปฏิบัติได้ปฏิบัติตามแล้วจะมีผลดีทั้งสิ้นโดยการปฏิบัติภาวนาภาวนาจิตภาวนาจิตภาวนาและปัญญาภาวนาเนื่องจากการดำเนินชีวิตประจำวันนั้นต้องมีหลักเพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติจึงต้องมีการฝึกภาวนาภาวนาจิตภาวนาจิตภาวนาและปัญญาภาวนาให้ยึดถือถ้าไม่มีสิ่งเหล่านี้การดำเนินชีวิตประจำวันก็อาจจะเป็นทุกข์และชีวิตไม่ประสบผลสำเร็จก็เป็นได้ความสำคัญของภาวนา 4 คือคุณสมบัติที่มีคุณค่าให้แก่บุคคลฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาดนพระพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับการพัฒนาดนจึงเชิดชูบุคคลผู้มีกาพัฒนาแล้วว่าเป็นบุคคลสูงสุดเป็นผู้ควรค่าแก่การบูชาซึ่งยกย่องเช่นนั้นก็เกิดจากคุณของภาวนา 4 ที่เป็นผลของการฝึกตน

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าเกิดเจตคติที่จะร่วมกันรับผิดชอบในฐานะเป็นสมบัติของทุกคนที่จะร่วมกันอนุรักษ์ให้คงอยู่ฟื้นฟูและพัฒนาอย่างเหมาะสม๒ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียนให้นักเรียนมีโอกาสร่วมปฏิบัติในเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านโดยเชื่อมโยงและร้อยรัดกับสภาพที่มีในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ในการอนุรักษ์ที่ถูกต้อง	ให้ได้มากเพราะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาอย่างหลากหลายและนำมาพัฒนากิจกรรมที่กระทำอยู่ 4 การบรรยายสัมมนาหรือเวทีชาวบ้านเป็นกิจกรรมสำคัญอีกอย่างหนึ่งสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ประสบการณ์ของชาวบ้านร่วมกันอันจะส่งผลให้สมาชิกของชุมชนมีความรู้ความสามารถสูงขึ้นเป็นต้นนอกจากนี้หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา 2535 123 ได้กล่าวถึงแนวทางในการดำเนินงานการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้านในโรงเรียนไว้ดังนี้ 1 ให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าเกิดเจตคติที่จะร่วมกันรับผิดชอบในฐานะเป็นสมบัติของทุกคนที่จะร่วมกันอนุรักษ์ให้คงอยู่ฟื้นฟูและพัฒนาอย่างเหมาะสม 2 ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียนให้นักเรียนมีโอกาสร่วมปฏิบัติในเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านโดยเชื่อมโยงและร้อยรัดกับสภาพที่มีในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ในการอนุรักษ์ที่ถูกต้อง 3 จัดสถานการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความภูมิใจในมรดกทางความคิดการสร้างสรรคสามารถเลือกสรรค่นำไปพัฒนาและสืบทอดได้อย่างงามสมัยได้ 4 ส่งเสริมโดยการรณรงค์อย่างกว้างขวางในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้และพัฒนาอย่างเหมาะสมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตของตนและชุมชนในท้องถิ่น 5 ปลูกฝังความรักความหวงแหนในคุณค่าและเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อให้สามารถปรับปรุงและตอบสนองกระแสกับวัฒนธรรมอื่นๆที่มีอิทธิพลได้อย่างชาญฉลาด 6 สร้างและประสานเครือข่ายทางศิลปวัฒนธรรม
๓จัดสถานการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความภูมิใจในมรดกทางความคิดการสร้างสรรคสามารถเลือกสรรค่นำไปพัฒนาและสืบทอดได้อย่างงามสมัยได้๔ส่งเสริมโดยการรณรงค์อย่างกว้างขวางในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้และพัฒนาอย่างเหมาะสมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตของตนและชุมชนในท้องถิ่น๕ปลูกฝังความรักความหวงแหนในคุณค่าและเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อให้สามารถปรับ	สำคัญอีกอย่างหนึ่งสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ประสบการณ์ของชาวบ้านร่วมกันอันจะส่งผลให้สมาชิกของชุมชนมีความรู้ความสามารถสูงขึ้นเป็นต้นนอกจากนี้หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา 2535 123 ได้กล่าวถึงแนวทางในการดำเนินงานการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้านในโรงเรียนไว้ดังนี้ 1 ให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าเกิดเจตคติที่จะร่วมกันรับผิดชอบในฐานะเป็นสมบัติของทุกคนที่จะร่วมกันอนุรักษ์ให้คงอยู่ฟื้นฟูและพัฒนาอย่างเหมาะสม 2 ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียนให้นักเรียนมีโอกาสร่วมปฏิบัติในเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านโดยเชื่อมโยงและร้อยรัดกับสภาพที่มีในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ในการอนุรักษ์ที่ถูกต้อง 3 จัดสถานการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความภูมิใจในมรดกทางความคิดการสร้างสรรคสามารถเลือกสรรค่นำไปพัฒนาและสืบทอดได้อย่างงามสมัยได้ 4 ส่งเสริมโดยการรณรงค์อย่างกว้างขวางในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้และพัฒนาอย่างเหมาะสมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตของตนและชุมชนในท้องถิ่น 5 ปลูกฝังความรักความหวงแหนในคุณค่าและเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อให้สามารถปรับปรุงและตอบสนองกระแสกับวัฒนธรรมอื่นๆที่มีอิทธิพลได้อย่างชาญฉลาด 6 สร้างและประสานเครือข่ายทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านกับองค์กรนอกโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนเทศองค์ความรู้เรื่องต่างๆเพื่อสนับสนุนหรือร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์และเผยแพร่อย่างกว้างขวาง

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ปรนและตอบสนองกระแสกับวัฒนธรรมอื่นๆที่มีอิทธิพลได้อย่างชาญฉลาดสร้างสรรค์และประสานเครือข่ายทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านกับองค์กรนอกโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อเสนองค์ความรู้เรื่องต่างๆเพื่อสนับสนุนหรือร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์และเผยแพร่อย่างกว้างขวางเพื่อให้สอดคล้องกับบทเรียนและให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้เอง Construct ด้วยกระบวนการคิด Thinking Process และกระบวนการกลุ่ม Group Process เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตน	ให้คงอยู่ฟื้นฟูและพัฒนาอย่างเหมาะสม 2 ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียนให้นักเรียนมีโอกาสร่วมปฏิบัติในเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านโดยเชื่อมโยงและร้อยรัดกับสภาพที่มีในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ในการอนุรักษ์ที่ถูกต้อง 3 จัดสถานการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความภูมิใจในมรดกทางความคิดการสร้างสรรคสามารถเลือกสรรนำไปพัฒนาและสืบทอดได้อย่างงามสมัยได้ 4 ส่งเสริมโดยการรณรงค์อย่างกว้างขวางในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้และพัฒนาอย่างเหมาะสมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตของตนและชุมชนในท้องถิ่น 5 ปลูกฝังความรักความหวงแหนในคุณค่าและเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อให้สามารถปรับปรุงปรนและตอบสนองกระแสกับวัฒนธรรมอื่นๆที่มีอิทธิพลได้อย่างชาญฉลาด 6 สร้างและประสานเครือข่ายทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านกับองค์กรนอกโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อเสนองค์ความรู้เรื่องต่างๆเพื่อสนับสนุนหรือร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์และเผยแพร่อย่างกว้างขวางเพื่อให้สอดคล้องกับบทเรียนและให้วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณปีที่ 15 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม ธันวาคม 2558 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาวิภาวรรณพินลา Journal of Education Thaksin University Vol15 No2 July December 2015 13 บรรล่วัตถุประสงค์ดังกล่าวควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้เอง Construct ด้วยกระบวนการคิด Thinking Process และกระบวนการกลุ่ม Group Process เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองรวมทั้งเรียนด้วยบรรยากาศของการมีส่วนร่วมเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนที่ใช้แหล่งวิทยา
เองรวมทั้งเรียนด้วยบรรยากาศของการมีส่วนร่วมเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนที่ใช้แหล่งวิทยาการของชุมชนการสอนโดยใช้แหล่งกิจกรรมของชุมชน The use of Community Activity เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับของจริงสถานการณ์จริงจากชุมชนหรือท้องถิ่นใกล้ๆบริเวณโรงเรียนโดยผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้ร่วมกันวางแผนระหว่างครูและนักเรียนเช่นให้ได้สัมผัสกับบุคคลสถานที่วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนโดยใช้กิจกรรมศึกษาออกศึกษา	ท้องถิ่นจากภาคสัมผัสจากผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญในการลงพื้นที่จากการแบ่งเป็น 2 ประเด็นโดยเลือกหัวข้อที่น่าสนใจจะศึกษาซึ่งเป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่นหมู่บ้านหรือชุมชนที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ดังนี้ 1 ชนบทธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ 2 วิถีชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการโดยให้นักเรียนในกลุ่มแบ่งหน้าที่กันไปศึกษาค้นคว้าหรือแสวงหาความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านเอกสารหรืออื่นๆการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาวิภาวรรณพินลาวารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณปีที่ 15 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม ธันวาคม 2558 Journal of Education Thaksin University Vol15 No2 July December 2015 14 จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนทำเอกสารสรุปความรู้ที่ได้จากการแสวงหาความรู้ที่ได้เป็นร่องรอยหลักฐานประจักษ์เช่นการสรุปองค์ความรู้เป็น mind mapping การเขียนความเรียงการแต่งกลอนการจัดทำใบปลิว ฯลฯ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้เอง Construct ด้วยกระบวนการคิด Thinking Process และกระบวนการกลุ่ม Group Process เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองรวมทั้งเรียนด้วยบรรยากาศของการมีส่วนร่วมเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนที่ใช้แหล่งวิทยาการของชุมชนการสอนโดยใช้แหล่งกิจกรรมของชุมชน The use of Community Activity เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับของจริงจากสถานการณ์จริงจากชุมชนหรือท้องถิ่นใกล้ๆบริเวณโรงเรียนโดยผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้ร่วมกันวางแผนระหว่างครูและนักเรียนเช่นให้ได้สัมผัสกับบุคคลสถานที่วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนโดยใช้กิจกรรมศึกษาออกสถานที่การเชิญวิทยากรในชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้ความรู้ภาคสัมผัสบุคคล

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT

ชัยภูมิในยุคขอมซึ่งการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสมัยโบราณที่มีความเจริญทางด้านวิชาการน้อยความเชื่อจึงเกิดจากการเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติที่มนุษย์เชื่อว่าเป็นการบันดาลให้เกิดขึ้นจากอำนาจของเทวดาพระเจ้าหรือภูตผีปีศาจปรากฏการณ์ต่างๆต้องมีผู้มีอำนาจบังคับคือมนุษย์ใส่ความเชื่อความรู้สึกให้แก่ธรรมชาติการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ในยุคขอมในจังหวัดชัยภูมิโดยเฉพาะอย่างยิ่งปรากฏการณ์ส่วนมากก็สอบถามจากผู้สูงอายุ

หายและถูกทำลายไปเกิดจากสาเหตุต่างๆดังนี้การเสื่อมสลายไปเนื่องจากกระบวนการทางธรรมชาติและกาลเวลากรณีนี้ได้แก่การพังทลายของดินการชะล้างดินเนื่องจากการกระทำของน้ำฝนน้ำท่วมแผ่นดินยุบตัวแผ่นดินไหวรวมทั้งจากการกระทำของลมและภูมิอากาศรวมทั้งความชื้นความร้อนอุณหภูมิฯลฯนอกจากนี้ยังเกิดเนื่องจากเป็นกฎของธรรมชาติที่เมื่อกาลเวลาผ่านไปวัตถุต่างๆย่อมผุพังเสื่อมสลายรูปลักษณ์เดิมแต่โดยทั่วไปแล้วการเสื่อมสลายเนื่องจากกาลเวลา

TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)

จะมีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ตามทำให้สรุปได้ว่าความเชื่อเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับมนุษย์และถือว่าเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์อย่างหนึ่งการ 122 | Kalasin University Journal of Humanities Social Sciences and Innovation Volume 3 No .1(January -- June 2024)ดำรงชีวิตของมนุษย์ในสมัยโบราณที่มีความเจริญทางด้านวิชาการน้อยความเชื่อจึงเกิดจากการเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติที่มนุษย์เชื่อว่าเป็นการบันดาลให้เกิดขึ้นจากอำนาจของเทวดาพระเจ้าหรือภูตผีปีศาจดังนั้นเมื่อเกิดปรากฏการณ์ต่างๆขึ้นเช่นฝนตกฟ้าร้องฟ้าผ่าแผ่นดินไหวภูเขาไฟระเบิดอุทกภัยและวาทภัยต่างๆขึ้นล้วนเป็นสิ่งที่มีความเชื่อหรือความเชื่ออยู่ของมนุษย์ซึ่งยากที่จะป้องกันหรือแก้ไขได้ด้วยตัวเองบางอย่างเป็นเหตุการณ์ที่อานวยประโยชน์แต่บางเหตุการณ์ก็เป็นอันตรายต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์มนุษย์จึงพยายามที่จะคิดหาวิธีการที่จะก่อให้เกิดผลในทางที่ดีและเกิดความสุขให้กับตนเองเพื่อกระทำต่อสิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านั้นทำให้เกิดเป็นแนวทางปฏิบัติที่เป็นพิธีกรรมหรือศาสนาเกิดขึ้นความเชื่อเกี่ยวกับแกนก็ยังคงอยู่ในวิถีชีวิตของคนสองฝั่งแม่น้ำโขงโดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและประเพณีที่สืบทอดต่อกันมาเช่นการแห่บั้งไฟเพื่อบูชาแกนในการขอฝนการให้แกนเป็นตัวแทนทางความเชื่อในการรักษาโรคและบำบัดเป่าสิ่งชั่วร้ายการให้แกนเป็นสัญลักษณ์แห่งความศรัทธาและเป็นสิ่งที่เหนือธรรมชาติก็ยังคงหลงเหลืออยู่และจะยังคงอยู่ในสังคมต่อไปเนื่องจากการเคารพนับถือบูชาแกนได้รับอิทธิพล

พญูเชิงมีพระพุทธรูปนามพระพุทธรูปรัตนนายกเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยที่มีอายุมากและใหญ่ที่สุดในประเทศไทยนอกจากนี้วัดเจ้าพญาไทหรือวัดใหญ่ไชยมงคลวัดไชยวัฒนารามวัดพระรามวัดมหาธาตุฯลฯล้วนแต่เป็นโบราณสถานในเขตอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาที่สำคัญยิ่งของประเทศไทยวารสารกรมการพัฒนาสังคม 36 ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 กันยายนธันวาคม 2563 จากการสำรวจเมื่อปีพศ 2530 พบว่าโบราณสถานได้ถูกทำลายไปในช่วงเวลา 20 ปีมีการทำลายโบราณสถานจนสูญหายไปถึงร้อยละ 50 นับว่ามีความเสี่ยงต่อการสูญหายของมรดกทางวัฒนธรรมที่ร้ายแรงมากซึ่งสาเหตุที่ทำให้แหล่งโบราณสถานถูกทำลายไปเกิดจากสาเหตุต่างๆดังนี้ 1 การเสื่อมสลายไปเนื่องจากกระบวนการทางธรรมชาติและกาลเวลากรณีนี้ได้แก่การพังทลายของดินการชะล้างดินเนื่องจากการกระทำของน้ำฝนน้ำท่วมแผ่นดินยุบตัวแผ่นดินไหวรวมทั้งจากการกระทำของลมและภูมิอากาศรวมทั้งความชื้นความร้อนอุณหภูมิฯลฯนอกจากนี้ยังเกิดจากกฎของธรรมชาติที่เมื่อกาลเวลาผ่านไปวัตถุต่างๆย่อมผุพังเสื่อมสลายรูปลักษณ์เดิมแต่โดยทั่วไปแล้วการเสื่อมสลายเนื่องจากกาลเวลามักเป็นไปอย่างช้า 2 การเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของคนการเสื่อมสลายของมรดกทางวัฒนธรรมประเภทโบราณสถานโบราณวัตถุแหล่งโบราณคดีบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุเนื่องจากการกระทำของคนนับเป็นปัญหาใหญ่และมีผลในการทำลายมากที่สุดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งนี้การกระทำที่นำไปสู่การทำลายนั้นก็มีทั้งทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เช่นการก่อสร้างสิ่งใหม่ทับแหล่งโบราณคดีหรือโบราณสถานการขุดดินบริเวณโบราณสถานเพื่อใช้

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
มักเป็นไปอย่างซ้ำการเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของคนการเสื่อมสลายของมรดกทางวัฒนธรรมประเภทพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุแหล่งโบราณคดีบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุเนื่องจากการกระทำของคนนับเป็นปัญหาใหญ่และมีผลในการทำลายมากที่สุดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งนี้การกระทำที่นำไปสู่การทำลายนั้นก็มีทั้งทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เช่นการก่อสร้างสิ่งใหม่ๆทับแหล่งโบราณคดีหรือพุทธสถานมรดกโลกการขุดดินบริเวณพุทธสถานมรดกโลกเพื่อใช้ใน	ใดรัตนนายกเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยที่มีอายุมากและใหญ่ที่สุดในประเทศไทยนอกจากนี้วัดเจ้าพระยาไทหรือวัดใหญ่ไชยมงคลวัดไชยวัฒนารามวัดพระรามวัดมหาธาตุฯล้วนแต่เป็นโบราณสถานในเขตอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาที่สำคัญยิ่งของประเทศไทยวารสารรวมการพัฒนาสังคม 36 ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 กันยายนธันวาคม 2563 จากการสำรวจเมื่อปีพศ 2530 พบว่าโบราณสถานได้ถูกทำลายไปในระยะเวลา 20 ปีมีการทำลายโบราณสถานจนสูญหายไปถึงร้อยละ 50 นับว่ามีความเสี่ยงต่อการสูญหายของมรดกทางวัฒนธรรมที่ร้ายแรงมากซึ่งสาเหตุที่ทำให้แหล่งโบราณสถานถูกทำลายไปเกิดจากสาเหตุต่างๆดังนี้ 1 การเสื่อมสลายไปเนื่องจากกระบวนการทางธรรมชาติและกาลเวลากรณีนี้ได้แก่การพังทลายของดินการชะล้างดินเนื่องจากการกระทำของน้ำฝนน้ำท่วมแผ่นดินยุบตัวแผ่นดินไหวรวมทั้งจากการกระทำของลมและภูมิอากาศรวมทั้งความชื้นความร้อนอุณหภูมิฯลฯนอกจากนี้ยังเกิดจากกฎของธรรมชาติที่เมื่อกาลเวลาผ่านไปวัตถุต่างๆย่อมผุพังเสื่อมสลายรูปลักษณะเดิมแต่โดยทั่วไปแล้วการเสื่อมสลายเนื่องจากกาลเวลามักเป็นไปอย่างช้า 2 การเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของคนการเสื่อมสลายของมรดกทางวัฒนธรรมประเภทโบราณสถานโบราณวัตถุแหล่งโบราณคดีบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุเนื่องจากการกระทำของคนนับเป็นปัญหาใหญ่และมีผลในการทำลายมากที่สุดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งนี้การกระทำที่นำไปสู่การทำลายนั้นก็มีทั้งทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เช่นการก่อสร้างสิ่งใหม่ๆทับแหล่งโบราณคดีหรือโบราณสถานการขุดดินบริเวณโบราณสถานเพื่อใช้ในการก่อสร้างหรือการพยายามซ่อมแซมโบราณสถาน
การก่อสร้างหรือการพยายามซ่อมแซมพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุโดยขาดความรู้เป็นต้นและทำไปโดยจงใจเช่นการลักลอบขุดหาโบราณวัตถุเพื่อนำไปขายหรือเก็บเป็นของส่วนตัวเป็นต้น๓การเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของพืชและสัตว์รากของพืชที่ขึ้นอยู่ตามแหล่งโบราณคดีพุทธสถานมรดกโลกหรือสิ่งก่อสร้างที่มีความงามทางศิลปะสามารถงอกขึ้นไปตามช่องว่างและรอยต่อส่วนต่างๆของสิ่งก่อสร้างได้เมื่อพืชเหล่านี้เติบโตมีรากใหญ่ขึ้นก็จะดัน	ไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เช่นการก่อสร้างสิ่งใหม่ๆทับแหล่งโบราณคดีหรือโบราณสถานการขุดดินบริเวณโบราณสถานเพื่อใช้ในการก่อสร้างหรือการพยายามซ่อมแซมโบราณสถานโบราณวัตถุโดยขาดความรู้เป็นต้นและทำไปโดยจงใจเช่นการลักลอบขุดหาโบราณวัตถุเพื่อนำไปขายหรือเก็บเป็นของส่วนตัวเป็นต้น 3 การเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของพืชและสัตว์รากของพืชที่ขึ้นอยู่ตามแหล่งโบราณคดีโบราณสถานหรือสิ่งก่อสร้างที่มีความงามทางศิลปะสามารถงอกขึ้นไปตามช่องว่างและรอยต่อส่วนต่างๆของสิ่งก่อสร้างได้เมื่อพืชเหล่านี้เติบโตมีรากใหญ่ขึ้นก็จะดันให้สิ่งก่อสร้างเกิดรอยแยกจนกระทั่งร้าวและแตกหักหลุดออกไปส่วนสัตว์ประเภทมดปลวกมอดก็สามารถทำลายส่วนประกอบของโบราณสถานและโบราณวัตถุที่เป็นไม้และอินทรีย์วัตถุให้สูญสลายไปได้อย่างรวดเร็วรวมทั้งสามารถทำลายบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุที่ทาด้วยกระดาษกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย 2555 สำหรับแนวทางในการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์โบราณสถานกรมศิลปากรได้ออกระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถานพศ 2528 เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์โบราณสถานให้เป็นไปด้วยความถูกต้องทั้งทางด้านศิลปะประวัติศาสตร์และโบราณคดีรวมทั้งให้มีความสัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจสังคมประเพณีและวัฒนธรรมซึ่งใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบันคำว่าอนุรักษ์จึงได้ยึดถือตามคากำหนดความของระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถานพศ 2528 ดังนั้นการอนุรักษ์หมายความว่าการศึกษาเพื่อให้ทรงคุณค่าไว้และให้เหมาะสมรวมถึงการป้องกันการรักษาการสงวนการปฏิสังขรณ์และการบูรณะ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ให้สิ่งก่อสร้างเกิดรอยแยกจนกระทั่งร้าวและแตกหักหลุดออกไปส่วนสัดว ประเภทมดปลวกมอดก็สามารถทำลายส่วนประกอบของพุทธสถานมรดก โลกและโบราณวัตถุที่เป็นไม้และอินทรีวัตถุให้สูญสลายไปได้อย่าง รวดเร็วมากรวมทั้งสามารถทำลายบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุที่ ทำด้วยกระดาษหนาทนทานที่ของพระสังฆาธิการตามที่กฎหมายกำหนดใน การดูแลศิลปวัฒนธรรมนั้นมีขอบเขตที่กว้างขวางมากก่อนอื่นต้องพิจารณา เสียก่อนว่าบทบาทหน้าที่ของพระสังฆาธิการจะไปเกี่ยวข้องกับกฎหมายใด บ้างหากได้มีการ	ก่อสร้างได้เมื่อพืชเหล่านี้เติบโตมีรากใหญ่ขึ้นก็จะดันให้สิ่งก่อสร้างเกิดรอย แยกจนกระทั่งร้าวและแตกหักหลุดออกไปส่วนสัดวประเภทมดปลวกมอดก็ สามารถทำลายส่วนประกอบของโบราณสถานและโบราณวัตถุที่เป็นไม้และ อินทรีวัตถุให้สูญสลายไปได้อย่างรวดเร็วมากรวมทั้งสามารถทำลาย บันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุที่ทำด้วยกระดาษหนาทนทานส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย 2555 สำหรับแนวทางในการปฏิบัติ งานด้านอนุรักษ์โบราณสถานกรมศิลปากรได้ออกระเบียบกรมศิลปากรว่า ด้วยการอนุรักษ์โบราณสถานพศ 2528 เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์โบราณ สถานให้เป็นไปด้วยความถูกต้องทั้งทางด้านศิลปะประวัติศาสตร์และ โบราณคดีรวมทั้งให้มีความสัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจสังคมประเพณีและ วัฒนธรรมซึ่งใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบันคำว่าอนุรักษ์ จึงได้ยึดถือตามคําคำกิตติความของระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์ โบราณสถานพศ 2528 ดังนั้นการอนุรักษ์หมายความว่าการศึกษาเพื่อให้ ทรงคุณค่าไว้และให้หมายรวมถึงการป้องกันการรักษาการสงวนการ ปฏิสังขรณ์และการบูรณะด้วยสำหรับการอนุรักษ์ในวิธีการต่างๆได้ระบุนความ หมายไว้ดังนี้กรมศิลปากร 2546 การสงวนรักษาหมายถึงการดูแลรักษาไว้ ตามสภาพของเดิมเท่าที่เป็นอยู่และป้องกันมิให้เสียหายต่อไปขการ ปฏิสังขรณ์หมายถึงการทำให้กลับคืนสู่สภาพอย่างที่เคยเป็นมาการบูรณะ หมายถึงการซ่อมแซมและปรับปรุงให้มีรูปทรงลักษณะกลมกลืนเหมือนของ เดิมมากที่สุดเท่าที่จะมากได้แต่ต้องแสดงความแตกต่างของสิ่งที่มีอยู่เดิม และสิ่งที่ทำขึ้นใหม่จากความเป็นมาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็น ว่าการอนุรักษ์ศาสนสถานในมรดกโลกทางวัฒนธรรมของไทยเป็นสิ่งที่ สำคัญยิ่งในการอนุรักษ์วัด
ศึกษาอย่างแท้จริงจะเห็นได้ว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้นความจริงมีอยู่ มากมายกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ในเวลานี้อย่างน้อยก็มีถึง๒ฉบับได้แก่ กฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์และกฎหมายว่าด้วยโบราณวัตถุศิลปวัตถุและ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินอกจากนี้ยังมีกฎหมายอื่นๆอีกหลายฉบับที่ เกี่ยวข้องแต่ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยพุทธสถาน มรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติซึ่งในปัจจุบัน มีการแก้ไขปรับปรุงใหม่เรียกชื่อเต็มๆว่า“พระราชบัญญัติพุทธสถานมรดก	ชาติ Department of Fine Arts 1995 บทบาทหน้าที่ของพระสังฆาธิการ ตามที่กฎหมายกำหนดในการดูแลศิลปวัฒนธรรมนั้นมีขอบเขตที่กว้างขวาง มากก่อนอื่นต้องพิจารณาเสียก่อนว่าบทบาทหน้าที่ของพระสังฆาธิการจะ ไปเกี่ยวข้องกับกฎหมายใดบ้างหากได้มีการศึกษาอย่างแท้จริงจะเห็นได้ว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้นความจริงมีอยู่มากมายกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ใน เวลานี้อย่างน้อยก็มีถึง 2 ฉบับได้แก่กฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์และกฎหมาย ว่าด้วยโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินอกจากนี้ยังมีก ฎหมายอื่นๆอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้องแต่ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะที่กำหนดใน กฎหมายว่าด้วยพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติซึ่งในปัจจุบันมีการแก้ไขปรับปรุงใหม่เรียกชื่อ เต็มๆว่าพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพศ 2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ พุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พศ 2535 หรืออาจจะเรียกสั้นๆว่าพระราชบัญญัติพุทธสถาน มรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพศ 2504 หรือพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกพศ 2504 ก็เป็นที่เข้าใจกัน Department of Fine Arts 2012 ดังนั้นการพัฒนาของพระสงฆ์ในการ อนุรักษ์พุทธสถานในจังหวัดกาแพงเพชรของวัดซึ่งมีพระสังฆาธิการเป็นผู้ ดูแลเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการอนุรักษ์วัดและพุทธสถานมรดกโลกต่างๆใน จังหวัดกาแพงเพชรเป็นแหล่งที่ชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความสนใจผู้ วิจัยซึ่งเป็นผู้อยู่ในพื้นที่จังหวัดกาแพงเพชรได้เล็งเห็นถึงความสำคัญจาก ประเด็นดังกล่าวจึงได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆมาประกอบเพื่อศึกษาการ พัฒนาของพระสงฆ์

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
โลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพศ๒๕๐๔แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติฉบับที่๒พศ๒๕๓๕”หรืออาจจะเรียกสั้นๆย่อว่า“พระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพศ๒๕๐๔””หรือพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกพศ๒๕๐๔”ก็เป็นที่ยอมรับกันเป็นพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกเพื่อรักษามรดกโบราณวัตถุศิลปวัฒนธรรมไว้ให้กับอนุชนรุ่นหลังสืบต่อไปถ้านคนในชุมชนไม่เอาใจใส่ดูแลแหล่ง	ชาติ Department of Fine Arts 1995 บทบาทหน้าที่ของพระสังฆาธิการตามที่ถูกหมายกำหนดในการดูแลศิลปวัฒนธรรมนั้นมีขอบเขตที่กว้างขวางมากก่อนอื่นต้องพิจารณาเสียก่อนว่าบทบาทหน้าที่ของพระสังฆาธิการจะไปเกี่ยวข้องกับกฎหมายใดบ้างหากได้มีการศึกษาอย่างแท้จริงจะเห็นได้ว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้นความจริงมีอยู่มากมายกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ในเวลานี้น้อยก็ถึง 2 ฉบับได้แก่กฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์และกฎหมายว่าด้วยโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาตินอกจากนี้ยังมีกฎหมายอื่นๆอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้องแต่ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติซึ่งในปัจจุบันมีการแก้ไขปรับปรุงใหม่เรียกชื่อเต็มๆว่าพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพศ 2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติฉบับที่ 2 พศ 2535 หรืออาจจะเรียกสั้นๆย่อว่าพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพศ 2504 หรือพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกพศ 2504 ก็เป็นที่เข้าใจกัน Department of Fine Arts 2012 ดังนั้นการพัฒนาของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์พุทธสถานในจังหวัดกาแพงเพชรของวัดซึ่งมีพระสังฆาธิการเป็นผู้ดูแลเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการอนุรักษ์วัดและพุทธสถานมรดกโลกต่างๆในจังหวัดกาแพงเพชรเป็นแหล่งที่ชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความสนใจผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้อยู่ในพื้นที่จังหวัดกาแพงเพชรได้เล็งเห็นถึงความสำคัญจากประเด็นดังกล่าวจึงได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆมาประกอบเพื่อศึกษาการพัฒนาของพระสงฆ์
ในพุทธศตวรรษที่๑๘ก็คือมีองค์ประธานอยู่ตรงกลางองค์บรรณาลัยด้านหน้าหลังล้อมด้วยกำแพงซึ่งมีโคปุระเฉพาะด้านหน้าทั้งหมดก่อด้วยอิฐศิลาแลงยกเว้นกรอบประตูหน้าต่างหลังเสาประดับลวดเป็นหินทรายหันหน้าไปทางทิศตะวันออกทิศตะวันออกเฉียงเหนือของปราสาทมีสระน้ำ๑สระยังคงสภาพสมบูรณ์โดยเฉพาะองค์ประธานซึ่งมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด๕เมตรย่อมุมไม้สิบสองด้านหน้ามีประตูทำเป็นมุขยื่นออกมาผนังปราสาทอีกด้านเป็นประตูหลอก	เอกลักษณ์ร่วมทางวัฒนธรรมด้านโบราณสถานมาพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวและใช้ในการเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มจังหวัดอีกด้วยซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละจังหวัดดังนี้3.1 ปรากฏดังอยู่ที่บ้านหนองบัวถนนบรรณาการตำบลในเมืองอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิสร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 18 ในสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 พบหลักฐานว่าเป็นโรคยาตลาลักษณะมีองค์ประธานอยู่ตรงกลาง 1 องค์บรรณาลัยด้านหน้า 1 หลังล้อมด้วยกำแพงซึ่งมีโคปุระเฉพาะด้านหน้าทั้งหมดก่อด้วยอิฐศิลาแลงยกเว้นกรอบประตูหน้าต่างหลังเสาประดับลวดเป็นหินทรายหันหน้าไปทางทิศตะวันออกทิศตะวันออกเฉียงเหนือของปราสาทมีสระน้ำ 1 สระยังคงสภาพสมบูรณ์โดยเฉพาะองค์ประธานซึ่งมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 5 เมตรย่อมุมไม้สิบสองด้านหน้ามีประตูทำเป็นมุขยื่นออกมาผนังปราสาทอีก 3 ด้านเป็นประตูหลอกจำลองภาพตรงกลางเป็นพระพุทธรูปประทับนั่งสมาธิซึ่งจับท่อนพวงมาลัยไว้ด้วยมือสองข้างด้านข้างทางซ้ายและขวาจำลองพระอวโลกิเตศวร 4 กรกับรูปนางปรัชญาปารมิตาด้านหน้ามีทับหลังเช่นเดียวกันแต่ปัจจุบันลบเลือนมากที่ช่องประตูหลอกด้านทิศเหนือยังมีพระพุทธรูปศิลาปางสมาธิศิลปะแบบทวารวดีขนาดสูง 1.75 เมตรหน้าตัก 7.5 เมตรประดิษฐานอยู่ 1 องค์ซึ่งเคลื่อนย้ายมาจากที่อื่น3.2อุทยานประวัติศาสตร์พิมายเป็นปราสาทหินที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทยตั้งอยู่ในอำเภอพิมายจังหวัดนครราชสีมาลักษณะเป็นปราสาทหินทางขอมโบราณแบบบาปวนสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าสุริยชัยวรมันที่ 1 ราวพุทธศตวรรษที่ 16 เพื่อใช้เป็นเทวสถานของศาสนาพราหมณ์และเปลี่ยน

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
เจ้าหลักภาพตรงกลางเป็นพระพุทธรูปประทับนั่งปางสมาธิซึ่งจับท่อนพวงมาลัยไว้ด้วยมือทั้งสองข้างด้านข้างทางซ้ายและขวาเจ้าหลักรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ๔ กรกับรูปนางปรัชญาปารมิตาด้านหน้ามีทับหลังเช่นกันสันนิษฐานว่าสลักเป็นภาพเดียวกันแต่ปัจจุบันลบเลือนมากที่ช่องประตูหลอกด้านทิศเหนือยังมีพระพุทธรูปศิลาปางสมาธิศิลปะแบบทวารวดีขนาดสูง ๑๗๕ เมตรหน้าตักกว้าง ๗๕ เมตรประดิษฐานอยู่องค์ซึ่งเป็นของที่เคลื่อนย้าย	หลังล้อมด้วยกำแพงซึ่งมีโคปุระเฉพาะด้านหน้าทั้งหมดก่อด้วยอิฐศิลาแลงยกเว้นกรอบประตูหน้าต่างทับหลังเสาประดับล้นเป็นหินทรายหันหน้าไปทางทิศตะวันออกที่ศตวรรษนอกเฉียงเหนือของปราสาทมีสระน้ำ 1 สระยังคงสภาพสมบูรณ์โดยเฉพาะองค์ประธานซึ่งมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 5 เมตรยอมุมไม้สิบสองด้านหน้ามีประตูทำเป็นมุขยื่นออกมาหนึ่งปราสาทอีก 3 ด้านเป็นประตูหลอกเจ้าหลักภาพตรงกลางเป็นพระพุทธรูปประทับนั่งปางสมาธิซึ่งจับท่อนพวงมาลัยไว้ด้วยมือทั้งสองข้างด้านข้างทางซ้ายและขวาเจ้าหลักรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร 4 กรกับรูปนางปรัชญาปารมิตาด้านหน้ามีทับหลังเช่นกันสันนิษฐานว่าสลักเป็นภาพเดียวกันแต่ปัจจุบันลบเลือนมากที่ช่องประตูหลอกด้านทิศเหนือยังมีพระพุทธรูปศิลาปางสมาธิศิลปะแบบทวารวดีขนาดสูง 1.75 เมตรหน้าตักกว้าง 7.5 เมตรประดิษฐานอยู่ 1 องค์ซึ่งเป็นของที่เคลื่อนย้ายมาจากที่อื่นหลักฐานที่พบ ศิษะวันนอกเฉียงเหนือของปราสาทมีสระน้ำ 1 สระยังคงมีสภาพสมบูรณ์ได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะองค์ประธานซึ่งมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 5 เมตรยอมุมไม้สิบสองด้านหน้ามีประตูทำเป็นมุขยื่นออกมาหนึ่งปราสาท 3 ด้านเป็นประตูหลอกเจ้าหลักภาพตรงกลางเป็นพระพุทธรูปปางสมาธิเหนือกาลซื่อถือพวงมาลัยไว้ด้วยมือทั้งสองข้างด้านข้างทางซ้ายและขวาเจ้าหลักรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร 4 กรกับรูปนางปรัชญาปารมิตาด้านหน้ามีทับหลังเช่นกันสันนิษฐานว่าสลักเป็นภาพเดียวกันแต่ปัจจุบันลบเลือนไปมากที่ช่องประตูหลอกด้านทิศเหนือยังมีพระพุทธรูปศิลาศิลปะแบบทวารวดี
กายภาวนาการพัฒนาการพัฒนาคือความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ Physical Development คือการมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในทางที่เกื้อกูลและได้ผลดีโดยรู้จักอยู่ดีมีสุขอย่างเกื้อกูลกันกับธรรมชาติและปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายอย่างมีสติมิให้เกิดโทษแต่ให้เกื้อกูลเป็นคุณโดยเฉพาะให้รู้จักใช้อินทรีย์เช่นตาหูตึงเป็นตัวอย่างมีสติดูเป็นฟังเป็นให้ได้ปัญญาและชกินใช้ด้วยปัญญาเสพบริโภคปัจจัย ๔ และสิ่งของเครื่องใช้ตลอดจนเทคโนโลยี	ด้านที่พระพรหมคุณาภรณ์ปอปปยุตโต 2551 หน้า 112113 ได้กล่าวเอาไว้ว่าภาวนา 4 คือการพัฒนา Development 4 ด้านคือ 1 กายภาวนาการพัฒนาการพัฒนาคือความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ Physical Development คือการมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในทางที่เกื้อกูลและได้ผลดีโดยรู้จักอยู่ดีมีสุขอย่างเกื้อกูลกันกับธรรมชาติและปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายอย่างมีสติมิให้เกิดโทษแต่ให้เกื้อกูลเป็นคุณโดยเฉพาะให้รู้จักใช้อินทรีย์เช่นตาหูตึงเป็นตัวอย่างมีสติดูเป็นฟังเป็นให้ได้ปัญญาและชกินใช้ด้วยปัญญาเสพบริโภคปัจจัย 4 และสิ่งของเครื่องใช้ตลอดจนเทคโนโลยีอย่างฉลาดให้พอดีที่จะได้ผลตรงเต็มตามคุณค่าที่แท้จริงไม่ลุ่มหลงมัวเมาไม่ประมาทขาดสติ 2 ศีลภาวนาการพัฒนาศีลการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมคือการมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีพฤติกรรมที่งดงามในความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์โดยตั้งอยู่ในวินัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีและมีอาชีวะสุจริตไม่ใช้กายวาจาและอาชีวะในทางที่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหายแก่ใครแต่ใช้เป็นเครื่องพัฒนาชีวิตตนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันสร้างสรรค์สังคมส่งเสริมสันติสุข 3 จิตภาวนาการพัฒนาจิตใจคือการหาจิตใจให้เจริญองงามขึ้นในคุณธรรมความดีงามความเข้มแข็งมั่นคงและความเบิกบานผ่องใสสงบสุขสมบูรณ์ด้วยคุณภาพจิตคือองงามด้วยคุณธรรมเช่นมีน้ำใจเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เอื้ออาทรมีมุทิตามิตรีศรัทธามีความเคารพอ่อนโยนซื่อสัตย์กตัญญูเป็นต้นสมบูรณ์ด้วยสรรพภาพจิตคือมีจิตใจเข้มแข็งมั่นคงหมั่นขยันเพียรพยายามกล้าหาญอดทนรับผิชอบมีสติมีสมาธิเป็นต้นและสมบูรณ์

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
อย่างฉลาดให้พอดีที่จะได้ผลตรงเต็มตามคุณค่าที่แท้จริงไม่หลมหลงมัวเมาไม่ประมาทขาดสติ ๒ ศิลภาวนาการพัฒนาศีลการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคม Moral Development Social Development คือการมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีพฤติกรรมที่งดงามในความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์โดยตั้งอยู่ในวินัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีและมีอาชีพะสุจริตไม่ไขกายวาจาและอาชีพในทางที่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหายเวรภัยแต่ใช้เป็นเครื่องพัฒนาชีวิตตน	กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในทางที่เกื้อกูลและได้ผลดีโดยรู้จักอยู่ดีมีสุขอย่างเกื้อกูลกับธรรมชาติและปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายอย่างมีสติให้เกิดโทษแต่ให้เกื้อกูลเป็นคุณโดยเฉพาะให้รู้จักใช้เงินหรือเงินตราหุ่ดพั้งเป็นตัวอย่างมีสติดูเป็นพึ่งเป็นให้ได้ปัญญาและกินใช้ด้วยปัญญาเสพบริโภคปัจจัย 4 และสิ่งของเครื่องใช้ตลอดจนเทคโนโลยีอย่างฉลาดให้พอดีที่จะได้ผลตรงเต็มตามคุณค่าที่แท้จริงไม่หลมหลงมัวเมาไม่ประมาทขาดสติ 2 ศิลภาวนาการพัฒนาศีลการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมคือการมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีพฤติกรรมที่งดงามในความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์โดยตั้งอยู่ในวินัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีและมีอาชีพะสุจริตไม่ไขกายวาจาและอาชีพในทางที่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหายเวรภัยแต่ใช้เป็นเครื่องพัฒนาชีวิตตนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันสร้างสรรค์สังคมส่งเสริมสันติสุข 3 จิตภาวนาการพัฒนาจิตใจคือการทำให้เจริญงอกงามขึ้นในคุณธรรมความดีงามความเข้มแข็งมั่นคงและความเบิกบานผ่องใสสงบสุขสมบูรณ์ด้วยคุณภาพจิตคือองกามด้วยคุณธรรมเช่นมีน้ำใจเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เอื้ออารีมีมิตตามิศรัทธามีความเคารพอ่อนโยนซื่อสัตย์กตัญญูเป็นต้นสมบูรณ์ด้วยสรรพภาพจิตคือมีจิตใจเข้มแข็งมั่นคงหมั่นขยันเพียรพยายามกล้าหาญอดทนรับผิดชอบมีสติมีสมาธิเป็นต้นและสมบูรณ์ด้วยสุภาพจิตคือมีจิตใจราเริงเบิกบานสดชื่นอัมโปรงโล่งผ่องใสและสงบเป็นสุข 4 ปัญญาภาวนาการพัฒนาปัญญาคือการฝึกอบรมเสริมปัญญาเสริมสร้างความรู้ความคิดความเข้าใจให้รู้จักคิดรู้จักพิจารณารู้จักวินิจฉัยรู้จักแก้ปัญหาและรู้จักจัดทาดำเนินการต่างๆด้วยปัญญา
และช่วยเหลือเกื้อกูลกันสร้างสรรค์สังคมส่งเสริมสันติสุข๓ จิตภาวนาการพัฒนาจิตใจ Emotional development Psychological Development คือการทำให้เจริญงอกงามขึ้นในคุณธรรมความดีงามความเข้มแข็งมั่นคงและความเบิกบานผ่องใสสงบสุขสมบูรณ์ด้วยคุณภาพจิตคือองกามด้วยคุณธรรมเช่นมีน้ำใจเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เอื้ออารีมีมิตามิศรัทธามีความเคารพอ่อนโยนซื่อสัตย์กตัญญูเป็นต้นสมบูรณ์ด้วยสรรพภาพจิตคือมีจิตใจเข้มแข็งมั่นคงหมั่นขยันเพียรพยายามกล้าหาญอดทนรับผิดชอบมีสติมีสมาธิเป็นต้นและสมบูรณ์ด้วยสุภาพจิตคือมี	ความเดือดร้อนเสียหายเวรภัยแต่ใช้เป็นเครื่องพัฒนาชีวิตตนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันสร้างสรรค์สังคมส่งเสริมสันติสุข 3 จิตภาวนาการพัฒนาจิตใจคือการทำให้เจริญงอกงามขึ้นในคุณธรรมความดีงามความเข้มแข็งมั่นคงและความเบิกบานผ่องใสสงบสุขสมบูรณ์ด้วยคุณภาพจิตคือองกามด้วยคุณธรรมเช่นมีน้ำใจเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เอื้ออารีมีมิตามิศรัทธามีความเคารพอ่อนโยนซื่อสัตย์กตัญญูเป็นต้นสมบูรณ์ด้วยสรรพภาพจิตคือมีจิตใจเข้มแข็งมั่นคงหมั่นขยันเพียรพยายามกล้าหาญอดทนรับผิดชอบมีสติมีสมาธิเป็นต้นและสมบูรณ์ด้วยสุภาพจิตคือมีจิตใจราเริงเบิกบานสดชื่นอัมโปรงโล่งผ่องใสและสงบเป็นสุข 4 ปัญญาภาวนาการพัฒนาปัญญาคือการฝึกอบรมเสริมปัญญาเสริมสร้างความรู้ความคิดความเข้าใจให้รู้จักคิดรู้จักพิจารณารู้จักวินิจฉัยรู้จักแก้ปัญหาและรู้จักจัดทาดำเนินการต่างๆด้วยปัญญาวิสุทธิซึ่งมองดูรู้เข้าใจเหตุปัจจัยมองเห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงหรือตามที่มันเป็นปราศจากอคติและแรงจูงใจแอบแฝงเป็นผู้ที่ก็เลสครอบงำปัญญาไม่ได้ให้ปัญญาเจริญพัฒนาจนรู้เข้าใจยังเห็นความจริงเป็นอยู่ด้วยปัญญารู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะลึถึงความบริสุทธิ์ปลอดพ้นจากกิเลสสิ้นเชิงมีจิตใจเป็นอิสระสุขเกษมไร้ทุกข์สรุปว่าภาวนา 4 เป็นหลักธรรมที่ผู้ปฏิบัติได้ปฏิบัติตามแล้วจะมีผลดีทั้งสิ้นโดยการปฏิบัติกายภาวนาศีลภาวนาจิตภาวนาและปัญญาภาวนาเนื่องจากการดำเนินชีวิตประจำวันนั้นต้องมีหลักเพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติจึงต้องมีการฝึกกายภาวนาศีลภาวนาจิตภาวนาและปัญญาภาวนาให้ยึดถือถ้าไม่มีสิ่งเหล่านี้การดำเนินชีวิตประจำวันก็อาจจะเป็นทุกข์และชีวิตไม่ประสบผลสำเร็จก็เป็นได้ความสำคัญของภาวนา 4 คือคุณสมบัติที่มีคุณค่าให้แก่บุคคลฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาดนพระพุทธานุสาสนาให้ความฉลาดรู้กับ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
จิตใจว่าเรงเบิกบานสดชื่นอัมโปรงโล่งผ่องใสและสงบเป็นสุข^๔ปัญญา ภาวนาการพัฒนาปัญญา Cognitive Development Intellectual Development คือการฝึกอบรมเสริมปัญญาเสริมสร้างความรู้ความคิด ความเข้าใจให้รู้จักคิดรู้จักพิจารณารู้จักวินิจฉัยรู้จักแก้ปัญหาและรู้จักจัดทำ ดำเนินการต่างๆด้วยปัญญาริษธิซึ่งมองดูเข้าใจเหตุปัจจัยมองเห็นสิ่ง ทั้งหลายตามความเป็นจริงหรือตามที่มีเป็นปราศจากอคติและแรงจูงใจ แอบแฝงเป็นผู้ที่ก็เลศครอบงำบัญชาไม่ได้ให้ปัญญาเจริญพัฒนาจนรู้เข้าใจ ยังเห็น	ด้วยสมรรถภาพจิตคือมีจิตใจเข้มแข็งมั่นคงหมั่นขยันเพียรพยายามกล้า หาญอดทนรับผิดชอบมีสติมีสมาธิเป็นต้นและสมบูรณ์ด้วยสุขภาพจิตคือมี จิตใจว่าเรงเบิกบานสดชื่นอัมโปรงโล่งผ่องใสและสงบเป็นสุข 4 ปัญญา ภาวนาการพัฒนาปัญญา cognitive development mental development intellectual development คือการฝึกอบรมเจริญปัญญา เสริมสร้างความรู้ความคิดความเข้าใจให้รู้จักคิดรู้จักพิจารณารู้จักวินิจฉัย รู้จักแก้ปัญหาและรู้จักจัดทำดำเนินการต่างๆด้วยปัญญาริษธิซึ่งมองดู เข้าใจเหตุปัจจัยมองเห็นสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริงหรือตามที่มีเป็น ปราศจากอคติและแรงจูงใจแอบแฝงเป็นผู้ที่ก็เลศครอบงำบัญชาไม่ได้ให้ ปัญญาเจริญพัฒนาจนรู้เข้าใจยังเห็นความจริงเป็นอยู่ด้วยปัญญารู้เท่าทัน เห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะบรรลุถึงความบริสุทธิ์ปลอดพ้นจากกิเลส สิ้นเชิงมีจิตใจเป็นอิสระสุขเกษมไร้ทุกข์ปลอดยุคใด 2548 การใช้หลักพุทธ ธรรมมาเป็นเครื่องยึดหลักในการดำเนินชีวิตการพัฒนาตนให้มีความบริสุทธิ์ ทั้งในเรื่องของศีลสมาธิและปัญญาจะทำให้ชีวิตและสภาวะทางร่างกาย และจิตใจมีความสุขมีชีวิตที่ดีมีประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ของครอบครัวและ สังคมการเข้าใจในความเป็นจริงตามกฎของความเป็นอยู่จะทำให้ไม่ยึดติด ในสิ่งที่เป็นนั่นหมายความว่าเราค้นพบความสุขที่แท้จริงด้วยหลักพุทธ ธรรมการยึดหลักภาวนา 4 ที่เน้นให้ประสบผลสำเร็จประกอบไปด้วยกาย ภาวนาคือการพัฒนาการพัฒนาคือการพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพคือภาวนาคือการพัฒนาจิตการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมจิต ภาวนาคือการพัฒนาจิตใจและปัญญาภาวนาคือการพัฒนาปัญญาตลอดจน การใช้พุทธพจน์ธรรมที่ช่วยให้อายุยืนมี 5 ประการคือ 1 สัปปายการสร้างสัป ปายะคือทำ
ความจริงเป็นอยู่ด้วยปัญญารู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะลุลึง ความบริสุทธิ์ปลอดพ้นจากกิเลสสิ้นเชิงมีจิตใจเป็นอิสระสุขเกษมไร้ทุกข์ พระธรรมปิฎกปลอดยุคใดได้กล่าวถึงภาวนา^๔ไว้ว่าภาวนาเป็นคำนามใน ภาษาบาลีที่มีรูปปริยาคัพพเป็นภาเวติมีความหมายตรงกับคำว่าทุเมติซึ่ง ก็คือวัฒนาหรือการพัฒนาที่ใช่ในภาษาไทยคำว่าภาวนาในคำสอนของ พระพุทธศาสนาหมายถึงการทำให้มีขึ้นเป็นขึ้นการทำให้เกิดขึ้นการ	องค์กรเป็นสุขสภาพแวดล้อมเป็นสุขครอบครัวเป็นสุขและชุมชนเป็นสุขทั้ง ในมิติของกายใจสังคมและจิตวิญญาณมีวิถีที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กันในตัว มนุษย์และสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งกายภาพและสังคมและมีความสามารถ มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการได้แก่ 1)ผู้เรียนเป็นสุข 2)โรงเรียนเป็นสุข 3)สภาพแวดล้อมเป็นสุข 4)ครอบครัวเป็นสุขและ 5)ชุมชนเป็นสุขวารสาร บรรณการศึกษาศาสตร์และมนุษยสังคมศาสตร์.ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-- มิถุนายน 2564) Journal of Bovorn Multi-Education and Human Social Sciences . Vol . 2 No . 1 (January -- June 2021) 53 ภาวนา 4 :หลักพุทธศาสตร์ในการส่งเสริมโรงเรียนสุขภาวะในสถานศึกษาหลักพุทธ ศาสตร์คือภาวนา 4 เป็นหลักพุทธธรรมที่มีความเหมาะสมในการส่งเสริม โรงเรียนสุขภาวะในสถานศึกษาโดยมีความหมายแยกตามศัพท์คือภาวนา เป็นคำในภาษาบาลีที่มีรูปปริยาคัพพเป็นภาเวติมีความหมายตรงกับคำว่า ทุเมติซึ่งก็คือวัฒนาหรือการพัฒนาที่ใช่ในภาษาไทยคำว่าภาวนาในคำ สอนของพระพุทธศาสนาหมายถึงการทำให้มีขึ้นเป็นขึ้นการทำให้เกิดขึ้น การเจริญการบำเพ็ญการฝึกอบรมการพัฒนาเพื่อทำสิ่งที่ยังไม่มีให้มี ขึ้น(พระพรหมคุณาภรณ์(ป.อ.ปยุตโต), 2554)โดยมีความหมายครอบคลุม ถึงการปฏิบัติตนทั้งหมดที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณธรรมภายในตน(พระ พรหมคุณาภรณ์(ป.อ.ปยุตโต), 2546)พระพรหมคุณาภรณ์(ป.อ.ปยุตโต)(2552)ได้กล่าวเพิ่มรายละเอียดของหลักภาวนา 4 ไว้ว่าภาวนาตาม ความหมายของพระพุทธศาสนาคือภาวนาหมายถึงการทำให้เป็นให้มีขึ้น การฝึกอบรมการพัฒนา

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ภาคชื่อว่าทรงอภรมพระองค์แล้วทรงเป็นภาวิตต์หรือพระองค์ที่ทรงเจริญหรือพัฒนาแล้วเป็นอย่างใดคือพระผู้มีพระภาคทรงอภรมพระวรกายแล้วอภรมศีลอบรมจิตอบรมปัญญาขยายความต่อไปอีกว่าทรงเจริญโพธิปักขธรรม๗ประการแล้วนางศิริประภาเค้าแคนไต่กล่าวว่าเขวายนจะต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สร้างสรรค์และสืบสานวัฒนธรรมที่ดีของชาติต้องมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายจิตใจอารมณ์สังคมและสติปัญญาซึ่งเป็นการสร้างโอกาสให้กับเด็กและเยาวชนได้รับ	ถึงการทำให้มีขึ้นเป็นครั้งแรกการทำให้เกิดขึ้นการเจริญการบำเพ็ญการฝึกอภรมการพัฒนาเพื่อทำสิ่งที่ยังไม่มีให้มีขึ้นโดยมีความหมายครอบคลุมถึงการปฏิบัติตนทั้งหมดที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณธรรมภายในตน(พระพรหมคุณาภรณ์,ป.อ.ปยุตโต, 2546 : 10)ภาวนา 4 ที่ปรากฏในพระไตรปิฎกมักแสดงในรูปที่เป็นคุณสมบัติของบุคคลผู้ได้เจริญกายศีลจิตและปัญญาแล้วตั้งข้อความที่ว่า"พระผู้มีพระภาคเจ้าชื่อว่าทรงอภรมพระองค์แล้วทรงเป็นภาวิตต์หรือพระองค์ที่ทรงเจริญหรือพัฒนาแล้วเป็นอย่างใดคือพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอภรมพระวรกายอภรมศีลอบรมจิตโอบรมปัญญาขยายความต่อไปอีกว่าทรงเจริญโพธิปักขธรรม 37 ประการแล้ว(ข.จ.ไทย 30 / 18 / 115)ดังนั้นความหมายของภาวนา 4 คือการเจริญการพัฒนาทั้งทางด้านสมณะและวิปัสสนาเพื่อให้มีผลปรากฏเช่นมีบุคลิกภาพภาพลักษณ์ภายนอกและคุณธรรมภายในคนที่ปรากฏออกเป็น 4 ด้านคือวราสารมहाจุฬาสารปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายนพ.ศ.2565): 19 ภาวนาคนเป็น"ภาวิตกาโย"หรือมีการพัฒนากายได้แก่การมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพหรือทางวัตถุให้รู้จัก"กินอยู่ดูฟัง"เป็นสามารถเสพลีเหล่านั้ในทางที่เป็นคุณมิให้โทษรู้จักควบคุมไม่ให้เกิดความต้องการที่ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นได้แก่การพัฒนาร่างกายให้แข็งแรงไร้โรครมิสุขภาพดีและที่สำคัญคือการพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพตั้งแต่ปัจจัย 4 เป็นต้นไปอย่างถูกต้องดังตามการทำกายให้เจริญหรือการพัฒนาประกอบด้วย 1)การทำใหร่างกายเจริญเติบโตแข็งแรงหรือการมีสุขภาพที่ดี 2)การพัฒนาทักษะการฝึกฝนการใช้ร่างกายการใช้มือใช้
ความหมายความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าเกิดเจตคติที่จะร่วมกันรับผิดชอบในฐานะเป็นสมบัติของทุกคนที่จะร่วมกันอนุรักษ์ให้คงอยู่ฟื้นฟูและพัฒนาอย่างเหมาะสม๒ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียนให้นักเรียนมีโอกาสร่วมปฏิบัติในเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านโดยเชื่อมโยงและร้อยรัดกับสภาพที่มีในห้องถิ่นเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ในการอนุรักษ์ที่ถูกต้อง๓จัดสถานการณ์ให้นักเรียน	ให้ได้มากเพราะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาอย่างหลากหลายและนำมาพัฒนากิจกรรมที่กระทำอยู่ 4 การบรรยายสัมมนาหรือเวทีชาวบ้านเป็นกิจกรรมสำคัญอีกอย่างหนึ่งสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ประสบการณ์ของชาวบ้านร่วมกันอันจะส่งผลให้สมาชิกของชุมชนมีความรู้ความสามารถสูงขึ้นเป็นต้นนอกจากนี้หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา 2535 123 ได้กล่าวถึงแนวทางในการดำเนินงานการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้านในโรงเรียนไว้ดังนี้ 1 ให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าเกิดเจตคติที่จะร่วมกันรับผิดชอบในฐานะเป็นสมบัติของทุกคนที่จะร่วมกันอนุรักษ์ให้คงอยู่ฟื้นฟูและพัฒนาอย่างเหมาะสม 2 ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียนให้นักเรียนมีโอกาสร่วมปฏิบัติในเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านโดยเชื่อมโยงและร้อยรัดกับสภาพที่มีในห้องถิ่นเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ในการอนุรักษ์ที่ถูกต้อง 3 จัดสถานการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านในห้องถิ่นเพื่อให้เกิดความภูมิใจในมรดกทางความคิดการสร้างสรรคสามารถเลือกสรรค่นำไปพัฒนาและสืบทอดได้อย่างงามสมัยได้ 4 ส่งเสริมโดยการรณรงค์อย่างกว้างขวางในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้และพัฒนาอย่างเหมาะสมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตของคนและชุมชนในห้องถิ่น 5 ปลุกฝังความรักความหวงแหนในคุณค่าและเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อใหสามารถปรับเปลี่ยนและตอบสนองกระแสกับวัฒนธรรมอื่นๆที่มีอิทธิพลได้อย่างชาญฉลาด 6 สร้างและประสานเครือข่ายทางศิลปวัฒนธรรม

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
ได้ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านในห้องถิ่น เพื่อให้เกิดความภูมิใจในมรดกทางความคิดการสร้างสรรคสามารถเลือกสรรคนำไปพัฒนาและสืบทอดได้อย่างงามสมัยได้๔ส่งเสริมโดยการรณรงค์อย่างกว้างขวางในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้และพัฒนาอย่างเหมาะสมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาริถีชีวิตของตนและชุมชนในห้องถิ่น๕ปลูกฝังความรักความหวงแหนในคุณค่าและเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อให้สามารถปรับปรนและตอบสนองกระแส	หรือเวทีชาวบ้านเป็นกิจกรรมสำคัญอีกอย่างหนึ่งสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ประสบการณ์ของชาวบ้านร่วมกันอันจะส่งผลให้สมาชิกของชุมชนมีความรู้ความสามารถสูงขึ้นเป็นต้นนอกจากนี้หน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา 2535 123 ได้กล่าวถึงแนวทางในการดำเนินงานการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้านในโรงเรียนไว้ดังนี้ 1 ให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าเกิดเจตคติที่จะร่วมกันรับผิดชอบในฐานะเป็นสมบัติของทุกคนที่จะร่วมกันอนุรักษ์ให้คงอยู่ฟื้นฟูและพัฒนาอย่างเหมาะสม 2 ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียนให้นักเรียนมีโอกาสร่วมปฏิบัติในเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านโดยเชื่อมโยงและร้อยรัดกับสภาพที่มีในห้องถิ่นเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ในการอนุรักษ์ที่ถูกต้อง 3 จัดสถานการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านในห้องถิ่นเพื่อให้เกิดความภูมิใจในมรดกทางความคิดการสร้างสรรคสามารถเลือกสรรคนำไปพัฒนาและสืบทอดได้อย่างงามสมัยได้ 4 ส่งเสริมโดยการรณรงค์อย่างกว้างขวางในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้และพัฒนาอย่างเหมาะสมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาริถีชีวิตของตนและชุมชนในห้องถิ่น 5 ปลูกฝังความรักความหวงแหนในคุณค่าและเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อให้สามารถปรับปรนและตอบสนองกระแสกับวัฒนธรรมอื่นๆที่มีอิทธิพลได้อย่างชาญฉลาด 6 สร้างและประสานเครือข่ายทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านกับองค์กรนอกโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนเทศองค์ความรู้เรื่อง
กับวัฒนธรรมอื่นๆที่มีอิทธิพลได้อย่างชาญฉลาด๖สร้างและประสานเครือข่ายทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านกับองค์กรนอกโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนเทศองค์ความรู้เรื่องต่างๆเพื่อสนับสนุนหรือร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์และเผยแพร่อย่างกว้างขวางเพื่อให้สอดคล้องกับบทเรียนและให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้เอง Construct ด้วยกระบวนการคิด Thinking Process และกระบวนการกลุ่ม Group Process เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองรวมทั้งเรียนด้วย	และกิจกรรมโรงเรียนให้นักเรียนมีโอกาสร่วมปฏิบัติในเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านโดยเชื่อมโยงและร้อยรัดกับสภาพที่มีในห้องถิ่นเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ในการอนุรักษ์ที่ถูกต้อง 3 จัดสถานการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านในห้องถิ่นเพื่อให้เกิดความภูมิใจในมรดกทางความคิดการสร้างสรรคสามารถเลือกสรรคนำไปพัฒนาและสืบทอดได้อย่างงามสมัยได้ 4 ส่งเสริมโดยการรณรงค์อย่างกว้างขวางในการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้และพัฒนาอย่างเหมาะสมในโรงเรียนเพื่อพัฒนาริถีชีวิตของตนและชุมชนในห้องถิ่น 5 ปลูกฝังความรักความหวงแหนในคุณค่าและเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อให้สามารถปรับปรนและตอบสนองกระแสกับวัฒนธรรมอื่นๆที่มีอิทธิพลได้อย่างชาญฉลาด 6 สร้างและประสานเครือข่ายทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านกับองค์กรนอกโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อสนเทศองค์ความรู้เรื่องต่างๆเพื่อสนับสนุนหรือร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์และเผยแพร่อย่างกว้างขวางเพื่อให้สอดคล้องกับบทเรียนและให้วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณปีที่ 15 ฉบับที่ 2 กรกฎาคมธันวาคม 2558 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาวิภาวรรณพินลา Journal of Education Thaksin University Vol15 No2 July December 2015 13 บรรลู่วัตถุประสงค์ดังกล่าวควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้เอง Construct ด้วยกระบวนการคิด Thinking Process และกระบวนการกลุ่ม Group Process เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองรวมทั้งเรียนด้วยบรรยากาศของการมีส่วนร่วมเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนที่ใช้แหล่งวิทยาการของชุมชนการสอนโดยใช้แหล่งกิจกรรมของชุมชน The use of Community Activity เป็นการสอน

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
บรรยากาศของการมีส่วนร่วมเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนที่ใช้แหล่งวิทยาการของชุมชนการสอนโดยใช้แหล่งกิจกรรมของชุมชน The use of Community Activity เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับของจริงสถานการณ์จริงจากชุมชนหรือท้องถิ่นใกล้ๆบริเวณโรงเรียนโดยผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้ร่วมกันวางแผนระหว่างครูและนักเรียนเช่นให้ได้สัมผัสกับบุคคลสถานที่วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนโดยใช้กิจกรรมศึกษานอกสถานศึกษาการเชิญวิทยากรในชุมชน	ซึ่งเป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่นหมู่บ้านหรือชุมชนที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ดังนี้ 1 ชุมชนธรรมนิยมประเพณีและความเชื่อ 2 วิธีชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ โดยให้นักเรียนในกลุ่มแบ่งหน้าที่กันไปศึกษาค้นคว้าหรือแสวงหาความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านเอกสารหรืออื่นๆการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาวิชาการศึกษาศาสตรมหาวิทยาลัทยกชั้นปีที่ 15 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม ธันวาคม 2558 Journal of Education Thaksin University Vol15 No2 July December 2015 14 จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนทำเอกสารสรุปความรู้ที่ได้จากการแสวงหาความรู้ที่ได้เป็นร่องรอยหลักฐานประจักษ์เช่นการสรุปองค์ความรู้เป็น mind mapping การเขียนความเรียงการแต่งกลอนการจัดทำใบปลิว ฯลฯ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้เอง Construct ด้วยกระบวนการคิด Thinking Process และกระบวนการกลุ่ม Group Process เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองรวมทั้งเรียนด้วยบรรยากาศของการมีส่วนร่วมเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนที่ใช้แหล่งวิทยาการของชุมชนการสอนโดยใช้แหล่งกิจกรรมของชุมชน The use of Community Activity เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับของจริงจากสถานการณ์จริงจากชุมชนหรือท้องถิ่นใกล้ๆบริเวณโรงเรียนโดยผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้ร่วมกันวางแผนระหว่างครูและนักเรียนเช่นให้ได้สัมผัสกับบุคคลสถานที่วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนโดยใช้กิจกรรมศึกษานอกสถานศึกษาการเชิญวิทยากรในชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้ความรู้การสัมผัสกับบุคคลที่เป็นแหล่งความรู้และการนำวัสดุอุปกรณ์ในชุมชนหรือท้องถิ่นมาประกอบการสอน 4 ทำตามแผนที่กำหนด Follow the Set Plan เป็นการลงมือ
ของดินการชะล้างดินเนื่องจากการกระทำของน้ำฝนน้ำท่วมแผ่นดินยุบตัวแผ่นดินไหวรวมทั้งจากการกระทำของลมและภูมิอากาศรวมทั้งความชื้นความร้อนอุณหภูมิ ฯลฯ นอกจากนี้ยังเกิดเนื่องจากเป็นกฎของธรรมชาติที่เมื่อกาลเวลาผ่านไปวัตถุต่างๆย่อมผุพังเสื่อมสลายรูปลักษณะเดิมแต่โดยทั่วไปแล้วการเสื่อมสลายเนื่องจากกาลเวลามักเป็นไปอย่างช้าๆการเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของคนการเสื่อมสลายของมรดกทางวัฒนธรรมประเภทพุทธสถานมรดกโลก โบราณวัตถุ	องค์ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยวัดพนัญเชิงมีพระพุทธรูปนามพระพุทธไตรรัตนนายกเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัยที่มีอายุมากและใหญ่ที่สุดในประเทศไทยนอกจากนี้วัดเจ้าฟ้าฯ วัดใหญ่ชัยมงคล วัดไชโย วัดนาราม วัดพระราม วัดมหาธาตุฯ ล้วนแต่เป็นโบราณสถานในเขตอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาที่สำคัญยิ่งของประเทศไทยวารสารกรมการพัฒนาลังคม 36 ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 กันยายน ธันวาคม 2563 จากการสำรวจเมื่อปีพศ 2530 พบว่าโบราณสถานได้ถูกทำลายไปในช่วงเวลา 20 ปีมีการทำลายโบราณสถานจนสูญหายไปถึงร้อยละ 50 นับว่ามีความเสี่ยงต่อการสูญหายของมรดกทางวัฒนธรรมที่ร้ายแรงมากซึ่งสาเหตุที่ทำให้แหล่งโบราณสถานถูกทำลายไปเกิดจากสาเหตุต่างๆดังนี้ 1 การเสื่อมสลายไปเนื่องจากกระบวนการทางธรรมชาติและกาลเวลากรณีนี้ได้แก่การพังทลายของดินการชะล้างดินเนื่องจากการกระทำของน้ำฝนน้ำท่วมแผ่นดินยุบตัวแผ่นดินไหวรวมทั้งจากการกระทำของลมและภูมิอากาศรวมทั้งความชื้นความร้อนอุณหภูมิ ฯลฯ นอกจากนี้ยังเกิดจากกฎของธรรมชาติที่เมื่อกาลเวลาผ่านไปวัตถุต่างๆย่อมผุพังเสื่อมสลายรูปลักษณะเดิมแต่โดยทั่วไปแล้วการเสื่อมสลายเนื่องจากกาลเวลามักเป็นไปอย่างช้าๆ 2 การเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของคนการเสื่อมสลายของมรดกทางวัฒนธรรมประเภทโบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งโบราณคดี บันที่กประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุเนื่องจากการกระทำของคนนับเป็นปัญหาใหญ่และมีผลในการทำลายมากที่สุดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งนี้การกระทำที่นำไปสู่การทำลายนั้นก็มีทั้งทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เช่นการก่อสร้างสิ่งใหม่ๆทับแหล่งโบราณคดีหรือโบราณสถาน

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
แหล่งโบราณคดีบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุเนื่องจากการกระทำของคนนับเป็นปัญหาใหญ่และมีผลในการทำลายมากที่สุดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งนี้การกระทำที่นำไปสู่การทำลายนั้นก็มีทั้งทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เช่นการก่อสร้างสิ่งใหม่ๆทับแหล่งโบราณคดีหรือพุทธสถานมรดกโลกการขุดดินบริเวณพุทธสถานมรดกโลกเพื่อใช้ในการก่อสร้างหรือการพยายามซ่อมแซมพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุโดยขาดความรู้เป็นต้นและที่นำไปโดยจงใจเช่นการลักลอบขุดหาโบราณวัตถุ	นอกจากนี้วัดเจ้าพระยาไทหรือวัดใหญ่ในขมวงคลวัดไชยวัฒนารามวัดพระรามวัดมหาธาตุฯลฯล้วนแต่เป็นโบราณสถานในเขตอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาที่สำคัญยิ่งของประเทศไทยอารามจักรพรรดิพัฒนาสังคม 36 ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 กันยายน ธันวาคม 2563 จากการสำรวจเมื่อปีพศ 2530 พบว่าโบราณสถานได้ถูกทำลายไปในระยะเวลา 20 ปีมีการทำลายโบราณสถานจนสูญหายไปถึงร้อยละ 50 นับว่ามีความเสี่ยงต่อการสูญหายของมรดกทางวัฒนธรรมที่ร้ายแรงมากซึ่งสาเหตุที่ทำให้แหล่งโบราณสถานถูกทำลายไปเกิดจากสาเหตุต่างๆดังนี้ 1 การเสื่อมสลายไปเนื่องจากกระบวนการทางธรรมชาติและกาลเวลากรณีนี้ได้แก่การพังทลายของดินการชะล้างดินเนื่องจากการกระทำของน้ำฝนน้ำท่วมแผ่นดินยุบตัวแผ่นดินไหวรวมทั้งจากการกระทำของลมและภูมิอากาศรวมทั้งความชื้น ความร้อนอุณหภูมิ ฯลฯ นอกจากนี้ยังเกิดจากกฎของธรรมชาติที่เมื่อกาลเวลาผ่านไปวัตถุต่างๆย่อมผุพังเสื่อมสลายรูปลักษณะเดิมแต่โดยทั่วไปแล้วการเสื่อมสลายเนื่องจากกาลเวลามักเป็นไปอย่างช้า 2 การเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของคนการเสื่อมสลายของมรดกทางวัฒนธรรมประเภทโบราณสถานโบราณวัตถุแหล่งโบราณคดีบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุเนื่องจากการกระทำของคนนับเป็นปัญหาใหญ่และมีผลในการทำลายมากที่สุดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งนี้การกระทำที่นำไปสู่การทำลายนั้นก็มีทั้งทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เช่นการก่อสร้างสิ่งใหม่ๆทับแหล่งโบราณคดีหรือโบราณสถานการขุดดินบริเวณโบราณสถานเพื่อใช้ในการก่อสร้างหรือการพยายามซ่อมแซมโบราณสถานโบราณวัตถุโดยขาดความรู้เป็นต้นและที่นำไปโดยจงใจเช่นการลักลอบขุดหาโบราณวัตถุเพื่อนำไปขายหรือเก็บ
เพื่อนำไปขายหรือเก็บเป็นของส่วนตัวเป็นต้น๓การเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของพืชและสัตว์รากของพืชที่ขึ้นอยู่ตามแหล่งโบราณคดีพุทธสถานมรดกโลกหรือสิ่งก่อสร้างที่มีความงามทางศิลปะสามารถชอนไชไปตามช่องว่างและรอยต่อส่วนต่างๆของสิ่งก่อสร้างได้เมื่อพืชเหล่านี้เติบโตมีรากใหญ่ขึ้นก็จะดันให้สิ่งก่อสร้างเกิดรอยแยกจนกระทั่งร้าวและแตกหักหลุดออกไปส่วนสัตว์ประเภทมดปลวกมอดก็สามารถทำลายส่วนประกอบของพุทธสถานมรดกโลก	ไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์เช่นการก่อสร้างสิ่งใหม่ๆทับแหล่งโบราณคดีหรือโบราณสถานการขุดดินบริเวณโบราณสถานเพื่อใช้ในการก่อสร้างหรือการพยายามซ่อมแซมโบราณสถานโบราณวัตถุโดยขาดความรู้เป็นต้นและที่นำไปโดยจงใจเช่นการลักลอบขุดหาโบราณวัตถุเพื่อนำไปขายหรือเก็บเป็นของส่วนตัวเป็นต้น 3 การเสื่อมสลายเนื่องจากการกระทำของพืชและสัตว์รากของพืชที่ขึ้นอยู่ตามแหล่งโบราณคดีโบราณสถานหรือสิ่งก่อสร้างที่มีความงามทางศิลปะสามารถชอนไชไปตามช่องว่างและรอยต่อส่วนต่างๆของสิ่งก่อสร้างได้เมื่อพืชเหล่านี้เติบโตมีรากใหญ่ขึ้นก็จะดันให้สิ่งก่อสร้างเกิดรอยแยกจนกระทั่งร้าวและแตกหักหลุดออกไปส่วนสัตว์ประเภทมดปลวกมอดก็สามารถทำลายส่วนประกอบของโบราณสถานและโบราณวัตถุที่เป็นไม้และอิฐหรือวัตถุให้สูญสลายไปได้อย่างรวดเร็วรวมทั้งสามารถทำลายบันทึกประวัติศาสตร์และจดหมายเหตุที่หาด้วยกระดาษงมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย 2555 สำหรับแนวทางในการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์โบราณสถานกรมศิลปากรได้ออกระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถานพศ 2528 เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์โบราณสถานให้เป็นไปด้วยความถูกต้องทั้งทางด้านศิลปะ ประวัติศาสตร์และโบราณคดีรวมทั้งให้มีความสัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจสังคมประเพณีและวัฒนธรรมซึ่งใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบันคำว่าอนุรักษ์จึงได้ยึดถือตามคากัดความของระเบียบกรมศิลปากรว่าด้วยการอนุรักษ์โบราณสถานพศ 2528 ดังนั้นการอนุรักษ์หมายความว่าการศึกษาเพื่อให้ทรงคุณค่าไว้และให้เหมาะสมรวมถึงการป้องกันการรักษาการสงวนการปฏิสังขรณ์และการบูรณะ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๒ฉบับได้แก่กฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์และกฎหมายว่าด้วยโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินอกจากนี้ยังมีกฎหมายอื่นๆอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้องแต่ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติซึ่งในปัจจุบันมีการแก้ไขปรับปรุงใหม่เรียกชื่อเดิมๆว่า“พระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พศ๒๕๐๔แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติฉบับที่๒	น้อยอย่างน้อยก็มีถึง 2 ฉบับได้แก่กฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์และกฎหมายว่าด้วยโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินอกจากนี้ยังมีกฎหมายอื่นๆอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้องแต่ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติซึ่งในปัจจุบันมีการแก้ไขปรับปรุงใหม่เรียกชื่อเดิมๆว่าพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พศ 2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พศ 2535 หรืออาจจะเรียกสั้นๆว่าพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลกโบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พศ 2504 หรือพระราชบัญญัติพุทธสถานมรดกโลก พศ 2504 ก็เป็นที่เข้าใจกัน Department of Fine Arts 2012 ดังนั้นการพัฒนาของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์พุทธสถานในจังหวัดกาแพงเพชรของวัดซึ่งมีพระสังฆาธิการเป็นผู้ดูแลเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการอนุรักษ์วัดและพุทธสถานมรดกโลกต่างๆในจังหวัดกาแพงเพชรเป็นแหล่งที่ชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความสนใจผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้อยู่ในพื้นที่จังหวัดกาแพงเพชรได้เล็งเห็นถึงความสำคัญจากประเด็นดังกล่าวจึงได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆมาประกอบเพื่อศึกษาการพัฒนาของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์พุทธสถานในจังหวัดกาแพงเพชรซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้วัฒนธรรมประเพณีของชาติไทยได้เป็นที่รู้จักวราสารมจรสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ 67 แพรหลายไปทั่วโลกทั้งยังเป็นข้อมูลและหลักฐานเพื่อประกอบการศึกษาสำหรับผู้ที่จะต้องการศึกษาในงานด้านนี้เพื่ออนุรักษ์มรดกอันมีคุณค่าของชาติสืบต่อไปอีกด้วย 2 วัตถุประสงค์การวิจัย 21 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการอนุรักษ์พุทธสถานในจังหวัดกา
ล้วนเป็นหินทรายหันหน้าไปทางทิศตะวันออกทิศตะวันออกเฉียงเหนือของปราสาทมีสระน้ำ๑สระยังคงสภาพสมบูรณ์โดยเฉพาะองค์ประธานซึ่งมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด๕เมตรย่อมุมไม้สิบสองด้านหน้ามีประตูทำเป็นมุขยื่นออกมาผนังปราสาทอีก๓ด้านเป็นประตูหลอกจำหลักภาพตรงกลางเป็นพระพุทธรูปประทับนั่งปางสมาธิซึ่งจับท่อนพวงมาลัยไว้ด้วยมือทั้งสองข้างด้านข้างทางซ้ายและขวาจำหลักรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร๔กรกับรูป	องค์บรรดาล้ายด้านหน้า 1 หลังล้อมด้วยกำแพงซึ่งมีโคปุระเฉพาะด้านหน้าทั้งหมดก่อด้วยอิฐศิลปะแบบขอมรอบประตูด้านต่างทับหลังเสาประดับล้วนเป็นหินทรายหันหน้าไปทางทิศตะวันออกทิศตะวันออกเฉียงเหนือของปราสาทมีสระน้ำ 1 สระยังคงสภาพสมบูรณ์โดยเฉพาะองค์ประธานซึ่งมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 5 เมตรย่อมุมไม้สิบสองด้านหน้ามีประตูทำเป็นมุขยื่นออกมาผนังปราสาทอีก 3 ด้านเป็นประตูหลอกจำหลักภาพตรงกลางเป็นพระพุทธรูปประทับนั่งปางสมาธิซึ่งจับท่อนพวงมาลัยไว้ด้วยมือทั้งสองข้างด้านข้างทางซ้ายและขวาจำหลักรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร 4 กรกับรูปนางปรัชญาปารมิตาด้านหน้ามีทับหลังเช่นกันสันนิษฐานว่าสลักเป็นภาพเดียวกันแต่ปัจจุบันลบเลือนมากที่ช่องประตูหลอกด้านทิศเหนือยังมีพระพุทธรูปศิลปะขอมแบบทวารวดีขนาดสูง 1.75 เมตรหน้าตักกว้าง 7.5 เมตรประดิษฐานอยู่ 1 องค์ซึ่งเป็นของที่เคลื่อนย้ายมาจากที่อื่นหลักฐานที่พบ ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของปราสาทมีสระน้ำ 1 สระยังคงมีสภาพสมบูรณ์ดีเป็นอย่างมากโดยเฉพาะองค์ประธานซึ่งมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 5 เมตรย่อมุมไม้สิบสองด้านหน้ามีประตูทำเป็นมุขยื่นออกมาผนังปราสาทมี 3 ด้านเป็นประตูหลอกจำหลักภาพตรงกลางเป็นพระพุทธรูปปางสมาธิเหนือกาลช่อถิอพวงมาลัยไว้ด้วยมือทั้งสองข้างด้านข้างทางซ้ายและขวาจำหลักรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร 4 กรกับรูปนางปรัชญาปารมิตาด้านหน้ามีทับหลังเช่นกันสันนิษฐานว่าสลักเป็นภาพเดียวกันแต่ปัจจุบันลบเลือนไปมากที่ช่องประตู

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
นางปรัชญาปารมิตาดำเนินนามีทับหลังเช่นกันสันนิษฐานว่าสลักเป็นภาพเดียวกันแต่ปัจจุบันลบเลือนมากที่ช่องประตูลอกด้านทิศเหนือยังมีพระพุทธรูปศิลาปางสมาธิศิลปะแบบทวารวดีขนาดสูง๑๗๕เมตรหน้าตักกว้าง๗๕เมตรประดิษฐานอยู่องค์ซึ่งเป็นของที่เคลื่อนย้ายมาจากที่อื่นปรากฏมีการประดับตกแต่งอาคารสิ่งก่อสร้างด้วยการสลักลวดลายลงบนหินที่ก่อสร้างเป็นลักษณะอันโดดเด่นทางด้านศิลปกรรมในส่วนของทับหลังพบหลักฐานการสลักภาพที่สวยงาม	ด้วยอิฐศิลาแลงยกเว้นกรอบประตูหน้าต่างทับหลังเสาประดับส่วนเป็นหินทรายหันหน้าไปทางทิศตะวันออกทิศตะวันออกเฉียงเหนือของปราสาทมีสระน้ำ 1 สระยังคงสภาพสมบูรณ์โดยเฉพาะองค์ประธานซึ่งมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 5 เมตรย่อมุมไม้สิบสองด้านหน้ามีประตูทำเป็นมุขยื่นออกมาหนึ่งปราสาทอีก 3 ด้านเป็นประตูลอกจำหลักภาพตรงกลางเป็นพระพุทธรูปประทับนั่งปางสมาธิซึ่งจับท่อนพวงมาลัยไว้ด้วยมือทั้งสองข้างด้านข้างทางซ้ายและขวาจำหลักรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร 4 กรกับรูปนางปรัชญาปารมิตาดำเนินนามีทับหลังเช่นกันสันนิษฐานว่าสลักเป็นภาพเดียวกันแต่ปัจจุบันลบเลือนมากที่ช่องประตูลอกด้านทิศเหนือยังมีพระพุทธรูปศิลาปางสมาธิศิลปะแบบทวารวดีขนาดสูง 1.75 เมตรหน้าตักกว้าง 7.5 เมตรประดิษฐานอยู่ 1 องค์ซึ่งเป็นของที่เคลื่อนย้ายมาจากที่อื่นหลักฐานที่พบ ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของปราสาทมีสระน้ำ 1 สระยังคงมีสภาพสมบูรณ์ได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะองค์ประธานซึ่งมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 5 เมตรย่อมุมไม้สิบสองด้านหน้ามีประตูทำเป็นมุขยื่นออกมาหนึ่งปราสาทอีก 3 ด้านเป็นประตูลอกจำหลักภาพตรงกลางเป็นพระพุทธรูปปางสมาธิเห็นอกาลเชื้อคือพวงมาลัยไว้ด้วยมือทั้งสองข้างด้านข้างทางซ้ายและขวาจำหลักรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร 4 กรกับรูปนางปรัชญาปารมิตาดำเนินนามีทับหลังเช่นกันสันนิษฐานว่าสลักเป็นภาพเดียวกันแต่ปัจจุบันลบเลือนไปมากที่ช่องประตูลอกด้านทิศเหนือยังมีพระพุทธรูปศิลาศิลปะแบบทวารวดีขนาดสูง 1.75 เมตรหน้าตักกว้าง 7.5 เมตรประดิษฐานอยู่ 1 องค์ซึ่งเป็นของที่เคลื่อนย้ายมาจากที่อื่นงานประจำปี
มีความตระหนักส่งเสริมอนุรักษ์ให้กับอนุชนรุ่นหลังสืบไปซึ่งสอดคล้องกับพระพรหมคุณาภรณ์โปปยุตโต footnoteRef 120 ได้กล่าวเอาไว้ว่า ภาวนา๔คือการพัฒนา Development ๔ ด้านคือ ๑ ภาวนาภาวนาการพัฒนากายรู้จักใช้อินทรีย์เช่นตาหูตึงเป็นตัวอย่างมีสติเป็นฟังเป็นให้ได้ปัญญาและขกนใช้ด้วยปัญญาเสพบริโภคปัจจัย๔และสิ่งของเครื่องใช้ตลอดจนเทคโนโลยีอย่างฉลาดให้พอดีที่จะได้ผลตรงเต็มตามคุณค่าที่แท้จริงไม่ลุ่มหลงมัวเมาไม่ประมาทขาดสติ	กล่าวได้ว่าเป็นการดูแลตนเองแบบองค์รวมไตรสิกขาคือการพัฒนามนุษย์ให้ดำเนินชีวิตที่ดำรงถูกต้องพระธรรมปิฎกโปปยุตโต 2546 หน้า 50 และเมื่อบุคคลต้องการประยุกต์นำแนวคิดทางพระพุทธศาสนาคือหลักไตรสิกขามาประยุกต์ใช้ในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมของผู้สูงอายุเพื่อการดำเนินชีวิตที่ดีงามได้นั้นหลักไตรสิกขาเปรียบเสมือนหลักการโดยหลักการนี้สามารถนำไปพัฒนาในด้าน 4 ด้านที่พระพรหมคุณาภรณ์โปปยุตโต 2551 หน้า 112113 ได้กล่าวเอาไว้ว่าภาวนา 4 คือการพัฒนา Development 4 ด้านคือ 1 ภาวนาการพัฒนากายการพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ Physical Development คือการมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในทางที่เกื้อกูลและได้ผลดีโดยรู้จักอยู่ดีมีสุขอย่างเกื้อกูลกับธรรมชาติและปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายอย่างมีสติทำให้เกิดโทษแต่ให้เกื้อกูลเป็นคุณโดยเฉพาะให้รู้จักใช้อินทรีย์เช่นตาหูตึงเป็นตัวอย่างมีสติเป็นฟังเป็นให้ได้ปัญญาและขกนใช้ด้วยปัญญาเสพบริโภคปัจจัย 4 และสิ่งของเครื่องใช้ตลอดจนเทคโนโลยีอย่างฉลาดให้พอดีที่จะได้ผลตรงเต็มตามคุณค่าที่แท้จริงไม่ลุ่มหลงมัวเมาไม่ประมาทขาดสติ 2 ศีลภาวนาการพัฒนาศีลการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมคือ การมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีพฤติกรรมที่ดีงามในความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์โดยตั้งอยู่ในวินัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีและมีอาชีพะสุจริตไม่ใช้กายวาจาและอาชีพในทางที่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหายแก่ใคร่ใช้เป็นเครื่องพัฒนาชีวิตตนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันสร้างสรรค์สังคม

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
๒ ศิลภาวนาการพัฒนาศีลภาวนามีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีพฤติกรรมที่ดั่งงามในความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์โดยตั้งอยู่ในวินัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีและมีอาชีวะสุจริตไม่ใช้กายวาจาและอาชีพในทางที่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหายเวรภัยแต่ใช้เป็นเครื่องพัฒนาชีวิตตนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันสร้างสรรค์สังคมส่งเสริมสันติสุข๓ จิตภาวนาการพัฒนาจิตคือการทำให้เจริญองกามขึ้นในคุณธรรมการมีจิตใจเข้มแข็งมั่นคงสดชื่นอัม	Development คือการมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในทางที่เกื้อกูลและได้ผลดีโดยรู้จักอยู่ดีมีสุขอย่างเกื้อกูลกับธรรมชาติและปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายอย่างมีสติมิให้เกิดโทษแต่ให้เกื้อกูลเป็นคุณโดยเฉพาะให้รู้จักใช้อินทรีย์เช่นตาหูฟังเป็นตัวอย่างมีสติดูเป็นฟังเป็นให้ได้ปัญญาและใช้ด้วยปัญญาเสพบริโภคปัจจัย 4 และสิ่งของเครื่องใช้ตลอดจนเทคโนโลยีอย่างฉลาดให้พอดีที่จะได้ผลตรงเต็มตามคุณค่าที่แท้จริงไม่ลุ่มหลงมัวเมาไม่ประมาทขาดสติ 2 ศิลภาวนาการพัฒนาศีลภาวนาความสัมพันธ์ทางสังคมคือการมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีพฤติกรรมที่ดั่งงามในความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์โดยตั้งอยู่ในวินัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีและมีอาชีวะสุจริตไม่ใช้กายวาจาและอาชีพในทางที่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหายเวรภัยแต่ใช้เป็นเครื่องพัฒนาชีวิตตนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันสร้างสรรค์สังคมส่งเสริมสันติสุข 3 จิตภาวนาการพัฒนาจิตคือการทำให้เจริญองกามขึ้นในคุณธรรมความดีงามความเข้มแข็งมั่นคงและความเบิกบานผ่องใสสมบูรณ์ด้วยคุณภาพจิตคือองกามด้วยคุณธรรมเช่นมีน้ำใจเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เอื้ออาทรมีเมตตาธรรมมีความเคารพอ่อนโยนเชื่อสัตย์กตัญญูเป็นต้นสมบูรณ์ด้วยสรรพภาพจิตคือมีจิตใจเข้มแข็งมั่นคงหมั่นขยันเพียรพยายามกล้าหาญอดทนรับผิชอบมีสติมีสมาธิเป็นต้นและสมบูรณ์ด้วยสุขภาพจิตคือมีจิตใจร่าเริงเบิกบานสดชื่นอัม โปร่งโล่งผ่องใสและสงบเป็นสุข 4 ปัญญาภาวนาการพัฒนาปัญญาคือการฝึกอบรมเสริมปัญญาเสริมสร้างความรู้ความคิดความเข้าใจให้รู้จักคิดรู้จักพิจารณา รู้จักวินิจฉัยรู้จักแก้ปัญหาและรู้จักจัดการตามการต่างๆด้วยปัญญาริสุทธิซึ่งมองดูรู้เข้าใจเหตุปัจจัยมองเห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงหรือตามที่มันเป็นปราศจากอคติและแรงจูงใจแอบแฝงเป็นผู้ที่กิเลสครอบงำบัญชาไม่ได้ให้ปัญญาเจริญพัฒนาจนรู้เข้าใจยังเห็นความจริงเป็นอยู่ด้วยปัญญารู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะลึกลับความบริสุทธิ์ปลอดพ้นจากกิเลสสิ้นเชิงมีจิตใจเป็นอิสระสุขเกษมไร้ทุกข์พระธรรมปิฎกปอญุดโด footnoteRef 121 ได้กล่าวถึงภาวนา๔มีความหมายตรงกับคำว่าขุเตติ ซึ่งก็คือวิวัฒนาการพัฒนาที่ไขในภาษาไทยคำว่าภาวนาในคำสอนของพระพุทธศาสนาหมาย
โปร่งโล่งผ่องใสและสงบเป็นสุข๔ปัญญาภาวนาการพัฒนาปัญญาคือการฝึกอบรมเสริมปัญญาเสริมสร้างความรู้เข้าใจยังเห็นความจริงเป็นอยู่ด้วยปัญญารู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะลึกลับความบริสุทธิ์ปลอดพ้นจากกิเลสสิ้นเชิงมีจิตใจเป็นอิสระสุขเกษมไร้ทุกข์พระธรรมปิฎกปอญุดโด footnoteRef 121 ได้กล่าวถึงภาวนา๔มีความหมายตรงกับคำว่าขุเตติ ซึ่งก็คือวิวัฒนาการพัฒนาที่ไขในภาษาไทยคำว่าภาวนาในคำสอนของพระพุทธศาสนาหมาย	และความเบิกบานผ่องใสสงบสุขสมบูรณ์ด้วยคุณภาพจิตคือองกามด้วยคุณธรรมเช่นมีน้ำใจเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เอื้ออาทรมีเมตตาธรรมมีความเคารพอ่อนโยนเชื่อสัตย์กตัญญูเป็นต้นสมบูรณ์ด้วยสรรพภาพจิตคือมีจิตใจเข้มแข็งมั่นคงหมั่นขยันเพียรพยายามกล้าหาญอดทนรับผิชอบมีสติมีสมาธิเป็นต้นและสมบูรณ์ด้วยสุขภาพจิตคือมีจิตใจร่าเริงเบิกบานสดชื่นอัม โปร่งโล่งผ่องใสและสงบเป็นสุข 4 ปัญญาภาวนาการพัฒนาปัญญาคือการฝึกอบรมเสริมปัญญาเสริมสร้างความรู้ความคิดความเข้าใจให้รู้จักคิดรู้จักพิจารณา รู้จักวินิจฉัยรู้จักแก้ปัญหาและรู้จักจัดการตามการต่างๆด้วยปัญญาริสุทธิซึ่งมองดูรู้เข้าใจเหตุปัจจัยมองเห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงหรือตามที่มันเป็นปราศจากอคติและแรงจูงใจแอบแฝงเป็นผู้ที่กิเลสครอบงำบัญชาไม่ได้ให้ปัญญาเจริญพัฒนาจนรู้เข้าใจยังเห็นความจริงเป็นอยู่ด้วยปัญญารู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะลึกลับความบริสุทธิ์ปลอดพ้นจากกิเลสสิ้นเชิงมีจิตใจเป็นอิสระสุขเกษมไร้ทุกข์สรุปว่าภาวนา 4 เป็นหลักธรรมที่ผู้ปฏิบัติได้ปฏิบัติตามแล้วจะมีผลดีทั้งสิ้นโดยการปฏิบัติกายภาวนาศีลภาวนาจิตภาวนาและปัญญาภาวนาเนื่องจากการดำเนินชีวิตประจำวันนั้นต้องมีหลักเพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติจึงต้องมีการฝึกกายภาวนาศีลภาวนาจิตภาวนาและปัญญาภาวนาให้ยึดถือถ้าไม่มีสิ่งเหล่านี้การดำเนินชีวิตประจำวันก็อาจจะเป็นทุกข์และชีวิตไม่ประสบผลสำเร็จก็เป็นได้ความสำคัญของภาวนา 4 คือคุณสมบัติที่มีคุณค่าให้แก่บุคคลฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาดนพระพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับการพัฒนาดนจึงเชิดชู

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT	TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)
พุทธศาสนาของวัดในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรีจังหวัดสุพรรณบุรี วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๖๓พีรวิชร์ราชวงศ์แนวทางในการอนุรักษ์ โบราณสถานในวัดมณเฑียรารามจังหวัดอุบลราชธานีวิทยานิพนธ์ปริญญา พุทธศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย๒๕๖๒พลวัฒน์สุขแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว วัดเชิงวัฒนธรรมในเขตเมืองพระนครศรีอยุธยาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถการพัฒนาสังคมปีที่๕ฉบับที่๑๒๕๖๓พระพงศ์พิสิฐสกลาโรสระ บทบาทพระสงฆ์กับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	วัดตามหลักปฏิรูปเทศของเจ้าอาวาสในเขตอำเภอศรีราชาจังหวัดชลบุรี วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนศึกษาบัณฑิต วิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพีรวิชร์ราชวงศ์ 2561 แนวทาง ในการอนุรักษ์โบราณสถานในวัดมณเฑียรารามจังหวัดอุบลราชธานี วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนาบัณฑิต วิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยุภักดิ์ 2541 บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือปริญา นิตการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา 134 วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาปีที่ 29 ฉบับที่ 2 พฤษภาคมสิงหาคม 2564 วิสัย ทัศน์ของ 2544 บทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมองค์กรชุมชนเพื่อสร้าง ทุนชุมชนศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มสังคมจังหวัดตราดวิทยานิพนธ์ พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิตสาขาวิชาการพัฒนาชุมชนสังคมสงเคราะห์ ศาสตรมหาบัณฑิตธรรมศาสตร์สุทธิพงศ์ต้นยาพิศาลสุทธิมปปพระราช บัญญัติคณะสงฆ์กฎกระทรวงกฎมหาเถรสมาคมพร้อมด้วยระเบียบและ คำสั่งมหาเถรสมาคมเกี่ยวกับการคณะสงฆ์และการพระศาสนากรุงเทพ พิมพ์การศาสนาสุเทพเชื้อสมุทร 2560 บทบาทด้านการปกครองคณะ สงฆ์ของพระสงฆ์ในอำเภอเมืองจังหวัดระยองงานนิพนธ์รัฐศาสตรมหา บัณฑิตสาขาวิชาการเมืองการปกครองคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาสุภาพรมากแจ้งและสมปองมากแจ้ง 2544 การศึกษา สภาพการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในการประชุมทางวิชาการของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครั้งที่ 39 สาขาสังคมศาสตร์สาขาบริหารธุรกิจ สาขาเศรษฐศาสตร์สาขาศึกษาศาสตร์สาขาคหกรรมศาสตร์สาขา มนุษยศาสตร์ 57 กุมภาพันธ์ 2544 หน้า 262271 กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2544 บทบาทที่ พึงประสงค์ของวัดและพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคมไทย
ท้องถิ่นวัดพระธาตุเรืองรองอำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษวิทยานิพนธ์ ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย๒๕๖๑พระศรีสังฆมชยานุวัฑฒณาวงษ์การท่องเที่ยว เชิงพุทธศาสนารูปแบบและเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวของวัดในสังคม ไทยวิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตการพัฒนาสังคมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๖๒พระมนีนทร์มนิทรโกทอง จันทร์ดีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการวิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิตการจัดการเชิง พุทธบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหา	ของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหารในการบูรณะปฏิสังขรณ์ โบราณวัตถุให้อยู่คู่วัดต่อไปอย่างไรเอกสารอ้างอิงคณะสงฆ์วัดพระเชตุพน วิมลมังคลารามและมูลนิธิทุนพระพุทธรูปในพระบรมราชูปถัมภ์ 2552 จดหมายเหตุวัดพระเชตุพนสมัยรัชกาลที่ 14 กรุงเทพมหานครปริทัศน์ แอนด์พับลิชชิ่งนรินทร์สังข์รักษา 2556 การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา นครปฐมโรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากรพระครูโสภณธำรงกิตติศักดิ์ จิตโต 2561 การพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอำเภอสามร้อย ยอดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขา วิชาการจัดการเชิงพุทธพระนครศรีอยุธยามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพระ ปลัดคำนวนอนงค์ไธเรื่องรัตนอนามโย 2561 การพัฒนาระบบภูมิ สารสนเทศของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรีดุษฎี บัณฑิตสาขาการพัฒนาสังคมพระนครศรีอยุธยาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัยพระมหากษัตริย์กิตติโสภโณ 2561 ระเบียบวิธีวิจัย ทางการจัดการเชิงพุทธพระนครศรีอยุธยาสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัยพระมนีนทร์มนิทรโกทองจันทร์ดี 2561 การบริหาร จัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดในอำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการ วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พระนครศรีอยุธยามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพินดอแก้ว 2550 วัดและ พระสงฆ์ทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทยกรุงเทพฯศิลปวัฒนธรรมการ สำนักงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกรมการท่องเที่ยว 2559 แนวทางการบริหาร จัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศประวัติศาสตร์วัฒนธรรมกรุงเทพฯสำนักงาน พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกรมการท่องเที่ยวปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคมธันวาคม 2561 Vol 1 No 1 July December 2018 21 สำนักงานเลขาธิการ 2563 บัญชีรายชื่อพระสงฆ์เจ้าพระยากรุงเทพฯวัดพระเชตุพนวิมล มังคลารามราชวรมหาวิหารสุเทพสุดเอี่ยมและคณะ 2561 การท่องเที่ยว